

2 Hina bagade

*(Da:i Sia: - 2 Kings; Modu - 2 King Taudia;
Bisini - 2 King)*

Hidadea Sia:

2 Hina bagade buga da Isala:ili fi amola Yuda fi ilia 1 Hina bagade buga ganodini dedei sia: amo fa:no misi hou dili iaha.

2 Hina bagade buga da sia: dili iasu aduna olelesa :-

1 Ouligisu soqe fi aduna amo elea hou hamoi ode 900 Y.H.M. asili ode 722 Y.H.M. (amo odega, Samelia da dafai amola ga (north) Isala:ili da dafai dagoi ba:i).

2 Yuda soqe fi ilia hou - ode amo da Isala:ili fi da dafane dagoi amogainini Ba:bilounia hina bagade Nebiuga:denese da Yelusaleme moilai bai bagade fedelale, gugunufinisi dagoi. (ode 586 Y.H.M.)

2 Hina bagade buga da sia: dagomusa;, Gedalaia da Ba:bilounia fi hagudu amo Yuda soqe fi ouligisu, amola Yuda hina bagade Yehoiagini da se iasu diasu Ba:bilounia soqe ganodini esalu, ea masa:ne logo doasibi ba:i. Isala:ili amola Yuda ela hina bagade amola dunu fi huluane da Hina Gode Ea sia: nabawane hame hamobeba:le, gugunufinisisudafa da ilima doaga:i. Ba:bilounia hina bagade da Yelusaleme moilai bai bagade mugululi, amola Yuda dunu bagohame mugululi gadili oule ahoanoba, Yu fi dunu huluane da dafai dagoi ba:i.

Balofede (Gode Sia: Alofesu dunu) dunu afae ea hou da 2 Hina bagade buga amo ganodini bagadewane dedei. Ea dio da Ilaisia amola e da balofede (Gode Sia: Alofesu dunu) Ilaidia amo e bagia balofede hamoi.

Sia: Dedei

- 1 Isala:ili Fi da Momogi...Sia:alalo 1:1-17:41
 - (a) Balofede dunu Ilaisia...Sia:alalo 1:1-8:15
 - (b) Isala:ili amola Yuda hina bagade...Sia:alalo 8:16-17:4
 - (c) Samelia da dafai...Sia:alalo 17:5-41
- 2 Yuda Soge Fi...Sia:alalo 18:1-25:30
 - (a) Heseгаia ea ouligibi asili Yousaia ea ouligibi...Sia:alalo 18:1-21:26
 - (b) Yousaia ea ouligibi...Sia:alalo 22:1-23:30
 - (c) Yuda soге fi fa:nodafa hina bagade dunu...Sia:alalo 23:31-24:20
 - (d) Yelusaleme moilai bai bagade da mugului bai...Sia:alalo 25:1-30

2 Hina bagade

Ilaidia amola Isala:ili hina bagade A:ihasaia

¹ Isala:ili hina bagade A:iha:be da bogoi. Amogalu fa:no Moua:be soге fi dunu da Isala:ili fi ilima odoga:i.

² Isala:ili hina bagade A:ihasaia da ea hina bagade diasu Samelia ganodini, amo da:iya gadonini osoba gudu gala:la sa:ili, se bagade nabi. Amaiba:le, e da sia: adola ahoasu dunu amo Filisidini soге ganodini Egelone moilai bai bagade fi ilia ogogosu 'gode' Ba:ilesibabe, ema e da uhima:bela:le o hame uhima:bela:le, amo

adole ba:ma:ne asunasi. ³ Be Hina Gode Ea a:igele dunu da Disiabe balofede dunu Ilaidia, e da amo adola ahoasu dunu ilima amane adole ba:ma:ne sia:i, “Dilia da abuliba:le Egelone fi ilia ‘gode’ Ba:ilesibabe amo ea fada:i sia: naba ahoabela:? Bai Isala:ili soge ganodini Gode hame esala, dilia dawa:sala:?” ⁴ Hina bagade A:ihasaiama amane sia:ma, ‘Hina Gode da amane sia:sa, Di da dia se nabi amo mae uhini, di da bogomu.’” Ilaidia da Hina Gode Ea hamoma:ne sia:i defele hamoi. ⁵ Amaiba:le, sia: adola ahoasu dunu ilia da hina bagadema buhagi. Hina bagade da amane sia:i, “Dilia abuliba:le buhagibala:?”

⁶ Ilia bu adole i, “Ninia da logoa dunu gousa:le, e da nini dima buhagili misini, Hina Gode dima sia:i liligi dima adoma:ne sia:i. Hina Gode da amane sia:i, ‘Di da abuliba:le Egelone fi ilia ‘gode’ Ba:ilesibabe amo ea fada:i sia: naba ahoabela:? Bai Isala:ili soge ganodini Gode hame esala, dilia dawa:sala:?’ Di da dia se nabi amo mae uhini, di da bogomu.’”

⁷ Hina bagade A:ihasaia da ilima amane adole ba:i, “Dunu e da haboda:i ganabela:?”

⁸ Ilia bu adole i, “E da ohe gadofoga hamoi abula ga:ne amola bulamagau gadofoga bulu ga:i ba:i.” Hina bagade da ha:giwane adole i, “Go da Ilaidia goa!”

⁹ Amalalu, e da dadi gagui ouligisu dunu afae amola dadi gagui dunu 50 agoane Ilaidia lala masa:ne asunasi. Dadi gagui ouligisu dunu da asili, ba:loba, Ilaidia da agolo da:iya esalebe ba:i. E da Ilaidiama amane sia:i, “Gode Ea hawa:

hamosu dunu! Hina bagade da di gudu sa:ima:ne sia:sa.”

¹⁰ Ilaidia da bu adole i, “Defea! Na da Gode Ea dunu galea, lalu da muagadonini sa:ili, di amola dia dunu fane legei ba:mu.” Hedololewane, lalu da sa:ili, ouligisu dunu amola ea dadi gagui dunu nene dagoi.

¹¹ Hina bagade da ouligisu dunu eno amola dadi gagui 50 agoane Ilaidiama heda:ma:ne asunasi. Amoga asili, ouligisu dunu da amane sia:i, “Gode Ea dunu! Hina bagade da di wahadafa sa:ima:ne sia:sa!”

¹² Ilaidia da bu adole i, “Defea! Na da Gode Ea dunu galea, lalu da muagadonini sa:ili, di amola dia dunu fane legei ba:mu.” Hedololewane, lalu da sa:ili, ouligisu dunu amola ea dadi gagui dunu nene dagoi.

¹³ Eno agoane, hina bagade da ouligisu dunu amola dadi gagui dunu 50 agoane asunasi. Ouligisu dunu e da agoloba:le heda:le, Ilaidia ea midadi muguni bugili, ha:giwane amane adole ba:i, “Gode Ea dunu! Di da nama amola na dunuma asigima! Nini mae medole legema!

¹⁴ Ouligisu dunu aduna musa: misi amola ilia dunu da muagadodini lalu misini, amo nene dagoi ba:i. Be nama asigima!”

¹⁵ Hina Gode Ea a:igele dunu da Ilaidiama amane sia:i, “Ali gilisili sa:ima! Amola mae beda:ma!” Amaiba:le, Ilaidia da ouligisu dunu ela A:ihasaia ema asili, ¹⁶ ema amane sia:i, “Hina Gode da amane sia:sa, “Di da abuliba:le amo Egelone ‘gode’ Ba:ilesibabe ema ea fada:i sia: nabimusa:, sia: adole ahoasu dunu asunasibala:?”

Bai Isala:ili soge ganodini Gode hame esala, di dawa:sala:? Di da amo hamobeba:le, mae uhini bogomu.”

¹⁷ Hina Gode da Ilaidia ea lafidili sia:i defele, A:ihasaia da bogoi. A:ihasaia da egefelali hame galu. Amaiba:le, eaeya Youla:me da e bagia hina bagade hamoi. E da Yuda hina bagade Yihoula:me (Yihosiafa:de egefe) ea ouligibi ode aduna ouligilalu, Isala:ili hina bagade hamoi.

¹⁸ Hina bagade A:ihasaia ea hamoi liligi oda amo huluane da “Isala:ili hina bagade Ilia Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei.

2

Gode da Ilaidia Hebenega Oule Heda:i

¹ Hina Gode da Ilaidia foga ononosu amoga Hebenega oule heda:mu eso da doaga:lalu, Ilaidia amola Ilaisia da Giliga:le moilai fisili asi. ² Logoa ahoana, Ilaidia da Ilaisiama amane sia:i, “Waha gui leloma! Hina Gode da nama Bedele moilaiga masa:ne sia:i.” Be Ilaisia da bu adole i, “Na da Hina Gode da esala amola di da esala, amo dafawaneyale dawa:beba:le, na da dafawane ilegele sia:sa. Na da di hamedafa yolesimu.” Amaiba:le, ela da ahoana, Bedele moilaiga doaga:i.

³ Bedelega esalebe balofede dunu gilisi, ilia da Ilaisiama misini, ema amane adole ba:i, “Hina Gode da dia hina wali eso dima fadegamu, amo di da hame dawa:bela:?” Ilaisia da bu adole i, “Ma! Na dawa:! Be amoga ninia da hame sia:mu.”

⁴ Amalalu, Ilaidia da Ilaisiama amane sia:i, “Waha gui leloma! Hina Gode da nama Yeligou moilai bai bagadega masa:ne sia:i.” Be Ilaisia da bu adole i, “Na da Hina Gode da esala amola di da esala, amo dafawaneya:le dawa:beba:le, na da dafawane ilegele sia:sa. Na da di hamedafa yolesimu.” Amaiba:le, ela da ahoana, Yeligou moilai bai bagadega doaga:i.

⁵ Yeligou moilai bai bagadega esalebe balofede dunu gilisi, ilia da Ilaisiama misini, ema amane adole ba:i, “Hina Gode da dia hina wali eso dima fadegamu, amo di da hame dawa:bela:?” Ilaisia da bu adole i, “Ma! Na dawa:! Be amoga ninia da hame sia:mu.”

⁶ Amalalu, Ilaidia da Ilaisiama amane sia:i, “Waha gui leloma! Hina Gode da nama Yodane Hanoga masa:ne sia:i.” Be Ilaisia da bu adole i, “Na da Hina Gode da esala amola di da esala, amo dafawaneya:le dawa:beba:le, na da dafawane ilegele sia:sa. Na da di hamedafa yolesimu.” Amaiba:le, ela da bu ahoanu.

⁷ Balofede dunu 50 agoane da elama Yodane Hanoga boboge asi. Ilaidia amola Ilaisia da hano bega: doaga:le lelu, amola balofede dunu 50 agoane da ela gasigale lelefulu. ⁸ Amalalu, Ilaidia da hina: abula gisa:le, biobione, amoga hano da:iya fai. Hano da dogoa mogili ahoabeba:le, ela da amo hafoga:i osobo da:iba:le la:idi ganodini asi. ⁹ Amoga, Ilaidia da Ilaisiama amane sia:i, “Na da masunusa: gala. Be hidadea, dia hanai amo na da dima hamoma:ne dawa:i, amo nama adoma!” Ilaisia da bu adole i, “Na da di bagia balofededafa esaloma:ne, dia a:silibu gasa

bagade hou baligiliwane nama ima.” ¹⁰ Ilaidia da bu adole i, “Dia adole ba:i amo imunu da gasa bagade gala. Be na da dima lale fasimu hou amo ba:sea, di da dia adole ba:i amo lamu. Be amo di da hame ba:sea, hame lamu.”

¹¹ Ela da ahoana amo sia:dada asi. Amalalu, hedololewane, lalu agoane ‘sa:liode’, laluga hamoi hosiga hiougi, ela dibiga misini, ela afafalalu, amola Ilaidia da foga ononosu ganodini, Hebene sogega oule heda:lebe ba:i.

¹² Ilaisia da amo hou ba:beba:le, Ilaidiama amane wele sia:i, “Na ada! Na ada! Isala:ili fi dunu ilia gasa bagade gaga:su dunu! Di da asi dagoi!” Amola e da Ilaidia bu hame ba:i. Ilaisia da fofagiba:le, ea abula gisa:le, dogoa gadelai.

¹³ Amalalu, e da Ilaidia abula (amo da Ilaidia da gisa:le sanasi) amo lale, bu gaguli asili, Yodane Hano bega: aligi.

¹⁴ E da Ilaidia ea abula amoga hano da:iya fane, amane sia:i, “Ilaidia ea Hina Gode da habila:?” Amalu, e da hano da:iya eno fabeba:le, hano da dogoa mogilasi. Amaiba:le, e da amo hafoga:i osobo da:iba:le, la:idi ganodini asi. ¹⁵ Balofede gilisi 50 agoane esalu da ea hou ba:beba:le, amane sia:i, “Ilaidia ea gasa da Ilaisiama madelai dagoi!” Ili da e yosia:musa: asili, ea midadi beguduli,

¹⁶ amane sia:i, “Ninia da gasa bagade dunu 50 agoane gui lela. Ninia da dia hina hogola ahoa:di! Amabela: Hina Gode Ea A:silibu da e gaguli asili, goumi afae da:iya o fago ganodini ligisibala:?” Ilaisia da ilima amane sia:i, “Hame mabu! Dilia mae masa!”

17 Be ilia da gebewane ema adoleboba:lobawane, fa:no e da ili masa:ne sia:i. Amo balofede dunu da asili, soje huluane hohogola lafia:lobawane, eso udiana baligi. Be Ilaidia hame ba:i. 18 Amalalu, ilia da Ilaisia, Yeligou moilai bai bagadega ouesala, ema buhagini misi. E da ilima amane sia:i, “Na da dilima mae masa:ne hame adoi galula:?”

Ilaisia ea Musa: Hame Ba:i Gasa Bagade Hou

19 Yeligou moilai bai bagade fi dunu oda ilia da Ilaisiama asili, ema amane sia:i, “Hina! Di dawa:! Ninia moilai da noga:idafa. Be hano da wadela:iba:le, dunu da olole bogosa amola uda da mano baladigisa.

20 Ilaisia da amane hamoma:ne sia:i, “Osoboga hamoi ofodo gaheabolo amo ganodini, deme salima. Amalalu, amo nama gaguli misa.” Ila da ea sia:i defele hamoi.

21 Ilaisia da ofodo lale, hano bubuga:su amoga asili, deme amo hanoga sanasili, amane sia:i, “Hina Gode da amane sia:sa, ‘Na da waha amo hano noga:sa! Fa:no amoga bogosu o baladigisu bu hame ba:mu.’ ” 22 Amalu, Ilaisia ea sia:i defele, amo hano da amo esoha fa:no, noga:idafa ba:i.

23 Ilaisia da Bedele moilaiga masa:ne Yeligou moilai bai bagade fisili, logoa ahoanoba, goi oda ilia da moilai afae amoga misini, ema oufesega:le amane wele sia:i, “Di! Busagi gianai dunu! Gado heda:ma! Gado heda:ma!” 24 Ilaisia da sinidigili, ilima beba:le ougili sosodole, amola ilima Hina Gode Ea Dioba:le gagabusu aligima:ne, ilegele sia:i. Amalalu, gasa bagade bea aseme aduna da

iwilaganini misini, amo goi42agoane mini amola ifiga adodogone a:le dodosa:ne fasi.

²⁵ Ilaisia da bu asili, Gamele Goumiga doaga:i. Amalu, fa:no e da Samelia sogega buhagi.

3

Isala:ili Fi amola Moua:be Fi Ela Gegei

¹ Yuda hina bagade Yihosiafa:de da ode18 ouligilalu, Youla:me (A:iha:be egefe) da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagade amo ganodini esala, ode fagoyale agoane Isala:ili ouligi. ² E da Hina Godema wadela:le hamoi, be ea ada amola eme Yesebele, elea wadela:i hou hamoi amo defeledafa hame hamoi. E da Ba:ilema nodone sia:ne gadosu 'gode' agoaila, amo eda ea hamoi, amo mugululi sali.

³ Be amomane, hina bagade Yelouboua:me (Niba:de egefe) amo ea hou defele, e da Isala:ili fi wadela:le hamoma:ne oule asili, amola amo hou fisimusa: hame dawa:i.

⁴ Moua:be hina bagade Misia da sibi fofole ouligi. Ode huluane, e da ea lasu su dabe iasu, 100,000 sibi mano amola 100,000 sibi ilia hinabo goloi, amo Isala:ili hina bagade ema iasu. ⁵ Be Isala:ili hina bagade A:iha:be da bogobeba:le, Misia da Isala:ili fi ilima odoga:i. ⁶ Isala:ili hina bagade da hedolowane Samelia yolesili, ea dadi gagui dunu gagadoi. ⁷ E da Yuda hina bagade Yihosiafa:dema sia: amane adosi, "Moua:be hina bagade da nama odoga:sa. Di da nama madelale ema gegema:bela:?" Hina bagade Yihosiafa:de da amane bu adole i, "Ma! Amamuda! Na amola na

dunu amola na fila heda:le gegesu hosi da dia hanai defele hamomu. ⁸ Ninia da logo habidili asili, doagala:ma:bela:?” Youla:me da bu adole i, “Ninia da logo sedade, Idome hafoga:i sogedili masunu!”

⁹ Amaiba:le, hina bagade Youla:me amola Yuda hina bagade amola Idome hina bagade da wa:le asi. Eso fesuale agoane mogodigili ahoanoba, hano di da ebeleiba:le, dunu amola ohe da hano manu hame ba:i. ¹⁰ Hina bagade Yelouboua:me da amane sia:i, “Waiye! Ninimone masunu hamedei! Hina Gode da hina bagade dunu udiana ninima, nini Moua:be hina bagade nini hasalasilimusa: gegedolesibala:!”

¹¹ Hina bagade Yihosiafa:de da amane adole ba:i, “Goegai balofede dunu afae, ea da Hina Godema adole ba:mu ganabela:?” Hina bagade Youla:me ea dadi gagui ouligisu dunu afae da amane adole i, “Ilaisia (Sia:ifa:de egefe) da goegai lela. E da Ilaidia ea afoha hawa: hamosu dunu galu.”

¹² Yihosiafa:de da amane sia:i, “E da dafawane balofede dunudafa!” Amalalu, hina bagade dunu udiana da Ilaisiama afia:i.

¹³ Ilaisia da Isala:ili hina bagadema amane sia:i, “Abuliba:le na da di fidima:bela:? Di da asili, dia ada amola ame ilia balofede eno ilima adole ba:i. Ilima adole ba:la masa.” Youla:me da amane adole i, “Hame mabu! Hina Gode Hi fawane da nini hina bagade udiana amo Moua:be hina bagade nini hasalasilimusa: asunasi.”

¹⁴ Ilaisia da bu adole i, “Na da Hina Gode Esalebe Ea hawa: hamosa. Amo Ea Dioba:le, na

da amane ilegele sia:sa. Na da dia fidisu dunu, Yuda hina bagade Yihosiafa:de, ema asigiba:le fawane, di fidimu. ¹⁵ Wali, sani baidama dusu dunu, nama oule misa!” Sani baidama dusu dunu da ea sani baidama dunanoba, Hina Gode da Ilaisiama Ea gasa i. ¹⁶ E amane sia:i, “Hina Gode da amane sia:sa, ‘Amo hano logo hafogai ganodini, hano ogai bagohame ogane gagama! ¹⁷ Dilia da gibu amola fo afae hamedafa ba:mu. Be amo hafogai hano logo da hanoga nabai ba:mu. Amola di, amola dia ohe wa:i, amola liligi gaguli ahoasu ohe, ilia da hano manu gilisi ba:mu.” ¹⁸ Ilaisia da eno amane sia:i, “Be amo hou hamomu da Hina Godema da asaboi gala. Amolawane, e da dilima Moua:bema hasalasisu hou imunu. ¹⁹ Dilia da ilia gagili sanawene moilai noga:idafa huluane amo hasalasilalu, samogene lamu. Dilia da ilia ifa dulu faili nasu huluane abusa:le salimu. Dilia da ilia hano nasu huluane lelesimu. Amola ilia nasegagi ha:i bugili nasu soge huluane gelega dedebole, gugunufinisimu.”

²⁰ Golale hahabe, hahabe gobelesalalusu eso defele, hano da Idome sogeganini a:imisini, osobo dedebei.

²¹ Moua:be dunu da hina bagade udiana ili doagala:musa: misi dagoi nababeba:le, ilia dunu huluane amo da gegesu liligi gaguli ahoasu dawa:, amo ilima misa:ne sia:nu, Isala:ili soge alalo amoga dadalema:ne sia:i. ²² Ili da hahabe galu wa:legadole, eso da hano da:iya digagala:i amo da ma:ga:me agoai ba:i. ²³ Moua:be dunu da amane sia:i, “Amo da maga:me! Ha lai

wa:i udiana ilia da ili gobele gegeiba:le, huluane medole legei ba:sa. Ninia da ilia ha wa:i fisisuga liligi samogemusa: ahoa:di!”

²⁴ Be ilia da Isala:ili ha wa:i fisisua doaga:loba, Isala:ili dunu da ilima doagala:le, ili misibudili se bobogei. Ili da ili se bobogele, Moua:be fi dunu medole lelegele,

²⁵ amola ilia moilai gugunufinisi. Ili da nasegagi sogebi amo baligilala, Isala:ili dunu huluane afae afae da amoga gelega gaga:lala, nasegagi ha:i manu bugili nasu soqe huluane da gelega dedeboi ba:i. Amola ilia da hano bubuga:su huluane lelesisili amola ifa dulu faili nasu huluane abusa:le sali. Amalalu, fa:nodafa, Moua:be soqe moilai bai bagade Ge Helese amo fawane dialebe ba:i. Isala:ili ga:muga: dadi gagui dunu da amo moilai sisiga:le, doagala:i.

²⁶ Moua:be hina bagade da gegesu amoga e da hasalabe ba:beba:le, e da gegesu gobihei gagui dunu 7,000 agoane oule asili, ha wa:i dadalei amodili Silia hina bagade ema hobeale masusa: dawa:i. Be hamedei ba:i. ²⁷ Amaiba:le, e da ea magobo mano lale (amo da e bagia hina bagade hamomu galu) amo medole legele, Moua:be ogogole ‘gode’ma, moilai gagoi da:iya gobele sali. Isala:ili dunu da amo ba:beba:le, bagade beda:igia:i. Amaiba:le, ilia da moilai fisili, ilia sokedafa buhagi.

4

Ilaisia da Uda Didalo Hahani amo Fidi

¹ Balofede gilisisu amoga balofede afae ea uda didalo da Ilaisiama asili, amane sia:i, “Hina!

Nagoa da bogoi. Di da dawa:! E da Godema nabasu dunu galu. Be wali, dunu afae amo nagoa ea lai dabe amo dabe lamusa: da na dunu mano aduna amo ea udigili hawa: hamoma:ne, amo lala misi dagoi.”

² Ilaisia da bu adole ba:i, “Na da di fidima:ne, adi hamoma:bela:? Dia diasuga da adi liligi ganabela:?” E bu adole i, “Na da liligi hamedafa gala. Be na da olife susuligi disu osoboga hamoi ofodo afae fawane gala.” ³ Ilaisia da ema amane sia:i, “Di da dia na:iyado fi dunu ilima asili, ilima osoboga hamoi ofodo hame di gilisidafa, amo da ilima fa:no imunusa: lidila masa.

⁴ Amalu, di amola dia mano, dilia da diasu gelabo ganodini sa:ili, logo ga:sili, muni olife susuligi osoboga hamoi ofodo amo nabama:ne, sogasasalima. Afae afae da nabai ba:sea, hisu ligiagama.”

⁵ Amaiba:le, didalo amola ea mano ilia diasu ganodini sa:ili, logo ga:silalu, olife susuligi osoboga hamoi ofodo fonobahadiga di, amo lale, ea mano da ema gaguli manu, eme da osoboga hamoi ofodo boboga amo gelaba sogasasali.

⁶ Huluane da nabaiba:le, eme da ea manoma eno ganabela:le adole ba:i. Ea mano afae da amane adole i, “Amo fawane galu! Eno hame!” Amalalu, olife susuligi sogasalalu da ebelei ba:i.

⁷ Didalo da balofede dunu Ilaisiama bu asili, Ilaisia da ema amane sia:i, “Olife susuligi di da bidi lale, dia lai dabe hame i dialebe, amo ima! Amalu, fa:no di da bidi di amola dia mano dilia lamu defele dialebe ba:mu.”

Ilaisia amola Siuneme Moilai Bagade Gagui Uda

⁸ Eso afaega, Ilaisia da Siuneme moilaiga asili, amoga esalebe bagade gagui uda ba:i. Bagade gagui uda da Ilaisia ha:i manusa: hiougi. Amalalu, e da eso huluane Siuneme moilaia ahoanoba, e da ea diasua fawane ha:i nafufusu. ⁹ Bagade gagui uda da egoama amane sia:i, “Na dawa:, amo dunu ania diasua momafunanebe, amo da Gode Ea hadigi dunu. ¹⁰ Ania da diasu da:iya gadodi fonobahadi sesene, amogai diaheda:su ligisili amola dedesu fisu fafale, amola fila heda:su fafale, amola amo ganodini gamali bugisimu. E da habogala anima masea, e da amogai esalusu hamoma:mu.”

¹¹ Eso afaega Ilaisia da Siunemega buhagili, ea sesei amoga helefimusa: heda:i. ¹² E da ea hawa: hamosu dunu Gihaisai, amo bagade gagui uda amo ema misa:ne sia:ma:ne asunasi. Uda da ema doaga:loba, ¹³ Ilaisia da Gihaisaima amane sia:i, “E da ninia hanaidafa huluane noga:le i. Amo dabe agoane, ania da e habodane fidima:bela:? Amabela:? Na da hina bagade o dadi gagui wa:i ouligisu amoma ea hou nodone olema:ne masa:bela:?” Be uda da bu adole i, “Na da wali esaloma:ne liligi defele da na fidafa amo ganodini diala. Na da defeawane esala!”

¹⁴ Ilaisia da Gihaisaima amane adole ba:i, “Amaiba:le, na da e fidima:ne adi hamoma:bela:?” E da bu adole i, “E da egefe hame. Amola egoa da da:i hamoi.”

¹⁵ Ilaisia da amane sia:i, “E guiguda: misa:ne sia:ma!” Didalo da misini, logo holeiga aligi.

¹⁶ Ilaisia da ema amane sia:i, “Ode enoga wali we-waba, di da dunu mano ouga:mu.” E fofogadigili amane sia:i, “Ae! Agoane mae ogogoma! Bai di da Gode Ea dunu.”

¹⁷ Be Ilaisia ea sia:i defele, ode enoga amo galuwane, e da dunu mano lalelegei.

¹⁸ Ode bobaligila asili fa:no, bugi gamisu esoga, amo dunu mano ha afaega hahabe, edala hawa: hamomusa: asi. Eda da bugi gamisu hawa: hamosu dunu ili bisili hawa: hamonanu. ¹⁹ Hedololewane, e da edama amane wele sia:i, “Na dialuma sebe! Na dialuma sebe!” Eda da ea hawa: hamosu dunuma amane sia:i, “Amo mano emema ouga:ne gaguli masa.” ²⁰ Hawa: hamosu dunu da ea:mema ouga:ne gaguli asi. Ea:me da e emo da:iya fei dialobawane esomogoa doaga:loba, mano da bogoi ²¹ Eme da mano ouga:ne heda:le, Ilaisia ea sesei amo ganodini ea diaheda:su da:iya ligisi. Amalu, asili logo ga:si. ²² E da egoa misa:ne wele, ema amane sia:i, “Dia hawa: hamosu dunu amo dougi afae goeguda: oule misa:ne sia:ma! Na da balofede Ilaisia ba:la masunu. Na da e ba:lalu hedolo bu misunu.”

²³ Egoa da ema amane adole ba:i, “Abuliba:le di da wali esoga masa:bela:? Wali da Sa:bade hame amola Oubi Gaheabolo Lolo Nabe eso hame!” Uda da bu adole i, “Mae dawa:ma!” ²⁴ Ea sia:beba:le, ilia dougi da:iya fisu ligisi. E da hawa: hamosu dunuma amane sia:i, “Dougi da hehenama:ne sesemasa! Na sia:beba:le fawane, gebe masa!”

²⁵ E da asili, Ilaisia ea esalebe sogebi, Gamele Goumiga doaga:i. Ilaisia da uda e sedagawane

manebe ba:le, ea hawa: hamosu dunu Gihaisaima amane sia:i, “Ba:ma! Siuneme uda da manebe goea! ²⁶ Hedolo ema asili, amola adi hou e amola egoa amola ea manoma doagabela:le naba ba:ma.” Uda da Gihaisaima, hou huluane ema gala da defea sia:i. ²⁷ Be e da Ilaisiama misini, e da ea midadi beguduli, ea emo gagui. Gihaisai da e fuli gamusa: amai, be Ilaisia da amane sia:i, “E yolesima! E da bagadedafa da:i dioi amo di da hame ba:sala:? Amola Hina Gode da amo hou nama hamedafa adoi.”

²⁸ Uda da ema amane sia:i, “Hina! Na da dunu mano lamusa: adole ba:bela:? Na da dima na hanai dawa:i, amo mae gaguia gadoma:ne sia:i!”

²⁹ Ilaisia da Gihaisaima ba:le ganone, amane sia:i, “Hedolodafa! Na galiamo lale, hedolo masa. Di da logoa ahoana dunu gousa:sea, amo bisili mae sia:sa:ima! Hedolodafa asili, diasua doaga:le, na galiamo lale, mano bogoi amo dabua gadodili gagulaligima.”

³⁰ Uda da Ilaisiama amane sia:i, “Na da Hina Gode da esala amola di da esala, amo dafawaneyale dawa:beba:le, agoane ilegele sia:sa. Na da di hamedafa yolesimu!” Amaiba:le, ele galu buhagi. ³¹ Gihaisai da hidadea asili, Ilaisia ea galiamo amo bogoi mano dabua gado gagulaligi. Be mano da sia: afae o fogobe hame ba:i. Amaiba:le, Gihaisai da Ilaisia logoa gousa:musa: buhagili asili, ema amane sia:i, “Amo mano da hame wa:legadoi.”

³² Ilaisia da doaga:le, e da hisu sesei ganodini sa:ili ba:loba, mano bogoi da diaheda:su fafai da:iya dialebe ba:i. ³³ E da logo ga:sili, Hina Godema sia:ne gadoi.

³⁴ Amalu e da bogoi mano da:iya mogo-susuli, migagadenene, diaheda:i. ³⁵ Ilaisia da wa:legadole, sesei ganodini lalu, amalu bu asili, bogoi da:iya, hi musa: hamoi, amo defele bu hamoi. Amo mano da fesuale agoane hadisia:nanu, ea si fadegai. ³⁶ Ilaisia da Gihaisaima wele, mano amo ea eme wema:ne sia:i. Eme da manoba, Ilaisia da ema amane sia:i, “Diagofe da goea!” ³⁷ E da Ilaisia ea midadi osoba gudu ea odagi digili dia:sa:i. Amalu egefe lale, oule asi.

Musa: Hame Ba:su Hou Eno Aduna

³⁸ Eso afaega, ha: bagade amo sogega doaga:i. Ilaisia da Giliga:le moilaiga buhagi. E da balofede gilisisu olelelaloba, e da ea hawa: hamosu dunuma, lalu didili, gobelesu ofodo bagade amo ganodini, hu amola dadami gilisili bibiogone, gobema:ne sia:i. ³⁹ Dunu afae da hedama:ne fodole nasu lamusa:, sogega asi. E da ganagu efe ba:beba:le, ea gaguli misunu defele, ganagu faili, gaguli asili, abenane dadamuni, gobelesu ofodo ganodini salawene, eno ha:i manu amoma gilisilisi. Be amo ganagu ilia hou, e da mae dawa:le agoane hamoi. ⁴⁰ Ilia da hu amola dadami bibiogone gobelesu ofodo manusa: soga:sasali. Be ilia da amo na ba:lalu, Ilaisiama ha:giwane sia:i, “Bogosu liligi da gobelesu ofodo ganodini gala!” Amalu, ilia da amo ha:i manu hamedei ba:i. ⁴¹ Ilaisia da amane sia:i, “Falaua (gala:ine goudai) gaguli misa!” E da amo lale, gobelesu ofodo ganodini sanasili, amane sia:i, “Ilia moma:ne, hu amola dadami bibiogoi eno

soga:salima!” Ilia da lale naba:loba, noga:idafa ba:i.

⁴² Eso enoga, dunu afae da Ba:ile Sia:lisia moilaiga Ilaisiama misini, ema agi ga:gi 20 agoane (amo da amo odega bali degabo gami amoga hamoi) amola wahawane fai gala:ine fage, gaguli misi. Ilaisia da ea hawa: hamosu dunuma, e da amo balofede dunu gilisisu ilia manusa:, ima:ne sia:i. ⁴³ Be ea hawa: hamosu dunu da bu adole i, “Amo ha:i manu da dunu 100 agoanega sadima:ne manu defele hame ba:mu.” Be Ilaisia da amane sia:i, “Ili moma:ne, ilima ima! Bai Hina Gode da amane sia:sa, ‘Ilia da sadini nanu, eno hame mai dialebe ba:mu.’”

⁴⁴ Amaiba:le, Ilaisia ea hawa: hamosu dunu da amo ha:i manu ilia midadi ligisilalu, amola Hina Gode Ea sia:i defele, ilia huluane da nanu sadiba:le, oda hame mai dialebe ba:i.

5

Hina Gode da Na:ima:ne ea Oloi Uhinisi

¹ Na:ima:ne da Silia dadi gagui wa:i ouligisudafa esalu. Silia hina bagade da Na:ima:ne ea houba:le, bagadewane nodone dawa:i. Bai Hina Gode da fidibiba:le, Na:ima:ne ea dadi gagui wa:i da ilima ha lai huluanema hasasali. E da dadi gagui dunu noga:idafa. Be amomane e da lebolosi aiya madelai. ² Eso afaega, Silia dunu da Isala:ili fi doagala:loba, ilia da Isala:ili uda mano fonobahadi amo gagulaligili, Silia sogega oule asi. Silia soge ganodini, amo uda mano da Na:ima:ne idua ea hawa: hamosu.

³ Eso afaega e da ea hina (Na:ima:ne idua) ema amane sia:i, “Na hanai da na ouligisu dunu Na:ima:ne da Samelia sogega esalebe balofede dunu Ilaisia, amo ba:la masunu da defea. E da ea oloi uhinisimu dawa:.” ⁴ Na:ima:ne da amo uda mano ea sia:be nababeba:le, e da Silia hina bagadema asili, amo uda mano ea sia:i amo ema olelei.

⁵ Silia hina bagade da ema amane sia:i, “Di Isala:ili hina bagadema asili, na meloa dedei amo ema ima!” Amaiba:le, Na:ima:ne da asi. E da silifa fage 30,000 agoane amola gouli fage 6,000 agoane, amola ga:su abula noga:idafa nabuane agoane gaguli asi. ⁶ Meloa dedei ea gaguli asi amoga da amane dedei dialebe ba:i, “Na dadi gagui wa:i ouligisu dunu Na:ima:ne da amo meloa dedei gaguli misi. Na hanai da ea oloi, dia uhinisima:mu!”

⁷ Isala:ili hina bagade da amo meloa idilalu, e da da:i dione fofogadigili, ea abula gadelale, amane sia:i, “Abuliba:le, Silia hina bagade da nama na da amo dunu ea oloi uhinisima:ne sia:sala:? E da na Godeyale dawa:bela:? Na da bogoi dunu bu uhinisimu dawa:bela:? Na da Gode hame! Na dawa:loba, e da nama gegemusa: logo hogolala.”

⁸ Balofede dunu Ilaisia da amo hou nababeba:le, e da Isala:ili hina bagadema amane sia:si, “Di da abuliba:le fofogadigili da:i diobela:? Amo dunu nama asunasima! Na da ema, balofede dunu da Isala:ili soge ganodini esala, amo ema olelemu.”

⁹ Amaiba:le, Na:ima:ne amola ea hosi amola ‘sa:liode’ da asili, Ilaisia ea diasu logo holei

gadenene aligi. ¹⁰ Ilaisia da hawa: hamosu dunu afae, Na:ima:nema amane adola masa:ne asunasi, “Di da asili, Yodane Hano amoga fesuale agoane ulima! Amasea, dia oloi da uhi dagoi ba:mu.” ¹¹ Be Na:ima:ne da amo sia: nabalu, ougi bagadeba:le, asi. E amane sia:i, “Na da agoane dawa:i! Ilaisia hisu da gadili, nama misini, ea Hina Godema sia:ne gadolalu, ea lobo na oloi da:iya gadodili sisiga:lu, na oloi uhinisimu da defea galu. ¹² Aba:na Hano amola Faba Hano amo ilia da ninia Silia soge moilai bai bagade Dama:saga:se amoga, Isala:ili hano huluane ilia hou baligisa! Na da amo ganodini ulalu, uhi ba:mu da defea galu!”

¹³ Na:ima:ne ea hawa: hamosu dunu da ema asili, amane sia:i, “Hina! Balofede dunu da dima gasa bagade liligi hamoma:ne sia:noba, di da amo hamona:noba! Amaiba:le, asaboi liligi ea sia:i, amo defele hano ulima, amo hamonanu, uhinisi ba:mu da defea.”

¹⁴ Amaiba:le, Na:ima:ne da Ilaisia ea hamoma:ne sia:i defele, Yodane Hanoa asili, fesuale agoane ulalu, ea oloi da uhi dagoi ba:i. Ea da:i da noga:idafa amola bobonomane, mano fonobahadi ea da:i defele bai.

¹⁵ Na:ima:ne amola ea dunu huluane da Ilaisiama buhagili, e da Ilaisia:ma amane sia:i, “Na da wali dawa:, Godedafa da Isala:ili fi ilia Gode fawane! Eno da hame gala! Amaiba:le, hina! Na da hahawane iasu dima imunu!”

¹⁶ Ilaisia da bu adole i, “Na da Hina Gode, Ea hawa: hamosu hamonana. Amo Ea Dioba:le na da dafawane ilegele sia:sa. Na da dia hahawane iabe liligi amo hamedafa lamu.” Na:ima:ne da

ea iabe lama:ne ouwalei, be Ilaisia da hamedafa lamu sia:i.

¹⁷ Amaiba:le, Na:ima:ne da amane sia:i, “Defea! Di da na hahawane iasu amo hame labeba:le, na da miule aduna amo da:iya ligisimu defele, osobo lale, na sogega bu gaguli masunu da defeala:? Bai wali winini, na da eno ‘gode’ma gobele salasu hou hamedafa hamomu. Na da Hina Godedafa, Ema fawane gobele salimu. ¹⁸ Amola, na da agoane hanai gala. Na hina (Silia hina bagade) ani da Limone (Silia ‘gode’) amo ea debolo diasuga, ema nodone sia:ne gadomusa: ahoasea, Hina Gode da amo hou gogolema:ne olofomu na da hanai. Amabela:? E da amo hou gogolema:ne olofoma:bela:?”

¹⁹ Ilaisia da amane sia:i, “Di hahawane olofole masa!” Amalu, Na:ima:ne da fisili, asi. E da logoga asi mae sedagiliwane ahoanoba, ²⁰ Ilaisia ea hawa: hamosu dunu Gihaisai, da hisu asigi dawa:su ganodini amane dawa:i, “Na hina e da Na:ima:ne ea ema bidi amo mae iawane, udigili masa:ne, logo doasi dagoi. E da Na:ima:ne ea imunusa: sia:i amo lamu da defea galu. Na da Hina Gode Esala Ea Dioba:le agoane ilegesa. Na da ema fa:no bobogele, bidi ea gaguli buhagilalebe, amo na lamu.” ²¹ Amaiba:le, e da Na:ima:ne asi fa:no bobogei. Na:ima:ne da dunu ema hehenaia fa:no bobogelalebe ba:loba, e da e gousa:musa: ea ‘sa:liode’ da:iya esalu, amo gudu aliaguduli, ema amane adole ba:i, “Adi giadofabela:?”

²² Gihaisai da bu adole i, “Giadofai hame! Be na hina da dima amane sia:sima:ne, na asunasi. ‘Ifala:ime agolo soge amogai, balofede gilisisu

amoga, balofede dunu aduna da wahawane doaga:i dagoi. E da dia amo dunuma silifa fage 3,000 agoane amola ga:su abula noga:idafa aduna, elama ima:ne sia:sa.”

²³ Na:ima:ne da bu adole i, “Defeadafa! Be di silifa fage 6,000 agoane lama!” E da amo lama:ne ouwalei. Na:ima:ne da silifa fage esa aduna ganodini sanawene lala:gi. Amola e da esa amola ga:su abula noga:idafa aduna amo ea hawa: hamosu dunu aduna elama ianu, ela Gihaisai bisili masa:ne asunasi. ²⁴ Ilia da agolo amoga Ilaisia da esalu, amoga doaga:loba, Gihaisai da esa aduna elama lale, hi diasu ganodini gaguli asili, ligisi. Amalalu, e da Na:ima:ne ea hawa: hamosu dunu buhagima:ne asunasi.

²⁵ Gihaisai da diasua buhagilaloba, Ilaisia da ema amane adole ba:i, “Di da habidili asibala:?” E bu adole i, “Hina! Na da enodini hame asi!”

²⁶ Be Ilaisia da amane sia:i, “Na:ima:ne da ea ‘sa:liode’ fila heda:lu, di gousa:musa: gudu aliagudusia, na a:silibu da amogawi esalebeba:le, hou huluane ba:i dagoi. Wewaba amo muni amola abula amola olife sagai, waini sagai, sibi, bulamagau amola hawa: hamosu dunu bidi agoane lamu da defea hame gala. ²⁷ Wali, Na:ima:ne ea oloi da dima madelamu. Amola di amola digaga fi da eso huluane amo olo madelale esalumu.” Gihaisai da fisili asili, Na:ima:ne ea musa: lebelosi olo amo madelai dagoi ba:i. Ea da:i gadofu da anegagi ofo defele, ahea:iyaidafa ba:i.

Ilia da Goaha:i Duga:le Fisi bu Lai

¹ Eso afaega, balofede gilisi ilia da ilia ouligisu hina Ilaisiama asili, ema egane sia:i, “Ninia esalebe soge amo da fonobahadidafa. ² Nini da Yodane Hano gadenene, ifa abusa:le, amo soge-bia amogai fifi lama:ne, ninima logo doasima.” Ilaisia da amane sia:i, “Defea mabu!”

³ Balofede dunu afae da e amola ili gilisili masa:ne sia:i. E da masunu sia:i. ⁴ Ilia da gilisili asi. Ilia da Yodane Hanoga doaga:le, bai muni hawa: hamoi. ⁵ Dunu afae da ifa abaloba, hedololewane ea ouli goahei hodo da duga:le, hanoa gela sa:i. E da Ilaisiama amane sia:i, “Hina! Na da adi hamoma:bela:? Amo goahei da na: hame! Inia goahei!”

⁶ Ilaisia amane adole ba:i, “Habi sa:ibala:?” Dunu da amo sogebi ema olei. Amalalu, Ilaisia da ifa damuni lale, hanoa gudu galagudui. Amanoba, goahei hodo da bila heda:i.

⁷ Ilaisia da amane sia:i, “Lale gadoma!” Amola dunu da lobo molole gale, goahei hodo lai.

Silia Dadi Gagui Wa:i da Hasali Dagoi Ba:i

⁸ Silia hina bagade da Isala:ili fi ilima gegei. E da ea dadi gagui wa:i ouligisu dunu ilima fada:i sia:ne, ha wa:i fisisu diasu gagumusa:, sogebi hogole ba:i. ⁹ Be Ilaisia da Isala:ili hina bagade ea dawa:digima:ne, e da amo sogebi mae gadenena masa:ne sia:i. Bai amogawi, Silia dunu da logo ligi dialu. ¹⁰ Amaiba:le, Isala:ili hina bagade da amo soge beba:le fi dialebe dunu amo ilia dawa:digima:ne adolalu, ilia da dawa:digili sasanega:i. Amo hou da ha afafaiga ba:i.

¹¹ Silia hina bagade da amo hou nababeba:le, da:i dione ougi ba:i. E da ea dadi gagui wa:i ouligisu ilima wele guguda:le, ilima amane sia:i, “Diliga afae da Isala:ili hina bagademagai da nowala:?”

¹² Dunu afae da bu adole i, “Hina bagade! Dunu afae da emagai da hame. Balofede dunu Ilaisia da sia: amo di da dia sesei ganodini wamowane sia:be, amo huluane Isala:ili hina bagadema olelesa.”

¹³ Silia hina bagade da amane sia:i, “Ilaisia da habi esalabela:le hogoma! Amasea, na da e gagulaligimu!” Ilia da ema Ilaisia da Douda:ne moilai bai bagadega esala, amane sia:beba:le, ¹⁴ e da dadi gagui wa:i bagadedafa amola ‘sa:liode’ amola hosi amoga asunasi. Ilia da gasia moilai bai bagadega doaga:le, eale disu. ¹⁵ Golale, hahabedafa, Ilaisia ea hawa: hamosu dunu da wa:legadole, diasu hamega gadili asili, ba:loba, Silia dadi gagui wa:i amola ilia hosi amola ‘sa:liode’, amo moilai bai bagade eale disu dialebe ba:i. E da Ilaisiama bu asili, amane wele sia:i, “Hina! Nini da wali gamugimu galebe! Ninia da adi hamoma:bela:?”

¹⁶ Ilaisia bu adole i, “Made! Mae beda:ma! Ninimagai idi da ilimagai idi baligisa!”

¹⁷ Amalalu, Ilaisia da amane sia:ne gadoi, “Hina Gode! E da noga:le ba:ma:ne, ea si fadegalesima.” Hina Gode da ea sia:ne gadosu nabaluu, amola Ilaisia ea hawa: hamosu dunu da ba:le gadoloba, agolo da:iya amogai Ilaisia e sisiga:le, hosi amola laluga hamoi ‘sa:liode’ amoga dedeboi ba:i. ¹⁸ Silia dunu da

Isala:ili dunuma doagala:loba, Ilaisia da amane sia:ne gadoi, “Hina Gode! Amo dunu ilia si wadela:lesima!” Hina Gode da ea sia:ne gadoi nabalū, ilia si wadela:lesisi.

¹⁹ Amalu, Ilaisia da ilima asili, amane sia:i, “Dilia logo giadofale misi. Moilai dilia hogolalu, amo da goe hame galu. Na bobogemisa! Na da dilia hogolalu dunu ilima oule masunu.” Amalu, e da ili Samelia moilai bai bagadega oule asi.

²⁰ Iliā da moilaiga golili daloba, Ilaisia da amane sia:ne gadoi, “Hina Gode! Iliā noga:le ba:ma:ne, ilia si fadegalesima!” Hina Gode da ea sia:ne gadosu nabalū, ilia si fadegalesisi. Amalu, ilia ba:loba, ilia da Samelia ganodini lelefulubi ba:i.

²¹ Isala:ili hina bagade da Silia dunu ba:beba:le, e da Ilaisiama amane adole ba:i, “Hina! Na da amo fane lelegela:dula:? Na da ili fane lelegela:dula:?”

²² E da bu adole i, “Hame mabu! Di da gegesu ganodini dunu gagulaligi amo da hame medole legesa. Ilima ha:i manu amola hano ianu, ilia hina bagadema masa:ne, fisididigima.”

²³ Amaiba:le, Isala:ili hina bagade da ili gilisili lolo nanu, ilia Silia hina bagadema bu masa:ne, asunasi. Amogainini, Silia dunu da Isala:ili sogega doagala:su yolesi.

Silia hina bagade Beneha:ida:de da Samelia Doagala:i

²⁴ Amogalu, fa:no Silia hina bagade Beneha:ida:de da ea dadi gagui dunu huluanedafa, Isala:ili sogega doagala:musa: oule asi. E da Samelia moilai bai bagade doagala:i.

²⁵ Amoga eso bagohame doagala:beba:le, Samelia fi da ha:i bagade ba:i. Amaiba:le, ilia da dougi ea dialuma silifa fage 80 agoanega lasu, amola dafe sio iga 200 gala:me da silifa fage biyalega lasu.

²⁶ Isala:ili hina bagade da moilai gagoi da:iba:le laloba, uda afae da ema amane wele sia:i, “Hina bagade! Na fidima!”

²⁷ E bu adole i, “Hina Gode da di hame fidimu galea, na da dima adi fidisu hamoma:bela:? Na da widi amola waini ganabela:? Hame gala!

²⁸ Di da adi bidi hamoi?” Uda da dabe adole i, “Ha afaega, uda goea da na mano ani manusa: adoi, amalu ea mano amo ha enoga manu sia:i.

²⁹ Amaiba:le, ania da na mano lale, gobeles mai. Be ha enoga na da ea mano ani manusa: adole ba:i. Be e da ea mano wamolegela asi ba:i.”

³⁰ Amo nabalawane, hina bagade da fofogadigili da:i dioiba:le, ea abula gisa:le, gadelale fasi. Dunu amo da gagoi bega:, e gadenene lefulu, ilia da ba:loba e da eboboi abula ea abula ha gano ga:i ba:i. ³¹ E ha:giwane wele sia:i, “Wali, eso mae sa:ili, na da Ilaisia ea dialuma damuni fasimu. Amane hame hamosea, Hina Gode da na fane legemu da defea!” ³² Amalu e da Ilaisia lala masa:ne, sia: adola ahoasu dunu asunasi. Amo galuwane, Ilaisia da ea diasu ganodini asigilai dunu ema sofe misi amo bisili esafulu. Hina bagade ea sia: adola masu dunu da hame doaga:i galobawane, Ilaisia da asigilai dunu ilima amane sia:i, “Amo fane legesu dunu (Isala:ili hina bagade) da na fane legemusa:, dunu asunasi. Amaiba:le, e da gui doaga:sea,

e ganodini mae misa:ne, logo ga:sima. Hina bagade hisu da ea baligia aligili misunu.” ³³ E da amo sia:ne fisiagalobawane, hina bagade da doaga:le, amane sia:i, “Hina Gode Hisu fawane da amo bidi hamosu ninima i. Na da abuliba:le, E da liligi hahamoma:ne, ouesaloma:bela:?”

7

¹ Ilaisia da bu adole i, “Hina Gode Ea sia:nabima! ‘Aya wewaba, di da Samelia ganodini widi noga:idafa dioi defei5 gilo o bali dioi defei 10 gilo amo silifa fage afaega lamu.’ ”

² Isala:ili hina bagade ea hisu hawa: hamosu dunu da Ilaisiama amane sia:i. “Amane hamomu da hamedei! Hina Gode Hisu fawane da gala:ine hedolodafa iasea, amolawane hame ba:mu!” Ilaisia da amane sia:i, “Di da amo hou doaga:be ba:mu, amasea, di da amo ha:i manu amoga hamedafa manu.”

Silia Dadi Gagui Wa:i Ilia Da Hobeale Asi

³ Dunu biyaduyale gala, ilia da lebolosi olo da madaiba:le, se nabawane, ilia da Samelia logo holei gadili esafulubi ba:i. Ilia da ilisu amane sia:sa:i, “Ninia abuliba:le goegai ouesafula, bogoma:bela:?” ⁴ Ninia da moilai bai bagade ganodini masunu da hamedei. Bai amogawi, ninia da ha:ga bogomu. Ninia da gui esalea amolawane bogogia:mu. Amaiba:le, ninia da Silia ha wa:i fisisua ahoa:di. Amabela:? Ilia nini medole legema:bela:? Be amomane ilia da ninima asigili, hame medole legema:bela:?”

⁵ Amaiba:le, soge gasibi galu, ilia da Silia wa:i fisisua asili, doaga:loba, dunu esalebe afae

hame ba:i. ⁶ Hina Gode da hamobeba:le, Silia dadi gagui dunu da dadi gagui wa:i bagadedafa amola ‘sa:liode’ amola hosi ilia gusuba:i ahoana gugudabe defele nabi dagoi. Ili da agoane dawa:i, amo Isala:ili hina bagade da Hidaide amola Idibidi hina bagade ilia dadi gagui wa:i, amo Silia fi ilima doagala:musa:, bidi ianu gege-musa: hiougi. ⁷ Amaiba:le, amo daeya Silia dunu da ilia esalusu gaga:ma:ne, hobeai dagoi. Ili da ilia abula diasu, hosi amola dougi amo huluane yolesisili, hobeai dagoi. Ili fisisu da udigili dialebe ba:i. ⁸ Lebolosi oloi dunu biyaduyale, ilia fisisu bega: doaga:loba, ilia da abula diasu afae amo ganodini golili sa:ili, ha:i manu amola waini hano dialebe amo nanu, silifa amola gouli amola abula ilia ba:i amo huluane gagaguli, wamolegela asi. Amalalu, ilia abula diasu enoga golili sa:ili, amanewane hamoi. ⁹ Be amalu ilia ilisu amane sia:sa:i, “Ninia agoane hamomu da defea hame gala! Ninia da sia:noga:i nababeba:le, ninisu fawane amo dawa:mu da defea hame. Ninia mae adole hahabe adosea, ninia dafawanedafa se iasu ba:mu. Ninia da wahadafa asili, hina bagade diasu ganodini esalebe dunuma olelela ahoa:di!” ¹⁰ Amaiba:le, ilia Silia ha wa:i fisisu fisili, bu Samelia moilai bai bagadega asi. Doaga:le, ilia da logo ga:sua sosodo aligisu dunu ilima amane wele sia:i, “Ninia da Silia wa:i fisu asili, be dunu afae hame ba:i, amola sia: hame nabi. Hosi amola dougi da gomenesisi dialebe ba:i. Amola abula diasu huluane da udigili dialebe ba:i.

¹¹ Sosodo aligisu dunu da amo sia: sisia:i

labeba:le, amo sia: da hina bagade ea diasu ganodini sia:legei. ¹² Gasi da dialobawane, hina bagade da ea diaheda:su da:iyanini wa:legadole, ea eagene ouligisu dunuma amane sia:i. “Na da Silia dunu ilia ninima hamomusa: ilegelalebe amo adomu! Ilia da waha goega:i ha:i amo dawa:i dagoi. Amaiba:le, ilia da ha wa:i fisisu yolesili, sogega wamo ouligimusa: afia:i. Ilia agoane dawa:sa. Ninia da moilai yolesili, ha:i manu hogola ahoanea, ilia nini gagulaligili, ninia moilai gesowale lamu. Ilia da amane ilegei.”

¹³ Ea eagene ouligisu dunu afae da amane sia:i, “Ninia da udigili esalea, dunu huluane moilaiga esalebe, ilia da dunu da bogoi dagoi defele, gugunufinisisu fawane ba:mu. Amaiba:le, ninia da dunu oda amola hosi hame bogoi esala, amo biyale, amo hou ea bai hogomusa:, asunasimu da defea.” ¹⁴ Ilia da dunu oda ilegele, hina bagade da ili ‘sa:liode’ ganodini fila heda:iwane amo Silia dunu ilia fisisu mugului hou bai hogoma:ne asunasi. ¹⁵ Dunu da Yodane Hanoga hogola asi. Ilia da Silia dadi gagui dunu ilia da hobe:iba:le ilia abula amola gegesu liligi fisi, amo logo bega: udigili dialebe ba:i. Amalalu, ilia da buhagili, Isala:ili hina bagadema, ilia ba:i liligi amo adodoi. ¹⁶ Samelia fi dunu da gadili hehenaia asili, Silia ha wa:i fisisu liligi huluane fefedele lai. Amola Hina Gode Ea sia:i defele, widi noga:idafa dioi defei 5 gilo o bali dioi defei 10 gilo agoane da silifa fage afaega lasu.

¹⁷ Isala:ili hina bagade da moilai logo ga:su ouligima:ne, ea hisu hawa: hamosu dunu ilegei. Musa: hina bagade da Ilaisia ea sia: nabimusa:

asi. Amola amo hisu ouligisu dunu da Ilaisia ea sia:i defele, dunuga osa:le heda:iba:le, bogoi ba:i. ¹⁸ Ilaisia da hina bagadema amane adoi galu, amo eso aya wewaba, e da Samelia ganodini widi noga:idafa dioi defei 5 gilo o bali dioi defei 10 gilo da, silifa fage afae amaiga lasu ba:ma:ne sia:i. ¹⁹ Be ouligisu dunu da musa: amoga bu adole i, “Amane hamomu da hamedei. Hina Gode Hisu fawane da gibu hedolodafa iasea, dia waha adoi hou da hame ba:mu.” ²⁰ Amola amo hou da dafawane ema doaga:i dagoi. E da logo ga:su gadenene, dunu gilisi amolalia hasalasi dagoiba:le, bogoidafa ba:i. Bai e da dafane, dunu eno da e da:iya ososa:gilisi.

8

Siuneme Esalu Uda da Bu Misi

¹ Ilaisia da musa: Siunemega esalu uda (amo ea mano bogoi e da uhinisi) ema, Hina Gode da ha:i bagade Isala:ili sogega iasimu amo olelei. E da amane sia:i, “Amo ha:i bagade da ode fesuale agoane dialumu. Di amola dia sosogo fi amo Isala:ili soge fisili, asili, eno sogega esalumusa: masa.” ² Siuneme uda da ea hamoma:ne sia:i nababeba:le, e da ea sosogo fi amo Filisidini fi ilia sogega oule asili, amogawi ode fesuale esalu.

³ Ha:i bagade ode fesuale gidigibiba:le, e da Isala:ili sogega buhagili, hina bagadema asili, e da ea diasu amola soge, amo hima bu ima:ne adole ba:i. ⁴ E da Isala:ili hina bagadema doaga:loba, e amola Ilaisia ea hawa: hamosu dunu Gihaisai ela gilisili sia: dalebe ba:i. Hina bagade da Ilaisia ea musa: hame ba:i gasa

bagade hou amo dawa:mu hanai. ⁵ Gihaisai da hina bagadema, Ilaisia ea bogoi dunu bu esaloma:ne hamoi sia: adodoloba, Siuneme uda da misini, hina bagadema ea adole ba:su adole ba:i. Gihaisai da hina bagadema amane sia:i, “Hina bagade! Uda amo ea hou na dima olelei amola egefe amo bogoi amola Ilaisia da bu uhinisi, ela da goea!” ⁶ Isala:ili hina bagade da Siuneme udama adole ba:beba:le, uda da Gihaisai ea sia:be da dafawane sia:i. Amaiba:le, hina bagade da eagene ouligisu dunu afae amo ema misa:ne sia:ne, e da Siuneme udama ea musa: gagui huluane, amola ha:i manu ea sogega bugi, amola e soge enoga esaloba ode fesuale amoga ea lai defei, amo huluane hima bu ima:ne sia:i.

Ilaisia amola Silia hina bagade Beneha:ida:de

⁷ Silia hina bagade Beneha:ida:de da Dama:sagase moilai bai bagade ganodini oloi dialu. Amogalu, Ilaisia da Dama:saga:se moilaiga asi. Beneha:ida:de da Ilaisia amogai esala sia:be nababeba:le, ⁸ e da ea eagene ouligisu dunu Ha:sa:iele, ema amane sia:i, “Di balofede dunuma hahawane iasu iasili, ema amane adole ba:ma, ‘Di Hina Godema adole ba:ma, amo hina bagade ea oloi da uhima:bela:le?’” ⁹ Amaiba:le, Ha:sa:iele da Dama:saga:sega masusa: lilingi noga:idafa ga:mele40agoane amo da:iya ligisili, Ilaisiama asi. Ha:sa:iele da Ilaisia gousa:le, ema amane sia:i, “Dia hawa: hamosu dunu hina bagade Beneha:ida:de da dima amane adole ba:ma:ne, na asunasi, ‘Na oloi da uhima:bela: o hame uhima:bela:?’ ”

¹⁰ Ilaisia da bu adole i, “Hina Gode da nama amane olelei, ‘e da bogomu’. Be di ema asili, e da uhimu, ema amane adoma!” ¹¹ Amalalu, Ilaisia da Ha:sa:ielema fofogadigili nani sosodoaligili, Ha:sa:iele da beda:i. Hedolowane, Ilaisia da doleledane di.

¹² Ha:sa:iele da ema adole ba:i, “Hina! Di da abuliba:le disala:?” Ilaisia da bu adole i, “Bai na da gugunufinisisu hou amo di da Isala:ili fi dunuma hamomu, amo dawa:. Di da ilia gagili sali moilai laluga ulagimu. Amola ilia ayeligi noga:idafa huluane medole lelegemu, amola ilia mano huluane fufuga:le lelegemu. Amola ilia uda abula agui huluane oda hihidamu.”

¹³ Ha:sa:iele da bu adole ba:i, “Na da habodane agoane gasa bagade hou hamoma:bela:? Na da hamedei dunu fawane!” Ilaisia da bu adole i, “Hina Gode da nama amane olelei. Di da Silia hina bagade hamomu.”

¹⁴ Ha:sa:iele da Beneha:ida:dema buhagi. Beneha:ida:de da ema amane adole ba:i, “Ilaisia da adi sia:bela:?” Ha:sa:iele da bu adole i, “E da di uhimu sia:i.” ¹⁵ Be aya amoga, Ha:sa:iele da abula sosone diasu lale, hano gele, hina bagade ea midofoga:le gagulaligili, medole legei dagoi. Amola Ha:sa:iele da Beneha:ida:de bagia, Silia hina bagade hamoi.

Yuda hina bagade Yihoula:me

(2 Hou Olelesu 21:1-20)

¹⁶ Isala:ili hina bagade Youla:me (A:iha:be egefe) amo da ode biyale ouligilalu, Yihoula:me (Yihosiafa:de egefe) da Yuda hina bagade hamoi.

¹⁷ Amo esoha e da lalelegele, ode 32 agoane esalu.

E da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, ode godoaneagoane Yuda soge ouligilalu. ¹⁸ Ea uda da A:iha:be ea idiwi. Amola Yihoula:me da A:iha:be ea sosogo fi amola Isala:ili hina bagade ilia hou defele, wadela:le bagade hamoi. E da Hina Godema wadela:le hamoi. ¹⁹ Be Hina Gode da Yuda fi gugunufinisimu higa:i. Bai E da musa: Da:ibidi amola egaga sosogo fi da mae fisili, Yuda fi ouligilaloma:ne ilegele sia:i dagoi.

²⁰ Yihoula:me da Yuda fi ouligilalebe, Idome fi dunu da Yudama odoga:ne, ilisu ilia fi ouligi. ²¹ Amaiba:le, Yihoula:me amola ea ‘sa:liode’ fila heda:i dadi gagui dunu da Sa:ie moilaiga gegemusa: asi. Amogawi, Idome dadi gagui wa:i da Yihoula:me ea dadi gagui wa:i amo eale disi. Yihoula:me amola ea ‘sa:liode’ ouligisu dunu da eale disi amomane fili, hobeale asi. Yuda dadi gagui dunu huluane da afogogole, afae afae hi diasua buhagi. ²² Amoganini, Idome fi da ilisu ouligisu. Amola Yihoula:me ea ouligilalu, Libina moilai bai bagade fi da ema odoga:i.

²³ Yihoula:me ea hou eno huluane da “Yuda hina bagade ilia Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei. ²⁴ Yihoula:me da bogoi amola hina bagade ilia bogoi uli dogosu sogebi Da:ibidi Moilai Bai Bagade ganodini uli dogonesi. Egefe A:ihasaia da e bagia Yuda hina bagade hamoi.

Yuda hina bagade A:ihasaia

(2 Hou Olelesu 22:1-6)

²⁵ Isala:ili hina bagade Youla:me (A:iha:be egefe) da ode fagoyale Isala:ili ouligilalu, A:ihasaia (Yihoula:me egefe) da Yuda fi ilia hina bagade hamoi. ²⁶ E da lalelegele ode22

agoane esalu, Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, ode afae fawane Yuda fi ouligilalu. Ea:me da A:dalaia (Isala:ili hina bagade A:iha:be ea idiwi amola Isala:ili hina bagade Omeli amo ea aowa).

²⁷ A:ihasaia ea ame da hina bagade A:iha:be ea idiwiba:le, e da A:iha:be ea sosogo fi defele, Hina Godema wadela:le hamoi.

²⁸ Yuda hina bagade A:ihasaia amola Isala:ili hina bagade Youla:me ela da gilisili, Silia hina bagade Ha:sa:ielema gegei. Ilia dadi gagui wa:i da La:imode moilai bai bagade, Gilia:de soge ganodini, amogai migagadenene gegei. Youla:me da amogai gegenana, gala:i ba:i. ²⁹ E da e gala:i fa:gi bahoma:ne, Yeseliele moilai bai bagadega buhagi. Amola A:ihasaia da amoga e ba:la asi.

9

Balofede Dunu da Yihiu, Isala:ili Fi ilia hina bagade Hamoma:ne ema Susuligi Sogagala:le Ilegei

¹ Amogaluwane, balofede dunu Ilaisia da ayeligi balofede dunu afae wele guda:le, ema amane sia:i, “Di da momagele, La:imode moilai bai bagade, Gilia:de soge ganodini, amoga masa. Amo osoboga hamoi ofodo olife susuligi di nabai, amo gaguli masa. ² Di da amoga doaga:sea, Yihiu (Yihosiafa:de egefe amola Nimisa:i ea aowa) hogoma. Dunu ili asi amo esafulia, efa oule, enoga hame heda:su sesei amoga oule heda:ma. ³ Amogai, di da olife susuligi, Yihiu ea dialuma da:iya sogagala:le, amane sia:ma, ‘Hina Gode

da amane sia:sa, Na da di Na fi Isala:ili ilia hina bagade ilegesa.’ Amasea, amo sogebi hedolowane fisili masa.”

⁴ Amaiba:le, ayeligi balofede dunu da La:imode moilai bai bagadega asi. ⁵ Amogai, e da dadi gagui wa:i ouligisu dunu, ilia da sia:sia:sa:imusa: gilisibi ba:i. E amane sia:i, “Hina! Na da dima sia:sia:mu gala!” Yihiu da amane adole ba:i, “Di da niniga afae nowama sia:mu gala?” E bu adole i, “Hina! Dimafa sia:mu gala.”

⁶ Amalalu, ele galu diasu ganodini golili sa:ili, amola ayeligi balofede dunu da Yihiu ea dialuma da:iya olife susuligi sogagala:le, ema amane sia:i, “Isala:ili fi ilia Hina Gode da amane sia:sa, ‘Na da di Na fi Isala:ili ilia hina bagade ilegesa. ⁷ Di da dia hina (Isala:ili hina bagade, A:iha:be ea egefe) amo medole legema. Bai Na da Yesebele, e da Na balofede dunu amola Na eno hawa: hamosu dunu medole lelegeiba:le, Na da ema se dabe imunu.

⁸ A:iha:be ea sosogo fi amola egaga fi huluane da bogosu ba:mu. Na da ea sosogo fi dunumusulu hulanedafa, goi amola da:i hamoi amo huluane ebelesimu. ⁹ Na da Isala:ili fi hina bagade Yelouboua:me amola Isala:ili hina bagade Ba:iasia ela sosogo fima hamoi defele, A:iha:be ea sosogo fima hamomu.

¹⁰ Yesebele ea da:i hodo da mae dogone sanawene, Yeseliele sogega wa:mega na dagoi ba:mu,’ ” Amo sia:nanu, ayeligi balofede dunu da sesei yolesili, hobea:i.

¹¹ Yihiu da ea na:iyado dadi gagui ouligisu dunu ilima bu asili, ilia da ema amane adole ba:i,

“Liligi huluane da defeala:? Amo gagaoui dunu da dima adi hamosala:?” Yihiu da bu adole i, “Ea hamomusa: hanai amo dilia dawa:.”

¹² Ilia amane sia:i, “Hae! Ninia hame dawa:. Ea sia:i amo ninima adole ima!” Yihiu da amane sia:i, “E da nama amane sia:i, ‘Hina Gode da amane ilegesa, Na da di Isala:ili ilia hina bagade hamoma:ne susuligi sogagala:le ilegesa!’ ”

¹³ Hedolodafa, Yihiu ea na:iyado dadi gagui ouligisu dunu, ilia da ilia abula fa:gu da:iya gado, Yihiu amo da:iya aligima:ne, fa:sisili, dalabede fulabole, amola ha:giwane amane wele sisia:i, “Yihiu da hina bagade hamoi dagoi.”

Yihiu da Isala:ili hina bagade Youla:me Medole Legei

¹⁴⁻¹⁵ Amalalu, Yihiu da Isala:ili hina bagade Youla:me amo fane legemusa:, hohonosu wamo sia: hamoi. Hina bagade Youla:me da La:imode sogega, Silia hina bagade Ha:sa:ilelema gegena gala:i. Amo bahoma:ne, e da Yeseliele moilai bai bagadega asili, esalu. Amaiba:le, Yihiu da ea na:iyado dadi gagui ouligisu dunuma amane sia:i, “Dilia da namagai galea, dunu mogili da La:imode fisili, Yeseliele fima sisane sia:sa:besa:le, logo huluane noga:le sosodo aligima.” ¹⁶ Amalalu, Yihiu da ea ‘sa:liode’ da:iya fila heda:le, Yeseliele moilai bai bagadega doaga:musa: asi. Youla:me e gala:i da hame bahoi, amola Yuda hina bagade A:ihasaia da ema ba:la misini, amogawi esalebe ba:i.

¹⁷ Sosodo ouligisu dunu afae, Yeseliele gagagula heda:i diasu gadodili esala, da Yihiu amola ea dunu manebe ba:i. E da amane wele sia:i,

“Na ba:loba dunu da hosi da:iya fili heda:fia:lebe ba:sa.” Youla:me da bu adole i, “Amo ilia da ha lai dunuyale o ninimagai dunuyale, amo ba:ma:ne, hosiga fila heda:i dunu asunasima.”

¹⁸ Sia: adole ahoasu dunu da hosi da:iya fila heda:le asili, Yihuma doaga:le, ema amane sia:i, “Hina bagade da di da ninimagai o ninima ha lai dunuyale dawa:musa:, amo adole ba:ma:ne na asunasi.” Yihiu da bu adole i, “Amo da dia liligi hame. Na baligia aligili, nama fa:no bobogema!” Sosodo ouligisu dunu gagagula heda:i diasu gadodili esalu, da adola ahoasu dunu da Yihiu ea gilisisu doaga:le, bu hame maha, amane sia: legei.

¹⁹ Youla:me da sia: adola ahoasu dunu eno asunasili, e da Yihuma musa: adole ba:i defele, adole ba:i. Amola Yihiu da bu amane sia:i, “Amo da dia liligi hame. Na baligia aligili, nama fa:no bobogema!”

²⁰ Sosodo ouligisu dunu da enowane sia: adola ahoasu da Yihiu ea gilisisu doaga:le, hame buhagi, amo sia:legei. Amola e eno amane sia:i, “Gilisisu bisili ahoabe dunu da ea ‘sa:liode’ fila heda:le amo dadousa dunu agoane ha:gi ahoa. E da Yihiu ea hou defele hamosa.”

²¹ Isala:ili hina bagade Youla:me da amane hamoma:ne sia:i, “Na ‘sa:liode’ momagemal!” Ili da amane hamoi. Youla:me amola Yuda hina bagade A:ihasaia, ela da elela: ‘sa:liode’ da:iya fila heda:le, Yihuma doaga:musa:, gadili asi. Ili da sogebi amo musa: Na:ibode gagui, amoga Yihuma doaga:i.

²² Youla:me da ema amane adole ba:i, “Di da olofoiwane manabela:?” Yihiu da bu adole

i, “Olofosu hamomu da hamedei. Bai wamuni dawa:su hou amola ogogole loboga hamoi ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu hou amo dia ame Yesebele ea bai muni hamoi, amo huluane dialebe ba:sa.”

²³ Youla:me da ha:giwane wele sia:i, “A:ihasaia! Hohonosu hou da doaga:i dagoi!” E da ea ‘sa:liode’ delegima:ne hosi efega hiougia guda:i.

²⁴ Yihiu da ea gasa defele oulali dili, souga gala:i. Sou da asili, Youla:me ea baligia ludili, ea dogo badofai. Youla:me da ea ‘sa:liode’ ganodini, gala:la sa:ili, bogoi dagoi. ²⁵ Yihiu da ea fidisu dunu Bidigama amane sia:i, “Ea da:i hodo lale, Na:ibode ea musa: gagui sogega galagama! Di bu dawa:ma! Musa: ania da hosi da:iya fila heda:le, hina bagade Youla:me ea ada A:iha:be ea baligia ahoanoba, Hina Gode da A:iha:bema amane sia:i,

²⁶ ‘Na da aya Na:ibode amola egefelali medole legei ba:i. Amola Na da amane dafawane hamoma:ne ilegele sia:sa, Na da ilia medole legei sogebi amoga, dima se dabe imunu.’” Yihiu da ea fidisu dunuma eno amane sia:i, “Amaiba:le, Youla:me ea da:i hodo lale, Hina Gode Ea ilegei sia: dafawane hamoma:ne, Na:ibode ea musa: gagui sogebi amoga galagama.”

Ilia da Yuda hina bagade A:ihasaia Medole Legei

²⁷ Yuda hina bagade A:ihasaia da amo hou ba:beba:le, e da ea ‘sa:liode’ ganodini, Bede Ha:iga:nega doaga:musa: hobea:i. Yihiu da e baligia se bobogei. Yihiu da ea dunuma amane sia:i, “E amolawane medole legema!” A:ihasaia da ea ‘sa:liode’ ganodini, logo amo da Ge moilai

(Ibia:me moilai gadenene) amoga asili, Yihiu ea dunu da e gala:i. Be e da bu asili, Migidou moilai bai bagadega doaga:le, bogoi. ²⁸ A:ihasaia ea eagine ouligisu dunu da ea bogoi da:i hodo lale, ‘sa:liode’ da:iya ligisili, Yelusaleme moilai bai bagadega gaguli asili, hina bagade bogoi uli dogosu sogebi, Da:ibidi Moilai Bai Bagade ganodini, uli dogone sali.

²⁹ Isala:ili hina bagade Youla:me (A:iha:be egefe) amo ea ouligibi ode gidayale ganodini, A:ihasaia da Yuda hina bagade hamoi.

Hina bagade Uda Yesebele da Medole Legei Ba:i

³⁰ Yihiu da Yeseliele moilai bai bagadega doaga:i. Yesebele da hou doaga:i nababeba:le, ea si widasilale, ea dialuma hinabo nina: ha-hamone, fo misa:ne agenesidili lela, logoa gudu ba:le gudui. ³¹ Yihiu da moilai logo holeiga golili manoba, Yesebele da amane wele sia:i, “Di Similai! Fane legesu dunu di! Abuliba:le guiguda: misi?”

³² Yihiu da ba:le gadole, amane wele sia:i, “Namagai da nowala:?” Hina bagade diasu ouligisu dunu aduna o udiana da fo misa:ne agenesidili ema gudu ba:le gudui.

³³ Yihiu da ilima amane sia:i, “Amo uda galaguduma!” Iliia da Yesebele amo ouga:ne galagudui. Ea maga:me da dobea fei damana, amola hosi damana siagagala:i. Yihiu da ea ‘sa:liode’ da:iya fila heda:le amo uda ososa:gi.

³⁴ Amalalu, Yihiu da hina bagade diasuga golili sa:ili, ha:i mai. Amogalu fawane, e da amane sia:i, “Amo gagabui aligi uda, uli dogone

sanasima. Bai e da hina bagade idiwi.” ³⁵ Be dunu da e uli dogomusa: asili, ea dialuma gasa amola ea lobo gasa amola emo gasa amo fawane diafulubi ba:i. ³⁶ Ila da amo Yihuma sia:legebeba:le, e da amane sia:i, “Hina Gode da ea hawa: hamosu dunu Ilaidiamadili sia:i defele, amo hou da doaga:i. Hina Gode da amane sia:i, ‘Yesebele ea da:i hodo da Yeseliele soge ganodini, wa:mega mai dagoi ba:mu. ³⁷ Ea da:i hodo oda dialebe da iga safasi agoai ba:mu. Amasea, dunu afae da amo da Yesebele ea da:i hodo hamedafa dawa:mu,’ ”

10

A:iha:be Egaga Fifi Misi Dunu da Medole Legei Ba:i

¹ Musa: Isala:ili hina bagade A:iha:be egaga fi misi dunu 70 agoane da Samelia ganodini esalebe ba:i. Yihiu da meloa dedene, amaiwane amo defele eno mogili hahamone, Samelia asigilai dunu amola moilai ouligisu dunu amola A:iha:be egaga fi misi dunu ilia ouligisu dunu, amo huluanema iasi. E dedei da amane dedei,

² “Dilia da hina bagade A:iha:be egaga fifi misi dunu amo ouligisa. Dilia da ‘sa:liode’ amola hosi amola gegesu liligi gagui gala. Amaiba:le, amo meloa dedei da dilima doaga:sea,

³ dilia hedolowane baligili dawa:su hina bagade egaga fi dunu afae, dilia hina bagade hamoma:ne ilegema. Amasea, e gaga:ma:ne, ninima gegema!”

⁴ Samelia ouligisu dunu da bagadewane beda:gia:i. Ila da amane sia:i, “Ninia da

habodane Yihuma ha lale, gegema:bela:? Hina bagade Youla:me amola hina bagade A:ihasaia da e hasalasi mu hamedei ba:i.” ⁵ Amaiba:le, hina bagade diasu ouligisu dunu amola moilai ouligisu dunu amola asigilai dunu amola A:iha:be egaga fi dunu ilia ouligisu dunu, ilia da Yihuma amane sia:si, “Ninia da dia hawa: hamosu dunu esala. Ninia da dia sia:be liligi defele hamomusa: momagele esala. Be ninia da hina bagade hame ilegemu. Dia adi hou da noga:i di dawa:sea, amo hamoma!”

⁶ Yihiu da ilima meloa eno dedene iasi, “Dilia da namagai galea, amola na hamoma:ne sia:i amo hamomusa: momagele esalea, hina bagade A:iha:be egaga fi dunu huluane ilia dialuma amo aya wewaba, Yeseliele moilai bai bagadega nama gaguli misa:!” (Samelia asigilai dunu, ilia da hina bagade A:iha:be egaga fifi misi dunu ouligisu. Asigilai dunu da ili bugili ianu.) ⁷ Yihiu ea meloa dedei da ilima doaga:loba, Samelia moilai bai bagade ouligisu dunu, ilia da A:iha:be egaga fi dunu 70 agoane huluane medole lelegele, ilia dialuma damuni fasili, daba ganodini salawene, Yeseliele moilai bai bagadega Yihuma iasi.

⁸ Ilia da Yihuma, A:iha:be egaga fi dunu ilia dialuma da gaguli misi dagoi adobeba:le, e da amo dialuma gasa huluane mogili aduna ligiagale moilai gagoi logo holei gadenene ligisi, dialeawane hahabe hadigima:ne sia:i. ⁹ Golale hahabe, e da logo holeiga asili, amoga gilisi dunu ilima amane sia:i, “Ni fawane da hina bagade medole legema:ne wamo ilegele, amola e dafawane medole legei. Dilia hame! Be amo

dunu amo nowa da medole legebela:? ¹⁰ Hina Gode da Ea balofede dunu Ilaisiamadili, hou huluane amo da A:iha:be egaga fima misunu hou, olelei dagoi. Amola ilia huluane da medole legeiba:le, amo hou da dafawane doaga:i dagoi dawa:ma!” ¹¹ Amalalu, Yihiu da A:iha:be egaga sosogo fi huluane Yeseliele ganodini esala, amola ea eagene ouligisu dunu amola ea dogolegei amola ea gobebe salasusu dunu, ili huluanedafa, ea medole legei. Dunu afae esalebe da hamedafa ba:i.

Yihiu da hina bagade A:ihasaia ea Sosogo Fi Medole Lelegei

¹² Yihiu da Yeseliele fisili, Samelia amoma doaga:musa: asi. Logoga ahoanoba, e da sogebi ea dio amo “Sibi Ouligisu Fisisu” amoga, ¹³ e da hina bagade A:ihasaia bogoi, amo ea sosogo fi oda ba:i. E da ilima amane adole ba:i, “Dili da nowala:?” Ili da bu adole i, “Nini da A:ihasaia ea sosogo fi dunu. Ninia da hina bagade uda Yesebele ea manolali amola hina bagade sosogo fi eno Yeselielega esala, ilima asigi sia:saimusa: masunu.” ¹⁴ Yihiu da ea dunuma amane hamoma:ne sia:i, “Ili mae medole, gagulaligima!” Ili da ili huluane gagulaligili, Yihiu da uli dogoi amogai dialu, amo gadenene ili huluane medole legei. Ili idi da 42 agoane, amola dunu afae esalebe hame ba:i.

Yihiu da A:iha:be ea Sosogo Fi Dunu Hame Bogoi Esalu, amo Huluane Medole Lelegei

¹⁵ Yihiu da bu logoga ahoanoba, Yonada:be (Liga:be egefe) yosia:i. Yihiu da ema hahawane

sia:ne, amane sia:i, “Ania asigi dawa:su da defele diala. Di da na fuli gala:ma:bela:?” Yonada:be da bu adole i, “Ma! Na da dimagai dialumu!” Yihiu da bu adole i, “Defea! Amaiba:le, gousa:la:di!” Ela da gousa:lu, Yihiu da Yonada:be ‘sa:liode’ da:iya fila heda:ma:ne, loboledi gadoi. ¹⁶ Yihiu da amane sia:i, “Ani ahoa:di! Di da na Hina Godema fawane fa:no bobogesuhou ba:mu!” Elea da ‘sa:liode’ da:iya fila heda:le, Samelia moilai bai bagadega doaga:le, ¹⁷ Yihiu da A:iha:be ea sosogohuluanedafa medole legei. E da dunu afae esaloma:ne hame yolesi. Amo hou Hina Gode da Ilaisiama olelei, amo defele doaga:i dagoi ba:i.

Yihiu da Ba:ilema Nodone Sia:ne Gadosu Dunu Huluane Medole Lelegei

¹⁸ Yihiu da Samelia fi dunu huluane gilisima:ne sia:ne, ilima amane sia:i, “Hina bagade A:iha:be da Ba:ilema fonobahadi hawa: hamonanu. Be na da Ba:ilema asigiba:le, baligiliwane ema hawa: hamomu. ¹⁹ Dilia Ba:ile ea balofede dunu amola ema nodone sia:ne gadosu dunu amola ea gobelesalasu dunu huluanedafa guiguda: gilisima:ne sia:ma. Afae mae yolesima. Na da Ba:ilema gobelesalasu bagadedafa hamomu. Amola nowa da hame masea, ninia da amo dunu medole legemu.” (Yihiu da ogogoi. E da Ba:ilema nodone sia:ne gadosu dunu huluane medole legemusa: ilegeiba:le, ili gilisima:ne sia:i) ²⁰ Amalalu, Yihiu da amane hamoma:ne sia:i, “Ba:ilema nodoma:ne, nodone sia:ne gadomusa: eso bagadedafa ilegema!” Ilia da amo eso ilegei. ²¹ Amalu, Yihiu da Isala:ili sogehuluane ganodini dunu huluane da amo nodone sia:ne gadosu

amoga misa:ne sia:si. Ba:ilema nodone sia:ne gadosu dunu huluanedafa da misi. Iliā huluane da Ba:ile ea debolo diasu ganodini golili sa:ili, debolo diasu da nabaidafa ba:i. ²² Amalalu, Yihū da Ba:ile gobele salasu dunu amo da sema abula ouligi, amo sema abula lale, nodone sia:ne gadosu dunu iligili ima:ne sia:i.

²³ Amalalu, Yihū hisu da Yonada:be (Liga:be egefe) oule, debolo diasu ganodini golili sa:ili, dunu amo ganodini gilisi dialu ilima amane sia:i, “Gilisisu ganodini hogoma! Ba:ilema nodone sia:ne gadosu dunu fawane esaloma:ne sia:ma. Hina Godema nodone sia:ne gadosu dunu da goegai mae esaloma:ne sia:ma.” ²⁴ Amalalu, e amola Yonada:be da Ba:ilema gobele salimusa: golili sa:i. E da musa: dunu 80 agoane debolo gadili hamega leloma:ne ilegele, ilima amane sia:i, “Dilia amo dunu huluane fane legema. Nowa da dunu afae esaloma:ne yolesisia, e da dabele, medole legei dagoi ba:mu!”

²⁵ Yihū da gobele salasu liligi ianu, sosodo aligisu dunu amola dadi gagui wa:i ouligisu dunu ilima amane sia:i, “Ganodini golili sa:ili, dunu huluanedafa medole legema! Afae da maedafa hobeama:ma!” Iliā da gegesu gobihei duga:le gadole, ganodini golili sa:ili, Ba:ilema nodone sia:ne gadosu dunu huluanedafa medole lelegele, ilia da:i hodo moiya gadili hiougili sasali. ²⁶ Iliā da duni bugi ifa (amo da sema galu) amogai diala, amo gadili gaguli asili, laluga ulagili sali. ²⁷ Iliā da amaiwane sema ifa duni bugi amola debolo diasu amo wadela:lesi. Iliā da debolo ea hou afadenene bu iga giasu diasu hamoi. Amola

amo da wali amaiwane diala. (Amo da eso dedei amoga amaiwane diala)

²⁸ Yihiu da amanewane Isala:ili soge ganodini, Ba:ilema nodone sia:ne gadosu hou gugunufinisi dagoi. ²⁹ Be e da hina bagade Yelouboua:me (amo da gouliga hamoi bulamagau gawali mano aduna Bedele moilai amola Da:ne moilai ligis-iba:le, Isala:ili dunu fi wadela:le hamoma:ne oule asi) Yihiu da ea hou defele hamoi. ³⁰ Hina Gode da Yihuma amane sia:i, “Di da Na hamoma:ne hanai huluane A:iha:be egaga fima hamoi dagoi. Amaiba:le, Na da dima dafawane ilegele sia:sa. Digaga fifi misi biyadu amo, ilia da Isala:ili hina bagade hamomu.” ³¹ Be Yihiu da dafawanedafa nabasu hou hame hamoi. E da Isala:ili Hina Gode Ea Sema amo noga:le hame hamoi. Be amomane e da Yelouboua:me (amo da Isala:ili fi dunu wadela:le hamoma:ne, oule asi) amo ea hou defele hamoi.

Yihiu ea Bogosu

³²⁻³³ Amogalu Hina Gode da muni Isala:ili soge fonoboma:ne hamoi. Silia hina bagade Ha:sa:iele da Isala:ili soge amo da Yodane Hano gusudili diala, ga (south) asili, Aloua moilai (Anone Hano bega: diala) amo huluane hasali. Amo soge ganodini, Gilia:de amola Ba:isia:ne soge dialebe ba:i. Amola amo ganodini, Ga:de fi amola Liubene fi amola Gusu Ma:na:se fi, ilia da amo soge ganodini esalebe ba:i.

³⁴ Yihiu ea hou eno huluane, amola ea nimi gesa:i hou da “Isala:ili hina bagade Iliia Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei. ³⁵ Yihiu

da bogole, Samelia moilai bai bagadega uli dogone sali. Egefe Yihouaha:se, da e bagia Isala:ili hina bagade hamoi.

³⁶ Yihiu da Samelia moilai bai bagadega esala, ode 28 agoanega Isala:ili fi ouligilalu.

11

*A:dalaia amola Youa:se
(2 Hou Olelesu 22:10—23:15)*

¹ Hina bagade A:ihasaia ea ame A:dalaia da egefe da medole legei nababeba:le, e da hina bagade ea sosogo fi dunu huluane medole legema:ne sia:si. ² A:ihasaia egefe Youa:se e fawane da hame medole legei ba:i. Iliia da e amola eno sosogo fi dunu fane legemusa: misini, ea awa Yihosiba (hina bagade Yihoula:me ea idiwi amola A:ihasaia ea dalusi) e da Youa:se gei. E da Youa:se amola ea ouligisu uda amo dia ahoasu sesei Debolo ganodini amoga oule asili, amola A:dalaia ea mae ba:ma:ne, ela wamolegei. Amalalu, ilia da Youa:se hame medole legei.

³ Yihosiba da ode gafeyale agoanega Youa:se ouligi. A:dalaia da Yuda fi ouligilaloba, Youa:se da Debolo diasu ganodini wamoaligili esalebe ba:i, amola Yihosiba da e ouligi.

⁴ Be ode fesuga, gobelesu salasusu dunu Yihoida da hina bagade uda ea da:igene sosodo aligisu dunu amola hina bagade diasu sosodo aligisu dunu ilia hina dunu, ilima Debolo diasua misa:ne sia:i. Amogawi, e da sia:beba:le, ilia da ea hamomu liligi amo fidima:ne dafawane ilegele sia:i. E da hina bagade A:ihasaia egefe Youa:se wamo esalu,

amo ilima olei. ⁵ - ⁶ E da ilima amane hamoma:ne sia:i, “Dilia da Sa:bade eso hawa: hamomusa: masea, mogi udiana amoga eno da hina bagade uda ea diasu sosodo aligima:ne sia:ma! Mogi udiana amoga, eno da Se Logo Ga:suga sosodo aligima:ne sia:ma! Amola mogi udiana amoga, eno da logo ga:su sosodo aligisu dunu ilia baligia sosodo aligima:ne sia:ma! ⁷ Be sosodo aligisu dunu gilisisu aduna amo da Sa:bade esoga helefsia, ilia da hina bagade Youa:se gemusa:, Debolo diasu sosodo aligima:ne sia:ma! ⁸ Dilia da gegesu gobihei duga:le gadolewane, hina bagade Youa:se noga:le gema:mu! E da habidili ahoasea, dili e sigi masa. Nowa da dilima gadenena masea, medole legema!”

⁹ Ouligisu dunu ilia da Yihoida ea hamoma:ne sia:i defele hamoi. Iliia da ilia dunu, gilisisu amo da Sa:bade esoga helefi amola gilisisu amo da Sa:bade esoga hawa: hamonanu, amo huluane Yihoidama oule asi. ¹⁰ Yihoida da musa: hina bagade Da:ibidi ea goge agei amola luda:besa:le gaga:su liligi huluane Debolo diasu ganodini modaligi, amo lale, ouligisu dunu ilima i. ¹¹ Amola e da dunu ilia gegesu gobihei duga:le gadole, amo hina bagade Youa:se gemusa:, Debololo diasu midadi sisiga:le dadalema:ne asunasi. ¹² Amalalu, Yihoida da Youa:se amo gadili oule asili, hina bagade habuga ea dialuma da:iya figisili, meloa amo ganodini da hina bagade ilia sema dedei ema i. Amalalu, e da Youa:se ea dialuma da:iya susuligi sogagala:le, e Yuda hina bagade hamoma:ne ilegei. Dunu huluane da lobo fane, amane wele sia:i, “Hina bagade da sedagili

esalumu da defea!”

¹³ Hina bagade uda A:dalaia da sosodo aligisu dunu amola gilisi dialu dunu ilia nodosa gugulubi amo nababeba:le, e da hehenaia Debolo diasuga doaga:loba, dunu bagohame amogawi gilisi dialebe ba:i. ¹⁴ Amogawi, e da hina bagade gaheabolo, Yuda fi ilia hou defele, golasu ifa bagade Debolo Diasu logo holeiga dialu, amo dafulili lelebe ba:i. Ouligisu dunu huluane amola dalabede dusu dunu ilia da e sisiga:le lelefulu. Amola dunu huluane da hahawane wele sia:nanebe amola dalabede fulabolalebe ba:i. A:dalaia da bagadewane da:i dioiba:le, ea abula gadelale, ha:giwane amane wele sia:i, “Hohonosu! Hohonosu da doaga:i dagoi.”

¹⁵ Yihoida da A:dalaia amo Debolo diasu so-gebi ganodini medole legei ba:mu higa:i galu. Amaiba:le e da dadi gagui wa:i ouligisu dunu ilima amane hamoma:ne sia:i, “A:dalaia amo sosodo aligisu dunu ilia dadalei dogoa amoga gadili oule masa. Nowa da e gemusa: hamosea, amo medole legema!” ¹⁶ Ilia da A:dalaia gagulaligili, hina bagade diasuga gaguli oule asili, Hosi Logo Ga:sua amogai, e medole legei dagoi.

*Yihoida da Yuda Fi ilia Hou Afadenei
(2 Hou Olelesu 23:16-21)*

¹⁷ Gobelesalasu dunu Yihoida da amane hamoma:ne sia:beba:le, hina bagade Youa:se amola Yuda fi dunu da Hina Godema ilia da Ea fidafa fawane esaloma:ne, dafawane ilegele sia:su hamoi. Amola Yihoida da sia:beba:le, Yuda fi dunu da, ilia hina bagade noga:le fuli gala:ma:ne, dafawane ilegele sia:su. ¹⁸ Amalalu,

dunu huluane da ogogosu ‘gode’ Ba:ile ea debolo diasuga asili, amo mugululi, wadela:lesi. Iliā da oloda amola loboga hamoi ‘gode’ agoaila huluane gugunufinisi. Amola ilia da oloda amo ilia midadi, Ba:ile gobele salasu dunu Ma:da:ne, medole legei dagoi. Yihoida da sosodo aligisu dunu Debolo Diasu ouligima:ne asunasi. ¹⁹ Amalalu, e amola dadi gagui wa:i ouligisu dunu amola hina bagade da:i sosodo aligisu dunu, ilia da hina bagade amo Debolo diasu fisili, hina bagade diasuga oule asi. Dunu huluane da ili bobogei. Youa:se da Sosodo Aligisu Logo Ga:su amoga hina bagade diasu golili sa:ili, hina bagade fisu amoga fila heda:i. ²⁰ Dunu huluane da hahawane bagade ba:i. Moilai fi da ouiya:i dialebe ba:i. Bai A:dalaia da hina bagade diasu ganodini fane legei ba:i.

²¹ Youa:se da lalelegele, ode fesuale esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi.

12

Yuda hina bagade Youa:se

(2 Hou Olelesu 24:1-16)

¹ Isala:ili hina bagade Yihiu da Isala:ili soge ode fesuale ouligilalu, Youa:se da muni Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusaleme moilai bai bagade ganodini esala, ode 40agoanega Yuda fi ouligilalu. Ea ame da Biasiba moilai uda galu, ea dio amo Sibia.

² Youa:se ea esalusu huluane amoga, Hina Gode hahawane ba:ma:ne hou hamonanusu. Bai gobele salasu dunu Yihoida da hou noga:idafa ema olelei. ³ Be e da Gode Ea hou hame

lalegagui dunu ilia ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi, amo hame wadela:lesi, amola amogawi Yuda fi dunu mogili da ohe amola gabusiga: manoma gobelesasalilalu.

⁴Youa:se da gobelesalasu dunu ili ema misa:ne sia:ne, ilia da muni amo da Debolo diasuga gobelesalimusa: lai, amola hahawane udigili iasu muni, amo huluane momagele lelegema:ne sia:i. ⁵Gobelesalasu dunu afae afae ilia da muni ouligisu dunu ilia muni ilima i amoga lale, ilia da Debolo liligi wadela:lesi amo ba:sea, bu hahamoma:ne, Youa:se ea sia:i.

⁶Be Youa:se ea ouligibi ode²³ agoane da doaga:loba, gobelesalasu dunu ilia da bu hame hahamobeba:le, Debolo Diasu da hame hahamoi dialebe ba:i. ⁷Amaiba:le, Youa:se da Yihoida amola gobelesalasu dunu huluane ema misa:ne sia:ne, amola ilima amane adole ba:i, “Dilia da abuliba:le Debolo Diasu bu hame hahamosala? Wali weganini, dilia muni lai amo mae modalegema! Dilia amo muni noga:le ouligima:ne, ouligisu dunuma ima.” ⁸Gobelesalasu dunu ilia da amane hamoma:ne sia:i, amola ilila: da Debolo Diasu bu hame hahamomu sia:i.

⁹Amalalu, Yihoida da gagili lale, ga:lu da:iya gelabo doasili, gagili oloda bega: ligisi. Amo gagili da Debolo Diasu ea logo holei heda:su lobodafadini dialebe ba:i. Debolo Diasu logo holeiga gobelesalasu hawa: hamosu dunu da, dunu amo da nodone sia:ne gadomusa: misi, ilia muni lale, gagili ganodini salasu. ¹⁰Ilia da amo gagili ganodini muni bagade ba:loba, hina bagade ea sia: dedesu dunu amola Gobelesalasu

Hina dunu ela da misini, silifa fage lai amo idili, amola ea dioi defei ba:su. ¹¹ - ¹² Ilia da amo muni ea idi defele dedene, ilia amo muni Debolo Diasu hawa: hamosu ouligisu dunu ilima iasu. Amo dunu ilia da diasu gagusu dunu, gele goudasu dunu amola gele dadamusu dunu, ilima iasu. Amola ilia da ifa gaga:i, amola gele gadelalesa:i, amo bu hahamoma:ne, amola eno hawa: hamoma:ne, amo dabe iasu. ¹³ Be amo muniga ilia da silifa faigelei, ofodo, dalabede, gamali gesosu liligi, amola eno silifa o gouli liligi huluane, amo hahamobe dunu iligili muni hame iasu. ¹⁴ Muni huluanedafa da Debolo Diasu wadela:i buga:le hawa: hamosu dunu, iligili bidi imunusa: amola amo gagumu liligi fawane amo muniga lidisu. ¹⁵ Amo hawa: hamosu dunu ilia da moloidafa dunu. Amaiba:le, ilia da amo muni ea asi hou dedene legele hogomu hamedei ba:i. ¹⁶ Be muni amo Yuda dunu da wadela:i hou dabe gobebe salasu iasu hamoma:ne i, amo da gagili ganodini hame salasu. Bai amo muni da gobebe salasu dunu ilia: galu.

¹⁷ Amogalu, Silia hina bagade Ha:sa:iele da Ga:de moilai bai bagade doagala:le, hasali. Amalu, e da Yelusaleme doagala:musa: ilegei. ¹⁸ Yuda hina bagade Youa:se da iasu liligi huluane amo e bisili hina bagade Yihosiafa:de amola Yihoula:me amola A:ihasaia ilia Hina Godema imunusa: ilegei, amola hisu iasu, amola gouli huluane Debolo Diasu amola hina bagade diasu ganodini dialu, amo huluane lale, hina bagade Ha:sa:iele ema iasi. Amalalu, Ha:sa:iele da ea dadi gagui wa:i, amo Yelusaleme fisili, masa:ne

sia:i.

¹⁹ Hina bagade Youa:se ea hamoi eno huluane da “Yuda hina bagade Ilia Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei.

²⁰ - ²¹ Hina bagade Youa:se ea eagine ouligisu dunu ilia da e medomusa: wamo sia: hahamoi. Ouligisu dunu aduna, amo Yosaga (Simia:de egefe) amola Yihosaba:de (Siouma egefe) ela da Sila sogega ahoasu logoa, diasu amo da oobo gasa:le lelegela heda:i Yelusaleme gusudili dialu, amo diasua Youa:se fane legei. Ilia da Youa:se amo hina bagade uli dogosu sogebi, Da:ibidi Moilai Bai Bagade ganodini, uli dogone sali. Youa:se egefe A:masaia da e bagia hina bagade hamoi.

13

Isala:ili hina bagade Yihouaha:se

¹ Yuda hina bagade Youa:se (A:ihasaia egefe) da Yuda fi ode²³ ouligilalu, Yihouaha:se (Yihiu egefe) da Isala:ili fi ilia hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, ode 17 agoanega Isala:ili fi ouligilalu. ² Yihouaha:se da musa: hina bagade Yelouboua:me defele, Hina Godema wadela:le hamoi, amola Isala:ili fi dunu ilia wadela:le hamoma:ne oule asi. E da ea wadela:i hou hamedafa yolesi.

³ Amaiba:le, Hina Gode da Isala:ili fi ilima ougi galu. Hina Gode da logo doasiba:le, Silia hina bagade Ha:sa:iele amola eagofe Beneha:ida:de da eso bagohame Isala:ili fi hasalalusu. ⁴ Amalalu, Yihouaha:se da Hina Godema sia:ne gadoi. Amola Hina Gode da Silia hina bagade da

Isala:ili fima gasa fili, ilima se bagade iabe, amo dawa:beba:le, ea sia:ne gadosu nabi dagoi.

⁵ Hina Gode da Isala:ili fima gasa:gaga:su dunu asunasi. Silia fi da Isala:ili fima gasa fili hamoi, be amo gaga:su dunu da Isala:ili fi amo geiba:le, ilia da bu olofole esalebe ba:i. ⁶ Be Isala:ili fi dunu da wadela:i hou amo hina bagade Yelouboua:me da musa: ilia hamoma:ne oule asi, amo da mae yolesili, bu hamonanu. Amola wadela:i uda ogogosu 'gode' Asila amo ea loboga hamoi agoaila, da Samelia sogge ganodini dialebe ba:i.

⁷ Yihouaha:se ea dadi gagui wa:i da wadela:lesi dagoi ba:i. Hosiga fila heda:i dadi gagui 50 agoane amola 'sa:liode' nabuyane amola emoga ahoasu dadi gagui dunu 10,000 agoane fawane esalebe ba:i. Bai eno huluane, amo Silia hina bagade da gugunufinisi dagoi. E da ilima hasalasilu, osa:gili, ili ba:le osobo gulu defele ba:i.

⁸ Yihouaha:se ea hawa: hamosu eno amola ea gesa:i hamoi amo huluane da "Isala:ili hina bagade Iliia Hamonanu Melo" amo ganodini dedene legei. ⁹ Yihouaha:se da bogole, Samelia sogega uli dogone sali. Egefe Yihoua:se da e bagia, Isala:ili hina bagade hamoi.

Isala:ili hina bagade Yihoua:se

¹⁰ Yuda hina bagade Youa:se ea ouligibi ode³⁷ amoga, Yihoua:se (Yihouaha:se egefe) da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, ode 16 agoanega Isala:ili fi oulig-ilalu. ¹¹ E amolawane da Hina Godema wadela:le hamoi. E da hina bagade Yelouboua:me amo da Isala:ili fi wadela:le hamoma:ne oule asi,

amo ea hou defele hamosu. ¹² Yihoua:se ea hawa: hamosu eno, amola Isala:ili da Yuda hina bagade A:masaiama gegenoba, ea gesa:i hou, amo huluane da “Isala:ili hina bagade Ilia Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei. ¹³ Yihoua:se da bogole, hina bagade bogoi uli dogosu sogebi Samelia soge ganodini, amoga uli dogone sali. Egefe Yelouboua:me ea gona:su da e bagia, hina bagade hamoi.

Ilaisia ea Bogosu

¹⁴ Balofede dunu Ilaisia da hame uhini bogosu olo madelai. E da bogomusa: dialoba, Isala:ili hina bagade Yihoua:se da e ba:la asi. E da disa amane sia:i, “Na ada! Na ada! Di da Isala:ili fi ilia gaga:sudafa dunu galu!”

¹⁵ Ilaisia da ema amane hamoma:ne sia:i, “Dia dadi lama!” Yihoua:se da dadi lai.

¹⁶ Ilaisia da ema amane sia:i, “Di amoga gala:musa: momagema!” Yihoua:se da amane hamobeba:le, Ilaisia da hina: lobo amo hina bagade ea lobo aduna da:iya ligisi.

¹⁷ Amalalu, Ilaisia da amane hamoma:ne sia:beba:le, hina bagade da fo misa:ne agenesi amo da Silia sogedili ba:le gai, amo doasi. Ilaisia da amane sia:i, “Dadiga gala:ma!” Hina bagade da gala:i dagoloba, balofede Ilaisia da amane sia:i, “Di da Hina Gode Ea dadi gala! E da amo dadiga, Silia hasalimu! Di da A:ifege moilaiga Silia fi doagala:le, gegenanu, ili hasalimu.”

¹⁸ Amalalu, Ilaisia da hina bagadema amane sia:i, “Sou doboi eno lale, amoga osobo da:iya fama!” Hina bagade da uadiana agoane osoba fane, yolesi. ¹⁹ Amo ba:beba:le, Ilaisia da ougi

ba:i. E da Yihoua:sema amane sia:i, “Di da osoaba gafeyale o fesuale agoane famu da defea galu. Amai ganiaba, di da Silia dunu dafawanedafa hasalala:loba. Be wali di da gegesu udiana fawane, amoga ili hasalimu.”

²⁰ Ilaisia da bogole, uli dogone sali. Ode huluane amoga, Moua:be dunu gilisi ilia da Isala:ili sogega doagala:musa: golili dasu. ²¹ Eso afaega, Isala:ili dunu oda da dunu bogoi uli dogone salaloba, ilia da Moua:be dunu ilima gegemusa: manebe ba:beba:le, ilia da bogoi da:i hodo Ilaisia ea bogoi uli dogoi gelaba gudu galagudulalu, hobeai. Bogoi da:i hodo da Ilaisia ea gasa digibiba:le, bogoi dunu da bu uhini wa:legadoi.

Isala:ili Fi amola Silia Fi Ela Gegei

²² Silia hina bagade Ha:sa:iele da Yihouaha:se ea ouligibi ode huluane amoga, Isala:ili fi doagala:le, ili banenesisu. ²³ Be Hina Gode da Isala:ili fima asigiba:le, Ha:sa:iele da ili dafawanedafa hame gugunufinisisu. Hina Gode da Isala:ili fi fidisu. Bai E da Ea Gousa:su E da A:ibalaha:me amola Aisage amola Ya:igobe ilima hamoi, E da dawa:i galu. E da Ea fidifa hame gogolei.

²⁴ Silia hina bagade da bogobeba:le, egefe Beneha:ida:de da e bagia, Silia hina bagade hamoi. ²⁵ Amalalu, Isala:ili hina bagade Yihoua:se da udiana agoane Beneha:ida:de hasasali. Amola, e da moilai amo Beneha:ida:de

da Yihouaha:se (Yihoua:se eda) amo ea ouligi-laloba fefedelai, Yihoua:se da amo moilai huluane bu samogeï.

14

Yuda hina bagade A:masaia (2 Hou Olelesu 25:1-24)

¹ Isala:ili hina bagade Yihoua:se (Yihouaha:se egefe) ea ouligibi ode aduna amoga, A:masaia (Youa:se egefe) da Yuda hina bagade hamoi. ² E da lalelegele ode 25 agoane esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi, amola e da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, ode 29 agoanega Yuda fi ouligilalu. ³ E da Hina Gode hahawane ba:ma:ne hamoi. Be e da ea aowa, hina bagade Da:ibidi defele, hame hamoi. Be amomane, e da ea ada Youa:se ea hou defele hamoi. ⁴ E da Gode Ea hou hame lalegagui dunu ilia ogogole ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi amo hame mugului. Amola amogawi, dunu ilia da ohe amola gabusiga: manoma gobelesasalisu.

⁵ A:masaia da ea ouligisu hou gasawane lai dagoloba, e da eagene ouligisu dunu ilia da musa: ea ada medole legei, amo dabele huluane medole lelegei. ⁶ Be e da ilia mano hame medole lelegei. E da Hina Gode Ea hamoma:ne sia:i, Mousese ea Sema ganodini amane dedei, “Mano da wadela:i hou hamosea, ilia ada amola amema medole legema. Amola, edalali da wadela:i hou hamosea, manolali mae medole legema. Dunu da hi wadela:i hou hamoiba:le fawane, medole legei dagoi ba:mu”, amo dawa:beba:le,

eagene ouligisu dunu ilia mano hame medole lelegei.

⁷ A:masaia da Idome dadi gagui dunu 10,000 agoane, Deme Fago ganodini fane lelegei. E da gegenana, Sila moilai bai bagade fedelale, amo moilai dio afadenene, bu Yogodiele dio asuli. Amo dio da wali diala.

⁸ Amalalu, A:masaia da Isala:ili hina bagade Yihoua:sema molole gegena misa:ne sia:si. ⁹ Be hina bagade Yihoua:se da ema bu dabe amane adosi, “Eso afaega aya: gaga:nomei ifa Lebanone Goumia dialu da dolo ifa amoma amane sia:si, ‘Didiwi amo nagofe igili lama:ne ima’. Be sigua ohe da baligili ahoanoba, aya: gaga:nomei ifa osa:la heda:le lologei. ¹⁰ Defea! A:masaia! Di da Idome dunu hasali dagoiba:le, disu da gasa fi amo di dawa:sa. Dunu da dima nodone dawa:beba:le, di eno gegemusa: mae dawa:le, dia sogedafa amoga hahawane esalumu da defea. Di da bidi hamosea, di amola dia fi dunu da gugunufinisisu ba:mu.” ¹¹ Be A:masaia da Yihoua:se ea sia: nabimu higa:i. Amaiba:le, hina bagade Youa:se amola ea dadi gagui dunu huluane da gadili mogodigili asili, Yuda soge ganodini Bede Simese moilaiga, A:masaiama gegei.

¹² Isala:ili hina bagade Yihoua:se da A:masaia ea dadi gagui wa:i hasalabeba:le, ea dadi gagui dunu da ilila: diasua hobeale afia:i. ¹³ Yihoua:se da A:masaia gagulaligi. E da Yelusaleme doagala:musa: wa:i asili, gagoi amo da Ifala:ime Logo Ga:sua amonini asili, Hegomai Logo Ga:sua doaga:le amo ea sedade defei 200 mida gadenene agoai, amo huluane mugululi sali. ¹⁴ E da

silifa amola gouli ea ba:be, amola Debolu Diasu ganodini hawa: hamosu liligi amola hina bagade diasu ganodini modai liligi amo huluane lale, Samelia moilai bai bagadega gaguli asi. Amola Yuda fi da ema bu mae doagala:ma:ne, e da Yuda dunu oda gagulaligili, Samelia sogega oule asi. Amo da Yuda fi ilima sisasu. Ili da bu doagala:lalu, e da amo gagulaligi dunu medole legema:ne sia:i.

¹⁵ Yihoua:se ea hou eno huluane, amola e da Yuda hina bagade A:masaiama gegeloba, ea nimi hou, amo da “Isala:ili hina bagade Ili Hawa: Hamonanu Melo” amo ganodini dedene legei.

¹⁶ Yihoua:se da bogoi amola hina bagade uli dogosu sogebi Samelia moilai bai bagade, amo ganodini uli dogone sali. Egefe Yelouboua:me (ea gona:su) da e bagia Isala:ili hina bagade hamoi.

*Yuda hina bagade A:masaia ea Bogosu
(2 Hou Olelesu 25:25-28)*

¹⁷ Isala:ili hina bagade Yihoua:se da bogoloba, Yuda hina bagade da ode 15 eno agoane bu esalu, bogoi. ¹⁸ A:masaia ea hou eno huluane da “Yuda hina bagade Ili Hamonanu Melo” amo ganodini dedene legei.

¹⁹ Yelusaleme dunu mogili da A:masaia medole legemusa: wamo sia: sa:ili ilegei. Amo sia: nababeba:le, A:masaia da La:igisi moilai bai bagadega hobeai. Be ema ha lai dunu da ema fa:no bobogele, amola amogawi e medole legei.

²⁰ Ea fi dunu ea da:i hodo hosi da:iya ligisili, Yelusaleme moilai bai bagadega gaguli asili, hina bagade uli dogosu sogebi Da:ibidi Moilai Bai

Bagade ganodini uli dogone sali. ²¹ Amalalu, Yuda fi dunu da A:masaia egefe Asaia, amo ilima hina bagade hamoma:ne ilegei. Amogala, ea lalelegei ode da 16 agoane ba:i. ²² Ea ada bogole fa:no, Asaia da Ila:de moilai bu fedelale, amo buga:le gagui.

Isala:ili hina bagade Yelouboua:me ea Gona:su

²³ Yuda hina bagade A:masaia (Youa:se egefe) da Yuda fi ode15agoanega ouligilalu, Yelouboua:me ea gona:su (Yihoua:se egefe) da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, ode 40 agoanega Isala:ili fi ouligilalu.

²⁴ E da hina bagade Yelouboua:me (Niba:de egefe) amo da Isala:ili fi dunu ili wadela:le hamoma:ne oule asi, amo ea hou defele, Yelouboua:me ea gona:su da Hina Godema wadela:i hou hamosu. ²⁵ E da soge huluane amo da ga (north) la:idi Ha:ima:de Adobo Gigadofa Ahoasu amoganini asili ga (south) Bogoi Hanoga doaga:i, amo soge huluane musa: fefedele lai, e da hasalalu bu lai. Musa: Isala:ili Hina Gode da ea hawa: hamosu dunu Youna (ea ada da Amidai amola e da Ga:de Hifa moilaiga misi) amodili amo hou huluane olelei.

²⁶ Hina Gode da Isala:ili fi ilia bagadedafa se nabasu ba:i. Ilima fidisu dunu da hame galu. ²⁷ Be Hina Gode da ili bu mae ba:ma:ne, dafawanedafa gugunufinisimu hame ilegei. Amaiba:le, E da hina bagade Yelouboua:me ea gona:su fidibiba:le, Ea fi gaga:i.

²⁸ Yelouboua:me ea gona:su ea hawa: hamosu eno huluane amola ea nimi fili gegesu

hamoi, amola e da Isala:ili fi bu gaguma:ne, Dama:saga:se amola Ha:ima:de moilai bai bagade ela bu fedele lai, amo huluane da “Isala:ili hina bagade Ilia Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei. ²⁹ Yelouboua:me ea gona:su da bogole, hina bagade bogoi uli dogosu sogebi amo ganodini uli dogone sali. Egefe, Segalaia da e bagia, Isala:ili hina bagade hamoi.

15

Yuda hina bagade Asaia (2 Hou Olelesu 26:1-23)

¹ Isala:ili hina bagade Yelouboua:me ea gona:su, amo ea ouligibi ode27amoga, Asaia (A:masaia egefe) da Yuda hina bagade hamoi. ² Asaia da lalelegele, ode 16 esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi, amola e da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, ode52 agoanega Yuda fi ouligilalu. Ea ame da Yelusaleme uda, ea dio amo Yegoulaia. ³ E da ea ada ea hou defele, Hina Gode hahawane ba:ma:ne, molole hamoi.

⁴ Be e da ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi amo hame wadela:lesi. Amola amogawi, Yuda dunu ilia da ohe amola gabusiga: manoma gobelesalalusu.

⁵ Hina Gode da Asaiama lebolosi olo madelama:ne hamoi. Ea esalusu ganodini amo olo da mae uhini madelaiwane dialusu. E da hisu diasu enoga esalu. E da hina bagade ea hawa: hamosu amo hame hamosu. Be egefe Youda:me da Yuda soge ouligilalu.

⁶ Asaia ea hawa: hamosu eno huluane da “Yuda hina bagade Ilia Hamonanu Meloa” amo

ganodini dedene legei. ⁷ Asaia da bogole, hina bagade bogoi uli dogosu sogebi Da:ibidi Moilai Bai Bagadega dogone sali. Egefe Youda:me da e bagia Yuda hina bagade hamoi.

Isala:ili hina bagade Segalaia

⁸ Yuda hina bagade Asaia ea ouligibi ode 38 amoga, Segalaia (Yelouboua:me ea gona:su egefe) e da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, oubi gafeyale fawane Isala:ili fi ouligilalu. ⁹ E da ema bisili hina bagade dunu defele, Hina Godema wadela:le hamoi. Hina bagade Yelouboua:me (Niba:de egefe) amo da Isala:ili fi wadela:le hamoma:neoule asi. Segalaia da amo ea hou defele hamoi.

¹⁰ Sia:lame (Ya:ibese egefe) da hina bagade Segalaia medomusa: wamo sia:dasu. Amola e da Ibiliamo moilai bai bagadega, Segalaia medole legei. Amalalu, Sia:lame da Segalaia bagia Isala:ili hina bagade hamoi. ¹¹ Segalaia ea hawa: hamosu eno da “Isala:ili hina bagade Ilia Hawa: Hamonanu Melloa” amo ganodini dedene legei.

¹² Amaiba:le, Hina Gode Ea musa: hina bagade Yihiuma amane hamomusa: dafawane ilegele sia: da defele doaga:i. Hina Gode da ema amane sia:i galu, “Digaga fifi manebe biyadu amo ilia da Isala:ili hina bagade hamone gamu.”

Isala:ili hina bagade Sia:lame

¹³ Yuda hina bagade Asaia da Yuda fi ode 39 agoane ouligilalu, Isala:ili hina bagade Sia:lame (Ya:ibese egefe) da Isala:ili fi ilia hina bagade

hamoi. Amogai esala oubi afae amoga Samelia moilai bai bagadega esala Isala:ili fi ouligilalu.

¹⁴ Menaheme (Gaidai egefe) da Desa moilai fisili, Samelia moilai bai bagadega asili, Sia:lame medole legei. Amola e da Sia:lame bagia Isala:ili hina bagade hamoi.

¹⁵ Sia:lame ea hawa: hamonanu eno huluane, amola ea Segalaia medomusa: sia:dasu, amo da “Isala:ili hina bagade Ilia Hawa: Hamonanu Melloa,” amo ganodini dedene legei. ¹⁶ Menaheme da Desa moilai fisili logoa ahoanoba, e da Da:biua moilai amo ganodini esalebe fi dunu huluane gugunufinisi. Amola e da Da:biua sisiga:le fi amola soge amo huluane gugunufinisi. Bai e da amo moilai fi ilima gegeloba, ilia da hame goaya:ibale, e da ili gugunufinisi. E da abula agui uda amolawane ilia hagomo odahidale fasi.

Isala:ili hina bagade Menaheme

¹⁷ Yuda hina bagade Asaia da Yuda fi ode 39 agoane ouligilalu, Menaheme (Gaidai egefe) da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, ode nabuane agoanega Isala:ili fi ouligilalu. ¹⁸ E da Hina Godema wadela:le bagade hamoi. E da mae fisili, hina bagade Yelouboua:me (e da Niba:de egefe amola e da Isala:ili fi wadela:le hamoma:ne oule asi) amo ea hou defele, amanemusu wadela:le hamonana bogoi. ¹⁹ Digala:de Bilisa (Asilia hina bagade) da Isala:ili doagala:le, Isala:ili soge golili sa:i. Menaheme da ema silifa dioi defei 30 ‘dane’

agoane ema i. Bai e da Digala:de Bilisa da ema gasa ima:ne fuli gala:musa: dawa:i.

²⁰ Menaheme da amo silifa lama:ne, Isala:ili bagade gagui dunu afae afae da silifa fage 50 agoane ima:ne legei. Amalalu, Digala:de Bilisa da Isala:ili soge fisili, hi sogega buhagi.

²¹ Menaheme ea hawa: hamosu eno huluane da “Isala:ili hina bagade Ilia Hamonanu Melo”, amo ganodini dedene legei. ²² Menaheme da bogole, uli dogone sali. Egefe Begahaia da e bagia, Isala:ili hina bagade hamoi.

Isala:ili hina bagade Begahaia

²³ Yuda hina bagade Asaia da Yuda fi ode 50 agoanega ouligilalu, Begahaia (Menaheme egefe) da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, ode aduna Isala:ili fi ouligilalu. ²⁴ E amola da hina bagade Yelouboua:me (amo da Isala:ili fi wadela:le hamoma:ne oule asi) amo ea hou defele, Hina Godema wadela:le hamoi. ²⁵ Begahaia ea dadi gagui wa:i ouligisu dunu afae ea dio amo Biga (Lemalaia egefe) da dunu 50 agoane gilisili, Begahaia medomusa: sia:sa:i. Ilia da Samelia moilai bai bagadega hina bagade diasu ganodini gagili sali sesei, amo ganodini Begahaia medole legei. Amalalu, Biga da Begahaia bagia, Isala:ili hina bagade hamoi.

²⁶ Begahaia ea hawa: hamosu eno huluane da “Isala:ili hina bagade Ilia Hamonanu Melo” amo ganodini dedene legei.

Isala:ili hina bagade Biga

²⁷ Yuda hina bagade Asaia da Yuda fi ode 52 agoane ouligilalu, Biga (Lemalaia egefe) da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, ode 20 agoanega Isala:ili fi ouligilalu. ²⁸ E da hina bagade Yelouboua:me (e da Niba:de egefe amola e da Isala:ili fi wadela:le hamoma:ne oule asi) amo ea hou defele, Hina Godema wadela:le hamoi.

²⁹ Biga da Isala:ili fi ouligilaloba, Digala:de Bilisa (Asilia hina bagade) da Aidione amola A:ibele Bede Ma:iaga, Yanoua, Gidese, amola Ha:iso moilai bai bagade gagai ili fedelai. Amola e da Gilia:de amola Ga:lili amola Na:fadalai soge ili fedelai. Amo sogega esalu dunu huluane, e da gagulaligili, Asilia sogega udigili hawa: hamomusa: mugululi asunasi.

³⁰ Yuda hina bagade Youda:me (Asaia egefe) ea ouligibi ode 20 amoga, Hia (Ila egefe) da Isala:ili hina bagade Biga medomusa: wamo sia:sa:ili, e medole legei dagoi. Amalalu, e da Biga bagia Isala:ili hina bagade hamoi. ³¹ Biga ea hawa: hamosu eno huluane da “Isala:ili hina bagade Ila Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei.

*Yuda hina bagade Youda:me
(2 Hou Olelesu 27:1-9)*

³² Isala:ili hina bagade Biga (Lemalaia egefe) da ode aduna Isala:ili fi ouligilalu, Youda:me (Asaia egefe) da Yuda fi ilia hina bagade hamoi. ³³ Youda:me da lalelegele ode 25 agoane esalu, e da muni Yuda fi ilia hina bagade hamoi. E da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, Yuda

fi amo ode 16 agoane ouligilalu. Ea ame da Yilusia (Sa:idge ea idiwi). ³⁴ Youda:me da ea ada Asaia ea hou dawa:le, e defele, Hina Gode hahawane ba:ma:ne, molole hamoi. ³⁵ Be e da ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi amo hame mugului. Amola amogawi, dunu ilia da ohe amola gabusiga: manoma gobebele salalusu. Youda:me da Debolo Diasu Ga (North) Logo Ga:su gagui.

³⁶ Youda:me ea hawa: hamosu eno huluane da “Yuda hina bagade Ilia Hamonanu Meloa”, amo ganodini dedene legei. ³⁷ E da Yuda fi ouligilaloba, Hina Gode da bisili Silia hina bagade Lisini amola Isala:ili hina bagade Biga elea Yuda doagala:ma:ne asunasi. ³⁸ Youda:me da bogobeba:le, hina bagade uli dogosu sogebi Da:ibidi Moilai Bai Bagade amo ganodini uli dogone sali. Amalu eagofe A:iha:se da e bagia, Isala:ili hina bagade hamoi.

16

Yuda Ouligisu Dunu - hina bagade A:iha:se (2 Hou Olelesu 28:1-27)

¹ Isala:ili hina bagade Biga (Lemalaia egefe) amo ea ouligibi ode 17 amoga, A:iha:se (Youda:me egefe) da Yuda hina bagade hamoi.

² A:iha:se da lalelegele, ode 20 agoane esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi, amola e da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, ode 16 agoanega Yuda fi ouligilalu. E da ea aowa hina bagade Da:ibidi ea molole hamosu hou defele hame hamoi. Be e da wadela:i hou hamobeba:le, Hina Gode da ema hahawane

hame galu. ³ E da Isala:ili hina bagade ilia wadela:i hou defele hamoi. E da wadela:idafa hou amo Ga:ina:ne dunu ilia hamoi (Isala:ili dunu da Ga:ina:ne soge fedele lamusa: gusuba:i mogodigisia, Hina Gode da Ga:ina:ne dunu gadili sefasi) amo ilia hou defele hamoi. Bai e da hina: egefe amo ogogosu loboga hamoi ‘gode’ ilima nodone sia:ne gadomusa:, gobelesali. ⁴ E da ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi agolo da:iya galu, amola ifa huluane ilia ougiha galu amogai, A:iha:se da ohe amola gabusiga: manoma gobelesalalusu.

⁵ Silia hina bagade, Lisini amola Isala:ili hina bagade Biga da Yelusaleme doagala:le, eale disu, be ilia da A:iha:se hasalimu hamedei ba:i. ⁶ (Amogalu, Idome hina bagade da Ila:de moilai bu fedelai. E da Yuda fi dunu Ila:de moilai amo ganodini esalebe, amo gadili sefasi. Idome dunu da Ila:de ganodini fimusa: heda:i. Amola amoganini ilia da wali amoga esala) ⁷ A:iha:se da sia: adola ahoasu dunu ili amo Asilia hina bagade Digala:de Bilisa ema asunasi. Ili da ema A:iha:se ea sia: da amane adosi, “Na da dia dogolegei hawa: hamosu dunu! Silia hina bagade amola Isala:ili hina bagade da nama doagala:lala! Di misini, na gaga:ma!” ⁸ A:iha:se da silifa amola gouli, amo da Debolu Diasua dialu, amola hina bagade diasua dialu, amo lale, Asilia hina bagadema iasi.

⁹ Digala:de Bilisa da A:iha:se ea adole ba:su nababeba:le, ea dadi gagui dunu wa:i huluane gadili mogodigili asili, Dama:saga:se moilai bai bagade doagala:i. E da moilai fedelale, hina

bagade Lisini medole legele, amola dunu fi huluane Ge sogega udigili hawa: hamomusa: mugululi asi.

¹⁰ Yuda hina bagade A:iha:se da Dama:saga:se moilai bai bagadega, Digala:de Bilisa gousa:musa: asili, e da oloda amogawi dialu amo ba:i dagoi. E da amo oloda agoaila defele, liligi huluanedafa hahamonanu, amo hamone, gobelesalasu dunu Iulaiama iasi.

¹¹ Amaiba:le, gobelesalasu dunu Iulaia da amo Dama:saga:se oloda A:iha:se da Yelusale-mema bu mae doaga:le, amo defele, eno hamoi.

¹² A:iha:se da Yelusaleme moilai bai bagadega buhagili, oloda hamoi dagoi ba:i. ¹³ Amaiba:le, e da amo da:iya ohe amola gala:ine iasu gobelesalasu. Amola amo da:iya waini hano iasu amola olofosu gilisisu iasu maga:me sogadigi.

¹⁴ Balasega hamoi oloda amo da Hina Godema nodoma:ne ilegei da Debolo Diasu amola ga-heabolo oloda amo dogoa dibiga dialebe ba:i. Amaiba:le, A:iha:se da Hina Gode Ea oloda fadegale, ea oloda ea ga (north) bega: amoga gaguli asi. ¹⁵ Amalalu, e da Iulaiama amane hamoma:ne sia:i, “Na oloda bagade amo da:iya hahabe wadela:i hou dabe iasu amola daeya gala:ine iasu amola hina bagade amola dunu fi ilia wadela:i hou dabe iasu amola gala:ine iasu amola dunu fi ilia waini iasu huluane, na oloda da:iya gobelesalima. Amola amogawi, gobelesalasu ohe huluane ilia maga:me sogadigima. Be Hina Gode Ea oloda balasega hamoi amoga na ba:la:lusu hou hamoma:ne yolesima.” ¹⁶ Iulaia da

hina bagade ea hamoma:ne sia:i defele hamoi.

17 Hina bagade A:iha:se da balasega hamoi gaguli fula ahoasu gagili liligi (amoga ilia da Debolo ganodini hawa: hamosu) amo mugului amola ofodo amo da:iya dialu, amo fadegale fasi. Amola e da balasega hamoi ofodo sugi bagade amo balasega hamoi bulamagau ilia baligi da:iya dialu, amo fadegale, bu gele baiga ligisi. ¹⁸ Amola e da Asilia hina bagade ema nodoma:ne, e da Debolo Diasuga fafai amo da:iya ilia da hina bagade fisu bugisi, amo fadegai amola hina bagade hina: Debolo Diasuga golili dasu logo holei, amo ga:si dagoi.

¹⁹ Hina bagade A:iha:se ea hawa: hamonanu eno huluane da “Yuda hina bagade Ilia Hamonanu Melloa,” amo ganodini dedene legei. ²⁰ A:iha:se bogole, hina bagade bogoi uli dogosu sogebi Da:ibidi Moilai Bai Bagadega uli dogone sali. Egefe Hesegaia da, e bagia, Yuda fi ilia hina bagade hamoi.

17

Isala:ili hina bagade Housia

¹ Yuda hina bagade A:iha:se ea ouligibi ode fagoyale amoga, Housia (Ila egefe) da Isala:ili hina bagade hamoi. E da Samelia moilai bai bagadega esala, ode sesegeyale agoane Isala:ili fi ouligilalu. ² E da Hina Godema wadela:i hou hamoi. Be hina bagade ilia da musa: bisili Isala:ili ouligilalu, amo ilia wadela:i hou defele amai hame. ³ Asilia hina bagade Sia:lama:nisa da ema doagala:beba:le, Housia da goaya:i. Amalalu, e da ode huluane amoga,

Sia:lama:nisama su dabe i. ⁴ Be ode afaega, Housia da sia: adola ahoasu dunu, ili Idibidi hina bagade Sou, amo ea fidisu adole ba:ma:ne, asunasi. Amalalu, e da Asilia fima odega su dabe iasu bu hame i. Sia:lama:nisa da amo nababeba:le, ea dunu ilia da Housia gagulaligili, se iasu diasu ganodini sanasi.

Samelia Moilai Bai Bagade da Hasali Dagoi Ba:i

⁵ Amalalu, Sia:lama:nisa da Isala:ili soge doagala:le, golili sa:ili, Samelia eale disi. E da ode udiana agoanega Samelia dunu doagala:la afufusu. ⁶ Amo ode ganodini, (Housia ea ouligibi ode sesegeyale gala) Asilia hina bagade da Samelia hasalalu, fedelai. E da Isala:ili dunu udigili hawa: hamoma:ne, Asilia sogega mugululi asi. Ea sia:beba:le, Isala:ili mugululi asi dunu mogili da Ha:ila sogega fi galu, mogili da Gousa:ne soge (Ha:ibo Hano gadenene) amola mogili da Midia soge moilai amo ganodini fi.

⁷ Samelia moilai bai bagade hasali ea bai da Isala:ili dunu ilia da ilia Hina Godema wadela:le hamoi. Musa:, Hina Gode da ili Idibidi hina bagadema gaga:le, Isala:ili dunu ilia Idibidi soge fisimusa: gadili oule asi. Be amo mae dawa:le, ilia Ema wadela:le hamoi. Ili da ogogosu 'gode'ma nodone sia:ne gadosu. ⁸ Ga:ina:ne soge fi musa: esalu dunu da wadela:i hou bagadedafa hamobeba:le, Isala:ili dunu da gusuba:i mogodigili ahoanoba, Hina Gode da Ga:ina:ne dunu gadili sefasi. Be Isala:ili fi dunu da Ga:ina:ne fi ilia wadela:i hou defele hamoi. Amola Isala:ili hina bagade ilia da ga fi ilia

wadela:i hou hamoiba:le, Isala:ili fi dunu da amo fa:no bobogesu. ⁹ Isala:ili fi dunu da Hina Gode Ea higa:i ba:su hou, amo hamosu. Iliia da ilia moilai huluane, fonobahadi amola bagade, amo ganodini ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi gaguli gagai. ¹⁰ Agolo huluane da:iya amola ifa huluane ougiha, ilia da gele golasu ifa amola wadela:i uda ‘gode’ Asila agoaila hamone, bugisisi. ¹¹ Wadela:i fi dunu amo Hina Gode da Isala:ili sogega gadili sefasi, ilia wadela:i hou defele, Isala:ili dunu da ogogosu ‘gode’ ilia oloda da:iya, gabusiga: manoma gobebe salalusu. Iliia wadela:le bagadewane hamobeba:le, Hina Gode da ougi bagade ba:i. ¹² Hina Gode da ilima ogogole ‘gode’ agoai ilima mae nodone sia:ne gadoma:ne sia:i. Be ilia da Hina Gode Ea hamoma:ne sia:i hamedafa nabi.

¹³ Hina Gode da musa: Ea sia: adola ahoasu dunu amola balofede dunu ili Isala:ili fi amola Yuda fi ilima sisane amane sia:ma:ne asunasi. “Dilia wadela:i hou yolesili, Na hamoma:ne sia:i nabawane hamoma! Na hamoma:ne sia:i huluane da Sema (amo Na da Na hawa: hamosu balofede dunu ilia lafidili dilia aowalalima iasu) amo ganodini dedei diala.” ¹⁴ Be ilia da nabasu hou hamedafa dawa:i. Iliia aowalalia da Hina Gode Ea hou dafawaneyale hame dawa:i, amola Isala:ili fifi misi dunu da ilia hou defele, gawamaga:i. ¹⁵ Iliia Hina Gode Ea hamoma:ne sia:i hame nabasu. Iliia da hamedei loboga hamoi ‘gode’ agoaila ilima nodone sia:ne gadoiba:le, ilisu da hamedei dunu agoai ba:i. Iliia da fifilai ilia soge sisiga:le dialu, amo ilia hou fa:no bobogei. Iliia da Hina Gode Ea hamoma:ne

sia:i, “Ga fi ilia hou defele mae hamoma!” amo nabawane hame hamosu. ¹⁶ Ilia da ilia Hina Gode Ea sema huluane fi dagoi. Ilia da amoma nodone sia:ne gadomusa:, bulamagau gawali mano aduna gouliga hamoi. Amola ilia da ogogosu uda ‘gode’ Asila e agoaila hamoi, amola gasumuni ilima nodone sia:ne gadosu, amola ogogosu ‘gode’ Ba:ilema hawa: hamosu. ¹⁷ Ilia da ilia dunu mano amola ilia uda mano amo ogogosu ‘gode’ma wadela:i hou dabe ima:ne, gobebe salalusu. Ilia da gesami dasu amola wadela:i ba:la:lusu dunu, ilima fada:i sia: nabi. Ilia eno liligi mae dawa:le, Hina Gode ba:ma:ne, wadela:i hou fawane hamonanusu. Amaiba:le, Hina Gode da ougi ba:i. ¹⁸ Hina Gode da Isala:ili fi ilima ougiba:le, E da ili bu mae ba:ma:ne, ili mugululi ga asunasi. Yuda fi fawane da ilia soge ganodini esalebe ba:i. ¹⁹ Be Yuda fi amolawane da ilia Hina Gode Ea sema nabawane hame hamosu. Ilia da Isala:ili fi ilia hou lalegagui, amo ba:beba:le, defele hamoi. ²⁰ Hina Gode da Isala:ili fi higale, ilima dawa:ma:ne se dabe i, amola E da logo doasiba:le, dodona:gi ha lai dunu da ilima se bagade iasu. Amalalu, E da ili bu mae ba:ma:ne, ili mugululi ga asunasi.

²¹ Hina Gode da Isala:ili mogili, na:iyado Isala:ili amola na:iyado Yuda hamonanu, Isala:ili fi da Yelouboua:me (Niba:de egefe) ilia hina bagade hamoi. Yelouboua:me da ili Hina Gode yolesima:ne hamoi, amola wadela:i hou baligili hamoma:ne, ili oule asi.

²² Ilia da Yelouboua:mema fa:no bobogele, wadela:i hou huluane ea hamosu, amo defele

hamoi. ²³ Amalalu, fa:no Hina Gode da E da musa: Ea balofede dunu amodili sisai defele, ili ba:mu higa:iba:le, ilia sogega fadegale, mugululi ga asunasi.

Asilia Dunu da Isala:ili Soge Ganodini Ha:ini Fi

²⁴ Asilia hina bagade da Isala:ili dunu Samelia sogge ganodini esalu, mugululi Asilia sogega asunasi. Amalalu, e da Asilia dunu amo da Ba:bilone, Giudia, Aifa, Ha:ima:de, Sefafa:ime amo ganodini esalu, amo dunu lale, ili huluane Samelia sogge ganodini ha:ini fima:ne oule asi. Ili da Samelia sogge moilai huluane lale, amo ganodini ha:ini fi. ²⁵ Ili da degabo ha:ini fisia, ilia da Hina Godema hame nodone sia:ne gadosu. Amaiba:le, Hina Gode da laione wa:me asunasili, ili mogili fane legei.

²⁶ Asilia hina bagade da dunu e da Samelia sogge ganodini ha:ini fima:ne asunasi, amo da Samelia sogega Gode sema amo noga:le hame dawa:beba:le, amo Gode da ili medoma:ne laione wa:me asunasi, amane sia: nabi. ²⁷ Amaiba:le, e da amane hamoma:ne sia:i, “Gobelesalasu dunu amo nini gagulaligisa, niniga afae bu asunasima. E da Samelia sogega bu fimusa: ahoanoba, e da ninia dunuma, Samelia sogge fi ilia sema noga:le olelema:ne sia:ma!” ²⁸ Amaiba:le, Isala:ili mugululi asi gobelesalasu dunu afae da Bedele moilaiga buhagi. Amogawi, e da dunu ilima Hina Godema nodone sia:ne gadosu hou olelei.

²⁹ Be Asilia dunu amo da Samelia ganodini ha:ini fi, ilia da mae fisili, ilia loboga hamoi ‘gode’ liligi hamosu. Ili da amo liligi ilima nodone sia:ne gadosu sogebi amo Isala:ili dunu da

hamoi, amo ganodini sali. Momogi afae afae da loboga hamoi ‘gode’ afae afae ilia esalebe moilai ganodini hahamoi. ³⁰ Ba:bilonega misu dunu da ogogosu ‘gode’ Sagode Binode amo agoaila hahamoi. Guidiaga misu dunu da ogogosu ‘gode’ Na:igale amo agoaila hahamoi. Ha:ima:dega misu dunu da ogogosu ‘gode’ Asiaima amo agoaila hahamoi. ³¹ Aifaga misu dunu da ogogosu ‘gode’ Nibiha:se amola Dada:ge elea agoaila hahamoi. Amola Sefafa:imega misu dunu da ilia ogogosu ‘gode’ aduna, Ana:melege amola A:dala:melege elama ilia mano gobelesalalusu. ³² Amo dunu huluane da Hina Godema amolawane nodone sia:ne gadoi. Iliada ilia gilisisu amoga dunu amo gobelesalasu dunu hamoma:ne udigili ilegei. Amo dunu da ilia ogogosu ‘gode’ oloda amoga gobelesalasu hou hamonanusu. ³³ Amaiba:le, ilia da Hina Godema nodone sia:ne gadosu, be ilia da soge fi amoga ilia misu, amo ilia hou defele, ogogosu ‘gode’ ilima gilisili nodone sia:ne gadosu.

³⁴ Amola ilia da amogainini wali eso amola ilia musa: hou hamonana. Iliada Hina Godema nodone sia:ne gadosu hame hamosa. Amola ilia da sema amola hamoma:ne sia:i amo E da Ya:igobe (Gode da ema Isala:ili dio asuli) amo egaga fima i, amo ilia da nabawane hame hamosa. ³⁵ Hina Gode da musa: Isala:ili dunuma gousa:su hamoi. Amola E da ilima amane hamoma:ne sia:i, “Eno ‘gode’ ilima mae nodone sia:ne gadoma. Ilima mae beguduma, amola ilima gobelesalasu hou mae hamoma! ³⁶ Na, Hina Godedafa, da gasa bagadewane dili Idibidi

sogega esalu, gadili oule asi. Amaiba:le, dilia Na hamoma:ne sia:i fawane nabima! Dilia Nama fawane beguduma, amola Nama fawane gobelesalasu hamoma! ³⁷ Dilia eso huluane, sema amola hamoma:ne sia:i, Na da dilia dawa:ma:ne dedei, amo huluane nabawane hamoma! Eno ‘gode’ma nabasu hou maedafa hamoma! ³⁸ Amola gousasu amo Na da dilima hamoi, amo maedafa gogolema! ³⁹ Na da dilia Hina Godedafa! Na sia: fawane nabima! Amasea, Na da dilima ha lai dunu amoga gaga:mu.” ⁴⁰ Be eno Samelia sogega misi dunu da Gode Ea Sia: nabimu higa:i. Iliada mae fisili, ilia musa: hou hamonanusu.

⁴¹ Amaiba:le, amo dunu da Hina Godema nodone sia:ne gadoi, amola gilisili ilia ogogosu loboga hamoi ‘gode’, ilima nodone sia:ne gadosu. Amola amogainini wali eso iligaga fi da amaiwane hamosa.

18

Yuda hina bagade Hesegaia (2 Hou Olelesu 29:1-2; 31:1)

¹ Isala:ili hina bagade Housia (Ila egefe) amo ea ouligibi ode osoda amoga, Hesegaia (A:iha:se egefe) e da Yuda hina bagade hamoi. ² Hesegaia da lalelegele ode 25 esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi, amola e da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, Isala:ili fi ode 29 agoanega ouligilalu. Ea ame da Abaidia, Segalaia ea idiwi. ³ E da ea musa: aowa, hina bagade Da:ibidi ea hou defele, Hina Gode hahawane ba:ma:ne, mloi hou hamoi. ⁴ E da ogogosu ‘gode’ma nodone

sia:ne gadosu sogebi huluane wadela:lesi. E da wadela:i gele golasu ifa, amo fili sasali. Amola e da wadela:i uda 'gode' Asila agoaila loboga hamoi 'gode' huluane damuni fasi. Amola e da balasega hamoi sania (amo musa: Mousesese hamoi amola amoma ilia da Nehasiada:ne dio asuli) amo e da goudane fasi. Bai musa: amoganini, Isala:ili dunu da giadofale amo liligima nodone sia:ne gadoma:ne, gabusiga: manoma gobelesalasu. ⁵ Hesegaia da Isala:ili fi ilia Hina Gode Ea hou dafawaneyale dawa:beba:le, lalegagui dagoi. Yuda soge ganodini, hina bagade e agoai da hame ba:su, amola fa:no e agoai hame ba:i. ⁶ E da Hina Gode mae yolesili, hame nabasu hou hamedafa hamoi. E da molole dawa:iwane amo hamoma:ne sia:i huluane Hina Gode da Mousesema sia:i, amoma fa:no bobogei. ⁷ Amaiba:le, Hina Gode da e fuligala:beba:le, ea hamobe huluane da didili hamoi ba:i. E da Asilia hina bagade ema odoga:ne, amola ea hamoma:ne sia:i hame hamosu. ⁸ E da Filisidini fi dunu hasali. E da ilia moilai (fonobahadi amola bagade, amola Ga:isa moilai bai bagade amola soge amoga sisiga:le dialu) amo huluane e da doagala:i.

⁹ Hesegaia ea ouligibi ode biyadu amoga (amo ode da Isala:ili hina bagade Housia ea ouligibi ode fesuale), amo odegaga Asilia hina bagade Sia:lama:nisa da Isala:ili doagala:le, Samelia moilai bai bagade eale disisi. ¹⁰ Sia:lama:nisa da Samelia doagala:le, eale disisi, ode udi-anaga hasali. Amo ode da Hesegaia ea ouligibi ode gafeyale amola Housia ea ouligibi ode

sesegeyale, amogalu agoane hamosu. ¹¹ Asilia hina bagade da Isala:ili dunu mugululi, udigili hawa: hamomusa:, Asilia sogega oule asi. E da amo dunu mogili Hala moilaiga, mogili Gousa:ne soge (Ha:ibo Hano gadenene) amola mogili Midia soge moilai, amolaliga fima:ne asunasisi.

¹² Samelia fi dafai ea bai da, ilia da Isala:ili Hina Gode Ea hamoma:ne sia:i hame nabasu. Iliã Gousa:su amo E da ilima hahamoi amo fi dagoi. Amola ilia da sema huluane amo Hina Gode Ea hawa: hamosu dunu Mousesemadili i, amo hame nabi. Iliã da amo huluane hame nabi, amola nabasu hou hame hamosu.

Asilia Dunu da Yelusaleme Fi Beda:ma:ne Badugusu

(2 Hou Olelesu 32:1-19; Aisaia 36:1-22)

¹³ Yuda hina bagade Hesegaia ea ouligibi ode ¹⁴ amoga, Asilia hina bagade Sena:gelibi da Yuda soge gagili sali moilai ilima doagala:le, hasali.

¹⁴ Hesegaia da Sena:gelibi, La:igisi moilai bai bagade ganodini esala, ema amane sia:si, “Na da giadofale hamoi! Dia doagala:lalu yolesima! Amasea, bidi dia ima:ne sia:be defele, na da dima imunu.” Asilia hina bagade da bu dabe sia:si, “Silifa 10,000 gilo defei amola gouli 1,000 defei, amo nama iasima!”

¹⁵ Hesegaia da silifa huluane amo da Debolo diasu amola hina bagade diasu noga:i liligi ligisisu sesei ganodini dialu, amo huluane ema iasi.

¹⁶ Amola e da gouli amo da Debolo logo ga:su legei, amola gouli amogamusu logo ga:su golasu ifa dedeboi, amo huluane hosoga:le, Sena:gelibi

ema iasi. ¹⁷ Asilia hina bagade da La:igisi amoga dadi gagui dunu wa:i bagade, Yelusaleme doagala:ma:ne asunasi. Ea baligili bagade eagene ouligisu dunu udiana da amo dadi gagui dunu wa:i ouligi. Iliia da Yelusaleme moilai bai bagadega doaga:le, ilia da abula hahamosu dunu ilia hawa: hamosu sogebi logoga (hano amo da gadodili hano wayaboga fugala:le ha:ina dasu, amo logo gadenene dialu) amo sogebiga ilia da fi dialu. ¹⁸ Amalalu, ilia da hina bagade Hesegaia misa:ne sia:i. Hesegaia ea eagene ouligisu dunu udiana da gadili asi. Iliia da Ilaigime (e da Hiligaia egefe. E da hina bagade diasu ouligi), Siebena (hina bagade diasu esalebe fi sia: dedesu dunu) amola Youa (A:isa:fe egefe. E da Hamonanu Meloa dedesu dunu). ¹⁹ Asilia ouligisu dunu afae da ilima amane adole ba:i, “Hina bagade Hesegaia da abuliba:le ninia da e hame hasalimu dawa:sala:?”

²⁰ Dilia adi dawa:bela:? Lafidili sia: fawane da gasa bagade dadi gagui wa:i amola gegesu bagade dawa:su hou amo hasalasima:bela:? Dilia da Asilia hina bagadema odoga:beba:le, nowa da dili fidima:bela:? ²¹ Dilia da Idibidi fi ilia dili fidima:ne dawa:lala! Be amo da fedege agoane dilia da saga: amoga galiamo hamosu defele. Amo da gasa hame galea da fili gala:le, dia lobo somu. Dunu ilia da Idibidi hina bagade ea fidisu lamu dawa:sea, e da amo defele ba:sa.”

²² Asilia ouligisu dunu da hidale eno amane sia:i, “Dilia da nama, dilia Hina Gode Ea fidisu lamu, amo sia:ma:bela:? Hesegaia da Yuda fi dunu amola Yelusaleme dunu amo Yelusalemega

fawane nodone sia:ne gadoma:ne olelesa. Be e da Hina Gode Ea oloda amola nodone sia:ne gadosu sogebi huluane gugunufinisi dagoi. ²³ Na da Asilia hina bagade ea dioba:le, agoane bidi lasu ilegele sia:sa. Dilia da hosi da:iya fila heda:su dawa: dunu 2,000 agoane hogole ba:sea, na da dilima hosi 2,000 agoane imunu.

²⁴ Fonobahadidafa Asilia ouligisu dunu ea hou da dilia hou bagade baligisa. Amaiba:le, dilia abuliba:le, Idibidi dunu da dilima 'sa:liode' amola hosi da:iya fila heda:su dadi gagui dunu, amo dilima asunasima:ne dawa:sala:? ²⁵ Dilia adi dawa:bela:? Na da udigili, Hina Gode na mae fidiliwane, dilia soge doagala:bela:? Hame mabu! Hina Gode Hisu da na Yuda doagala:le, amo gugunufinisima:ne sia:i dagoi.

²⁶ Amalalu, Ilaigime, Siebena, amola Youa da Asilia ouligisu dunuma amane sia:i, "Hina! A:lama:iege sia:ga ninima sia:ma! Ninia amo sia:dawa:. Hibulu sia:ga mae sia:ma! Bai Yelusaleme dunu huluane gagoi da:iya fi dialebe, ilia da amo sia:ga: sia:be nabala."

²⁷ Be Asilia ouligisu dunu da bu adole i, "Dilia da Asilia hina bagade da dili amola Yuda hina bagade dilima fawane asunasi dawa:sala:? Hame mabu! Na amolawane da dunu gagoi da:iya fi diala, ilima sia:sa. Bai dili defele, ilila: iga amola baeya nanebe ba:mu."

²⁸ Amalalu, Asilia ouligisu dunu da wa:legadole, Hibulu sia:ga amane wele sia:i, "Asilia hina bagade ea dilima sia:be nabima!

²⁹ E da dilima amane sisane sia:sa, 'Hesegaia da

dilima ogogosu sia: mae nabima! Hesegaia da dili gaga:mu hame dawa:!

³⁰ Amola e da dilima, Hina Gode Ea gaga:su hou dafawaneyale dawa:ma:ne sia:sea, ea sia: mae nabima! Hina Gode da dili gaga:le amola Asilia dadi gagui wa:i dilia moilai mae hasalima:ne logo ga:mu, amo mae dawa:ma! Hina Gode da dili fidimusa: hame dawa:!³¹ Hesegaia ea sia: mae nabima! Asilia hina bagade da dilima amane hamoma:ne sia:sa, Dilia moilai fisili gadili ahoasea, dilia da goaya:ma! E da dili huluane dilisu waini sagaiga waini fage moma:ne amola figi sagaiga figi fage moma:ne amola si hanoga hano moma:ne, amo logo doasimu.³² Amasea, Asilia hina bagade da dili mugululi, oule asili, dili soge, dilia soge agoai amo ganodini ha:ini fima:ne, oule masunu. Amogawi, dilia da waini hano moma:ne waini sagai amola agi ga:gi hamoma:ne gala:ine amola olife ifa sagai amola olife susuligi amola agime hano huluane dialebe ba:mu. Dilia da ea hamoma:ne sia:i nabawane hamosea, dilia da mae bogole, esalumu. Hesegaia, ea ogogosu sia: amoga da Hina Gode da dilia gaga:ma:bela:le mae dawa:ma!³³ Fifi asi gala oda ilia ‘gode’, ilia da Asilia hina bagade da ili mae hasalima:ne, gaga:bela:? Hame mabu!³⁴ Amo ‘gode’ huluane wali da habila:? Ha:ima:de fi ilia ‘gode’ amola Aba:de, Sefafa:ime, Hina, Ifai amo soge huluane ilia ‘gode’ huluane da habila:? Nowa da Samelia gaga:bela:?³⁵ Amo soge huluane ilia ‘gode’ ilia da ninia Asilia hina bagade mae hasalima:ne habogala gaga:bela:? Ili gaga:mu da hamedei ba:i. Amaiba:le, dilia abuliba:le Hina Gode da

Yelusaleme gaga:mu defele esala, dawa:sala:?”

³⁶ Yuda hina bagade Hesegaia ea sia:i defele, Yelusaleme fi dunu da ouiya:le esalu. Dunu afae da hame sia: baoui.

³⁷ Amalalu, Ilaigime amola Siebena amola Youa da da:i dioiba:le, ilia abula gadelale sali. Ilia da Yuda hina bagadema asili, Asilia ouligisu dunu ea sia:si, ema olelei.

19

*Yuda hina bagade da Aisaia ea Fada:i Sia:su
Lamusa: Adole Ba:i
(Aisaia 37:1-7)*

¹ Yuda hina bagade Hesegaia da ilia sia:ne iasu nababeba:le, e da ea abula gadelale, eboboi abula salawane, Hina Gode Ea Debolo diasuga asi. ² E da Ilaigime (hina bagade diasu ouligisu dunu), Siebena (hina bagade diasuga esalebe fi ilia sia: dedene legesu dunu) amola asigilai gobelesalasu dunu amo huluane balofede dunu Aisaia (A:imose egefe) ema asunasi. Ilia amola da eboboi abula salawene asi. ³ Hesegaia da adola ahoasu dunuma Aisaiama amane sia:sima:ne sia:i, “Wali eso da se nabasu eso bagadedafa! Ninia da se iasu naba amola gogosiasu da ninima doaga:i. Ninia da uda ilia mano lalelegemu gadenesea, gasa hameba:le, mano lamu hamedei, ninia da amo agoai ba:sa. ⁴ Asilia hina bagade da ea afoha ouligisu dunu amo Hina Godema gademusa: asunasi dagoi. Dia Hina Gode da amo gadesu sia: nabalumu, amo gadesu sia:su dunuma se dabe imunumu da defea. Amaiba:le, ninia

dunu da hame bogoi esalebe, amo fidima:ne, dia Godema sia:ne gadoma.”

⁵ Aisaia da hina bagade Heseгаia ea sia:si, nababeba:le, ⁶ e da ema bu dabe adole ima:ne amane sia:si, “Hina Gode da dima amane sia:sa, ‘Asilia dunu da dili beda:ma:ne, Na da dili gaga:mu da hamedei sia:sa. Be ilia gasa fili sia:beba:le, mae beda:ma! ⁷ Na, Hina Gode da hamobeba:le, Asilia hina bagade da beda:ma:ne udigili sia: nababeba:le, hi sogega buhagimu. Amola Na da hamobeba:le, e da amogawi medole legei ba:mu.’ ”

*Asilia Dunu da bu Gasa Fili Badugusu
(Aisaia 37:8-20)*

⁸ Asilia dadi gagui ouligisu dunu afae, da Asilia hina bagade amo La:igisi moilai bai bagade fisili, eno gadenene moilai Libina amoma doagala:musa: asi, amo nababeba:le, amogawi ema fada:i sia:sia:musa: asi. ⁹ Amola Asilia dunu da sia: amane sia:si nabi, Idioubia hina bagade da Idibidi dadi gagui dunu wa:i amo bisili, Asilia hina bagade ema doagala:musa: mana, amane sia:be nabi. Asilia hina bagade da amo sia: nababeba:le, e da Yuda hina bagade Heseгаiama meloa amane dedene iasi, ¹⁰ “Dilia ‘gode’ amo da dilia dafawaneyale dawa:sa, dilima ogogole, na da dili hame hasalimu sia:sa. Be amo ogogosu sia: mae nabima! ¹¹ Dilia da sia: nabi, amo Asilia hina bagade da soге fi gugunufinisimusa: sia:sea, e da dafawane gugunufinisimu. Dilia da hobeale gaga:su ba:mu, mae dawa:ma! ¹² Na aowalali ilia da Gousa:ne, Halane, amola Lisefe moilai huluane gugunufinisi. Amola Bede Idini

fi dunu Dila:sa moilai ganodini esala, huluane medole legei. Iliā ‘gode’ da amo huluane gaga:mu hamedei ba:i. ¹³ Moilai Ha:ima:de amola Aba:de, Sefafa:ime, Hina, amola Ifai, ilia hina bagade ili da habila:?”

¹⁴ Yuda hina bagade Hesegaia da amo meloa dedei sia: adola ahoasu dunuma lale, idi. Amalalu, e da Debolō Diasuga asili, meloa amo Hina Gode Ea midadi ligisili,

¹⁵ amane sia:ne gadoi, “Isala:ili fi ilia Hina Gode! Di da Dia fisu da:iya, amo ougia hamoi liligi gadodili esalebe. Disu da Godedafa amola Di da fifi asi gala huluanedafa ouligisa. Disu da osobo bagade amola mu hahamoi. ¹⁶ Wali Hina Gode! Hou da ninima doaga:i ba:ma! Sena:gelibi da Di, Esalebe Godedafa, amo Dima gadele sia:be nabima! ¹⁷ Hina Gode! Ninia huluane dawa:!” Asilia hina bagade ilia da fifi asi gala bagohame gugunufinisi dagoi, amola ilia soge wadela:lesi.

¹⁸ Iliā da amo dunu fi ilia ‘gode’ huluane laluga ulagi. (Be amo ‘gode’ ilia da ‘gode’dafa hame - ilia da osobo bagade dunu ilia loboga ifa amola gelega hamoi liligi fawane). ¹⁹ Amaiba:le, wali ninia Hina Gode! Osobo bagade fifi asi gala huluanedafa, ilia da Di, Hina Gode da Godedafa, amo ilia dawa:ma:ne, Asilia dunu da nini mae hasalima:ne, nini gaga:ma!”

*Aisaia da Yuda hina bagadema Sia: Adosi
(Aisaia 37:21-38)*

²⁰ Amalalu, Aisaia da hina bagade Hesegaia, Hina Gode da ema ea sia:ne gadosu amane adole ima:ne amo sia: amane sia:si, ²¹ “Hina Gode da amane sia:i dagoi, ‘Sena:galibi di! Yelusaleme

moilai bai bagade da diba:le oufesege:sa. ²² Di da Na, Isala:ili ilia Hadigidafa Hina Gode, Nama mae nodone, gadele sia:beba:le, di da nowa dunula:? ²³ Di da dia adola ahoasu dunu Nama hidale, di amola dia 'sa:liode' fila heda:i dunu da baligili heda:i Lebanone goumi huluane hasali dagoi, amo Nama hidale sia:musa: asunasi. Di da baligili heda:i dolo ifa amola 'saibala:se' ifa noga:idafa abusa:le, iwiladafa amoga doaga:i, amo Nama hidale sia:i. ²⁴ Di da eno hidale, amo di da hano si dogone, ga fi dunu ilia soge ganodini hano dili mai, amola dia dadi gagui dunu da osa:giba:le, Naile Hano da hafoga:i dagoi ba:i, amo huluane di hidale sia:i.

²⁵ Amo hou Na da hemonega ilegei, amo di da hame nabibala:? Amola wali Na ilegei hou Na da hamoi dagoi. Di da gagili sali moilai bagohame gugunufinisiba:le, ilia da isu ligisisu agoai ba:sa. Be amo hamoma:ne, Nisu fawane da dima gasa defele i. ²⁶ Dunu amogawi esalu da gasa hamedafa ba:i. Ili da bagadewane beda:i amola gasa hameba:le, sidi agoai dialebe ba:i. Ili da gisi, logo bega: o diasu da:iya gadodili lelebe, amo da gia:i bagade fo, gusudili mabe amoga fabe, amo defele ba:i.

²⁷ Be dia hou huluanedafa Na dawa:!. Dia hamobe amola dia habidili ahoabe, amo huluane Na dawa:. Na da dia Nama nimi bagade ougi hou Na dawa:. ²⁸ Na da dia ougi bagade hou amola gasa fi bagade hou amo sia:ne iasu, Na da lai dagoi. Amaiba:le, Na da wali dia mi ma:goga mi gala:mu, amola dia lafi ganodini gula misimu. Amola amoga, Na da di logo di misi amoga di

buhagima:ne sesemu.”

²⁹ Amalalu, Aisaia da hina bagade Hese gaiama amane sia:i, “Na da dima hobe a misunu hou da dafawane doaga:mu, amo dawa: digima:ne olelesu dima imunu. Wali ode amola aya ode, dilia da udigili sogega heda:i gala:ine fawane manu. Be ode aduna baligili eno amoga, dilia da gala:ine bugili, gamimu amola waini efe sagai bugili, waini fage manu. ³⁰ Yuda soge ganodini, dunu amo da hame bogoi esalebe ba:sea, ilia da bugi amo da difi osobo gududafa sa:i, amola fage noga:le legei, amo defele ba:mu.

³¹ Yelusaleme moilai bai bagadega amola Saione Goumia dunu hame bogoi, esalebe ba:mu. Bai Hina Gode da amo hou doaga:ma:ne, dafawane ilegei dagoi.

³² Amola Hina Gode da Asilia hina bagade ema misunu hou olelema:ne, amane sia:sa, ‘E da Yelusaleme hamedafa golili sa:imu. E da amoga dadi afae hamedafa gala:mu. Dadi gagui dunu da da:igene gaga:su liligi gaguiwane da, Yelusaleme gadenena hame misunu. Ili a da amoma doagala:musa:, osobo gasa:le lelegela hame heda:mu. ³³ Asilia hina bagade da moilai ganodini mae golili sa:ili, hi misi logoga buhagimu. Bai Na, Hina Gode da amo sia:i dagoi.

³⁴ Dunu da Nama nodoma:ne amola Na da Na hawa: hamosu dunu Da:ibidima dafawane ilegele sia:beba:le, Na da amo moilai gaga:mu.”

³⁵ Amo gasia, Hina Gode Ea a:igele dunu da Asilia ha wa:i fisisu amoga asili, Asilia dadi gagui dunu 185,000 agoane medole legei. Golale, hahabe, ilia huluane da osoboga bogogia:i dialebe ba:i.

³⁶ Amalalu, Asili hina bagade Sena:galibi da Yuda soge fi doagala:lalu yolesili, Ninife moilai bagadega buhagi.

³⁷ Eso afaega, e da ea ogoosu ‘gode’ Miseloge ea debolo diasua ema nodone sia:ne gadolaloba, egefe aduna amo A:dala:melege amola Sialisa da elea gegesu gobiheiga, Sena:galibi fane legele, Elala:de sogega hobeai. Sena:galibi egefe eno, amo Isaha:done, da e bagia Asilia hina bagade hamoi.

20

Yuda hina bagade Hesegaia da Olo Madelale, bu Uhi (Aisaia 38:1-8, 21-22; 2 Hou Olelesu 32:24-26)

¹ Amogalu, hina bagade Hesegaia da olo madelale, gadenenewane bogoi. Balofede dunu Aisaia (A:imose egefe) da e ba:la asili, ema amane sia:i, “Hina Gode da amane sia:sa, ‘Dia liligi huluane noga:le momagama. Bai di da hame uhimu. Di bogomuba:le momagama!’ ” ² Hesegaia da delegili, dobea feiya ba:le ganone, amane sia:ne gadoi, ³ “Hina Gode! Dia na bu dawa:ma! Na da mae fisili, Dia hawa: molole hamonanu. Na da Dia hanai amo noga:le hamomusa: dawa:i galu.” Amalalu, e da muni ha:giwane dinanu.

⁴ Aisaia da hina bagade yolesi. Be e da ahoanoba, hina bagade diasu dogoa gagoi mae baligili, Hina Gode da ema sinidigima:ne sia:i.

⁵ Hina Gode da Aisaiama amane sia:i, “Na fi ouligisu dunu Hesegaia, ema buhagili, Na sia:ema amane sia:sima, ‘Na, Hina Gode, dia siba aowa Da:ibidi ea Gode, Na da dia sia:ne gadosu

nabi amola dia dibi si hano ba:i dagoi. Na da di uhinisimu, amola eso udiana da asili, di da Debolo diasuga masunu. ⁶ Na da di ode 15eno esaloma:ne, logo doasimu. Na da Asilia hina bagade amo di amola Yelusaleme fi amo mae hasalasima:ne hamomu. Na da Yelusaleme gaga:mu. Bai Na da osobo bagade dunu da Nama nodomu Na hanai, amola Na da musa: Na hawa: hamosu dunu Da:ibidima dafawane ilegele sia:i.”

⁷ Amalalu, Aisaia da hina bagade ea ouligisu dunu ilima, ilia da figi fage daga:i, amo ea dului da:iya legema:ne sia:i. Amalalu, e da uhi dagoi ba:mu, e sia:i. ⁸ Hina bagade Hesegaia da amane sia:i, “Na da Hina Gode da na uhini, eso udiana asili na da Debolo diasuga masunu, amo na da dafawaneyale dawa:ma:ne, dawa:digima:ne olelesu nama olelema.”

⁹ Aisaia da bu adole i, “Hina Gode da di Ea ilegele sia:i amo dafawaneyale dawa:ma:ne, dima dawa:digima:ne olelesu imunu. Di da adi hanabela:? Baba da fa:gu da:iya eso ba:su amoga fa:gu bululufai nabuane bobaligila gusu masa:bela:? o fa:gu bubulufai nabuane amo bobaligila guma: masa:bela:?”

¹⁰ Hesegaia da bu adole i, “Baba da fa:gu bubulufai nabuane amo bobaligila gusu masunu da asaboi fawane. Di da amo bu bobaligila guma: masa:ne hamoma!”

¹¹ Aisaia da Hina Godema sia:ne gadobeba:le, Hina Gode da hina bagade A:ihase ea hahamoi fa:gu ea baba amo da bubulufai nabuane gala, amo bobaligila bu guma: buhagima:ne hamoi dagoi.

*Ba: bilone Sogega Adola Ahoasu Dunu
(Aisaia 39:1-8)*

¹² Amogalu agoane, Ba: bilone hina bagade Milouda:ge Ba:lada:ne (Ba:lada:ne egefe) da hina bagade Hesegaia ea oloi nababeba:le, ema meloa dedene amola hahawane iasu liligi ema iasi.

¹³ Hesegaia da sia: adola ahoasu dunu ili hahawane yosia:le, ea gagui liligi huluane ilima olelei. E da ea silifa amola gouli, ea ha:i fodole nasu amola gabusiga: manoma amola ea dadi gagui wa:i ilia ge gesu liligi huluanedafa ea ouligibi soge amo ganodini amola liligi ligisisu diasu huluane amo ganodini modaligi, amo ilima olelei. ¹⁴ Amalalu, balofede dunu Aisaia da hina bagade Hesegaia ma asili, amane adole ba:i, “Amo dunu da habidili misibala:? Amola ilia da dima adi sia:bela:?” Hesegaia da bu adole i, “Ilia da soge sedagaga misi. Ilia da Ba: bilone sogega ninima misi.”

¹⁵ Aisaia da amane adole ba:i, “Ilia da hina bagade diasu ganodini, adi liligi ba:bela:?” Hesegaia da ema bu adole i, “Ilia da liligi huluanedafa ba:i dagoi. Liligi huluanedafa, liligi ligisisu sesei ganodini dialebe, amo na da ilima olelei.”

¹⁶ Amalalu, Aisaia da hina bagadema amane sia:i, “Hina Gode Bagadedafa da amane sia:sa, ¹⁷‘Eso da doaga:mu, amoga liligi huluanedafa dia hina bagade diasu ganodini diala, amo liligi huluane dia siba aowa ilia ligisisi, amo huluanedafa Ba: bilone sogega gaguli asi dagoi ba:mu. Liligi guiguda: dialebe afae hame ba:mu. ¹⁸ Dia fidafa amoga fifi misi dunu mogili da mugululi gaguli

asi ba:mu. Ili da gulusu danane, udigili hawa: hamosu dunu Ba: bilone hina bagade ea diasu ganodini hamonanebe ba:mu.”

¹⁹ Hina bagade Hesegaia da amo sia: nababeba:le, e da esaleawane, olofosu amola gaga:su fawane ba:mu, amo dawa:i. Amaiba:le, e da amane adole i, “Defea! Hina Gode Ea sia: adosi di nama i, amo da noga:i!”

*Hesegaia ea Yuda Soge Ouligisu Dagosu
(2 Hou Olelesu 32:32-33)*

²⁰ Hina bagade Hesegaia ea hamonanu eno huluane, ea nimi gesa:i hawa: hamosu, amola e da hano dialoma:ne hihiga:i amola osoboha logo amola moilai ganodini hano yogo sa:ima:ne gagui, amo huluane da “Yuda hina bagade Ili Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei.

²¹ Hesegaia da bogoi, amola egefe Ma:na:se da e bagia Yuda hina bagade hamoi.

21

*Yuda hina bagade – Ma:na:se
(2 Hou Olelesu 33:1-20)*

¹ Ma:na:se da lalelegele, ode fagoyale esalu, ea Yuda ouligibi bai muni hamoi. E da Yelusaleme moilai bai bagadega esala, Yuda fi ode 55 agoanega ouligilalu.

² Ma:na:se da Hina Godema wadela:le hamoi. Ga:ina:ne sogega musa: esalebe fi da baligili gogosiasu wadela:i hou hamobeba:le, Isala:ili dunu da Ga:ina:ne sogega golili sa:ili, gusuba:i ahoanoba, Hina Gode da Ga:ina:ne fi gadili sefasi. Be Ma:na:se da amo fi ilia wadela:idafo

hou amoma fa:no bobogesu. ³ E da ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi, amo ea ada Heseгаia da wadela:lesi, Ma:na:se da bu buga:le gagui. E da Ba:ilema nodone sia:ne gadomusa:, oloda bagohame gagui. E da Isala:ili hina bagade A:iha:be ea hou defele, ogogosu uda ‘gode’ Asila e agoaila hahamoi. Amola Ma:na:se da gasumunima nodone sia:ne gadoi. ⁴ E da ogogosu ‘gode’ ilia oloda Debolo Diasu ganodini gagui. Hina Gode da musa: hamoma:ne sia:i, amo da Debolo Diasu ganodini, dunu da Ema fawane nodone sia:ne gadosu hamoma:ne sia:i.

⁵ Debolo Diasu gagoi aduna ganodini, e da oloda amo gasumunima nodone sia:ne gadomusa: gagui. ⁶ E da ogogosu ‘gode’ma egefe amo gobele sali. E da wadela:i ba:la:lusu hou hamosu. E da wamuni dawa:su hou hamosu amola gesami dasu ilia fada:i sia: nabalusu. E da Hina Godema bagadewane wadela:le hamobeba:le, Hina Gode da ougi ba:i. ⁷ E da wadela:i uda ‘gode’ Asila loboga hamoi agoaila, amo Debolo Diasu ganodini ligisi. Be Hina Gode da musa: Da:ibidi amola Da:ibidi ea mano Soloumane elama amane sia:i, “Guiguda: Yelusaleme ganodini, Na da amo Debolo ganodini sogebi ilegei. Amo sogebiga fawane, Isala:ili fi fagoyale gala da Nama fawane nodone sia:ne gadoma:ne, Na da ilegei. ⁸ Isala:ili fi dunu da Na hamoma:ne sia:i huluane nabawane hamosea, amola sema amo Na da Na hamosu dunu Mousesegili i, amo huluane ilia nabawane hamosea, Na da ili, amo soge Na da ilia aowalalima i, amoga enoga gadili sefasima:ne, logo hamedafa doasimu.”

⁹ Be Yuda fi dunu da Hina Gode Ea sia: nabawane hame hamosu. Amola Ma:na:se da ilia wadela:i hou (amo da musa: Ga:ina:ne fi da bagadewane wadela:le hamobeba:le, Isala:ili dunu da gusuba:i heda:loba, Hina Gode da Ga:ina:ne fi gadili sefasi) amo wadela:i hou baligili hamoma:ne, Ma:na:se da Yuda fi oule asi.

¹⁰ Hina Gode da ea hawa: hamosu balofede dunu ilimadili amane sia:i, ¹¹ “Hina bagade Ma:na:se da amo gogosiasu, wadela:idafa hou hamoi dagoi. E da Ga:ina:ne dunu ilia wadela:i hou bagadewane baligi. E da ogogosu ‘gode’ loboga hamoiba:le, Yuda dunu wadela:le hamoma:ne oule asi dagoi. ¹² Amaiba:le, Na, Isala:ili fi ilia Hina Gode, Na da Yuda fi amola Yelusaleme fi ilima gugunufinisisu bagadedafa iasimu. Amola eno fifi asi gala da amo hou nababeba:le, bagadewane fofogadigiba:le, sidimu agoai ba:mu. ¹³ Na da Samelia fi amola Isala:ili hina bagade A:iha:be amola egaga fi ilima se dabe iasu, amo defele Na da Yelusaleme fi ilima se dabe imunu. Na da Yelusaleme fi dunu huluanedafa fadegale fasimu. Amola fedege agoane, Yelusaleme da yaeya amo da dodofele, doga:le dagole, delegili fasi dagoi agoai ba:mu. ¹⁴ Na da dunu hame bogoi esalebe, amo yolesimu. Na da ili ha lai dunu, ilia gagulaligima:ne ilima imunu. Ili ha lai da ili hasalalu, ilia liligi huluane lale, amola ilia soge wadela:lesimu. ¹⁵ Na fi dunu da Nama wadela:le hamoi, amola ilia aowalali da Idibidi soge fisili, gadili asili, amogainini wali eso, ilia da Na ougima:ne hamobeba:le, Na da amo se dabe ilima imunu.”

¹⁶ Ma:na:se da molole hamosu dunu bagohame medole legeiba:le, Yelusaleme logoga maga:me da hano logoga, hano ahoabe amo defele ba:i. Amolawane, e da Yuda fi dunu loboga hamoi ‘gode’ma nodone sia:ne gadomusa: oleleiba:le, e da ili Hina Godema wadela:le hamoma:ne oule asi.

¹⁷ Ma:na:se ea hawa: hamonanu eno amola ea wadela:i hou hamonanu eno huluane da “Yuda hina bagade Ilia Hawa: Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei.

¹⁸ Ma:na:se da bogole, hina bagade diasu bega: ifabi (Asaia ea ifabi) amo ganodini uli dogone sali. Egefe A:mone da e bagia, Yuda hina bagade hamoi.

*Yuda hina bagade A:mone
(2 Hou Olelesu 33:21-25)*

¹⁹ A:mone da lalelegele, ode 22 agoane esalu, muni Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusaleme ganodini esala, ode aduna fawane Yuda fi oulig-ilalu. Ea ame da Misialemede (Halase ea idiwi. E da Yodeba moilaiga misi dunu.) ²⁰ A:mone da ea ada Ma:na:se defele, Hina Godema wadela:i hou hamosu. ²¹ E da ea ada ea hou amoma fa:no bobogele, loboga hamoi ogogosu ‘gode’ ilima ea ada nodone sia:ne gadoi, e amolawane ilima nodone sia:ne gadosu. ²² E da Hina Gode (ea aowalali ilia Gode) amo higale, Hina Gode Ea hamoma:ne sia:i nabawane hame hamosu.

²³ A:mone ea eagene ouligisu dunu ilia da e medoma:ne, wamo sia:dasu. Amola ilia da hina bagade diasu ganodini, e medole legei dagoi.

²⁴ Yuda fi dunu da A:mone fasu dunu medole legei. Amola ea mano Yousaia da e bagia hina

bagade hamoi. ²⁵ A:mone ea hawa: hamonanu eno huluane da, “Yuda hina bagade Ilia Hawa: Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei. ²⁶ A:mone da Asaia ea ifabi sogebi amo ganodini uli dogone sali ba:i. Egefe Yousaia da e bagia, Yuda hina bagade hamoi.

22

Yuda hina bagade Yousaia

(2 Hou Olelesu 34:1-2)

¹ Yousaia da lalelegele, ode godoane esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusalemega esala, ode 31 agoanega Yuda fi ouligilalu. Ea ame da Yedaida (Ada:ia ea idiwi. E da Bosaga:de moilaiga misi). ² Yousaia da Hina Gode hahawane ba:ma:ne hamoi. E da ea musa: aowa hina bagade Da:ibidi ea hou defele, Gode Ea sema huluane nabawane hamosu.

Ilia da Gode Ea Sema Dedei Meloa bu Ba:i

(2 Hou Olelesu 34:8-28)

³ Yuda hina bagade Yousaia ea ouligibi ode 18 amoga, e da hina bagade diasua amogai esalebe fi dunu ilia sia: dedesu dunu Sia:ifa:ne (A:salaia egefe amola Misiala:me ea aowa) amo Debolo Diasuga asunasi. ⁴ E da Sia:ifa:nema amane hamoma:ne sia:i, “Di gobelesalasu Ouligisudafa Hiligaia ema asili, muni amo da gobelesalasu dunu da Debolo Diasu logo holeiga hawa: hamonana, ilia da dunudafa ilima labe, muni dedene legei amo lama. ⁵ Hiligaiama amane hamoma:ne sia:ma. E da muni lai, amo dunu da Debolo Diasu amo bu buga:le gagusu ouligisu, ilima ima:ne sia:ma. ⁶ Ouligisu dunu ilia da amo

muni mogili diasu gagsu dunu amola gelega hahamosu dunu ilima ima:ne sia:ma. Amola muni mogili amoga ilia da ifa da:fe amola gele amo Debolo bu buga:le gagumusa:, bidi lama:ne sia:ma. ⁷ Amo hawa: hamosu ouligisu dunu da moloidafa dunu. Amaiba:le, amo muni ea ahoabe logo mae dedene legema.”

⁸ Sia:ifa:ne da hina bagade ea hamoma:ne sia:si amo Hiligaia olelei. Hiligaia da Sia:ifa:nema amane sia:i, “Na da ‘Gode Ea Sema Dedei Melo’ amo Debolo ganodini dialebe ba:i dagoi.” E da amo Melo Sia:ifa:nema ianu, Sia:ifa:ne da amo idi.

⁹ Amalalu, e da hina bagadema bu asili, amane sia:i, “Dia hawa: hamosu dunu ilia da muni amo da Debolo Diasu ganodini dialu, amo lale, bu buga:le gagsu ouligisu dunu ilima i dagoi.”

¹⁰ Amalalu, e da eno amane sia:i, “Na da meloa amo Hiligaia da nama i gagui diala.” Amola e da amo meloa hina bagade nabima:ne idi.

¹¹ Hina bagade da meloa idibi nababeba:le, bagadewane fofogadigili da:i dione, ea abula gadelale fasi. ¹² Amola e da gobe le salasu dunu Hiligaia amola Ahaiga:me (Sia:ifa:ne egefe) amola A:gabo (Maigaia egefe) amola sia: dedesu dunu Sia:ifa:ne amola hina bagade hina: hawa: hamosu dunu A:sahaia, ilima amane hamoma:ne sia:i,

¹³ “Dilia asili, amo meloa ea olelesu bai dawa:ma:ne, Hina Gode Ea fada:i sia: hogolalu, nama amola Yuda fi dunu huluanema adoma. Ninia aowalali da amo meloa ea hamoma:ne sia:i amo nabawane hame hamobeba:le, Hina Gode da ninima ougisa.”

¹⁴ Hiligaia amola Ahaiga:me, A:gabo, Sia:ifa:ne, amola A:sahaia, ilia da balofede uda amo da Yelusaleme la:idi gaheabolo gagui amo ganodini esalu, ea dio amo Halada, amo ea fada:i sia:nabimusa: asi. (Halada egoa Sia:lamee da Debolo Diasu hadigi abula amo ouligisu). Iliā da Haladama amo meloa da ba:i dagoi olelei. ¹⁵ Halada da ilima amane sia:i, “Dilia hina bagadema buhagili, Hina Gode Ea sia:si ema amane sia:ma, ¹⁶ ‘Na da meloa amo hina bagade da idi, amoga dedei defele, Na da Yelusaleme amola Yelusaleme fi dunu ilima se dabe imunu.

¹⁷ Iliā da Na higale, eno ogogosu ‘gode’ma gobe le salasū hamobeba:le, Na ougima:ne hamoi dagoi. Na da Yelusaleme fi ilima Na ougi da gia:iwane hedai dagoi, amola bu gumimu da hamedei. ¹⁸ Be hina bagadema Na, Isala:ili fi ilia Hina Gode, da amane sia:sa, ‘Di da meloa ganodini dedei liligi nabi dagoi. ¹⁹ Amola di da Na midadi sinidigili, dia hou fonobone, dia abula gadelale, dinanu. Bai di da Na sia: amo Na da Yelusaleme amola amoga fi dunu ilima se dabe imunu, amola Yelusaleme gugunufinisi dagoiba:le, dunu ilia da amo beda:ne fofogadigili ba:mu, amola Yelusaleme dio amoga gagabusu aligima:ne sia:mu, amo sia: nababeba:le, di da dia hou fonoboi. Be Na da dia sia:ne gadosu nabi dagoi. ²⁰ Amola se dabe iasū amo Na da Yelusaleme fi ilima iasūmu, amo da di amogai esalea, dia hame ba:mu. Na da di fa:no olofole bogoma:ne, logo doasimu.’” Sia: adola ahoasu dunu, ilia da amo sia:ne iasū hina bagade Yousaiama adomusa:, ema buhagi.

23

*Yousaia da Ogogosu 'godema' Nodone Sia:ne
Gadosu Hou Hedofai*

(2 Hou Olelesu 34:3-7,29-33)

¹ Yuda hina bagade Yousaia da Yuda soge fi amola Yelusaleme fi ilia ouligisu dunu amo huluane gagadole, ² ili amola gobele salasu dunu huluane, amola balofede dunu huluane amola fi dunu huluanedafa (bagade gagui dunu amola hame gagui dunu) ilia da Debolo Diasuga gilisili asi. Ili si da:iya, hina bagade Yousaia da Gousa:su Meloa amo ilia da Debolo Diasu ba:i, amo ganodini dedei huluane ilima idili i. ³ E da hina bagade duni bugi amo dafulili lelu, e da Hina Gode Ea sia: nabawane hamomusa:, dafawane ilegele sia:i. E da mae fisili, ea dogo amola asigi dawa:su huluane amoga, e da Hina Gode Ea sema amola hamoma:ne sia:i, amoma fa:no bobogemusa:, dafawane ilegele sia:i. Amo hamoma:ne sia:i amo da Gousa:su Meloa amo ganodini dedei, e da amo huluane nabawane hamomusa:, dafawane ilegele sia:i. Amola dunu huluane da amo defele hamomusa:, dafawane ilegele sia:i. ⁴ Amalalu, Yousaia da gobele salasu ouligisudafa Hiligaia amola ea afoha gobele salasu dunu ili, amola Debolo logo holeiga sosodo aligisu dunu ili, ilia da loboga hamoi liligi Debolo ganodini dialu, amoga dunu da Ba:ile amola uda 'gode' Asila amola gasumuni ilima nodone sia:ne gadosu, amo liligi huluane gadili gaguli masa:ne sia:i. Yuda hina bagade da amo liligi huluane moilai hamega Gidalone

Fago gadenene, amo laluga gobele salalu, nasubu amo Bedele moilaiga gaguli masa:ne sia:i. ⁵ E da gobele salasu dunu, amo musa: Yuda hina bagade ilia da Yuda soqe ganodini moilale gagai amola Yelusaleme gadenene dialu, amo ganodini ogoosu 'gode' oloda da:iya gobele salasu hamoma:ne ilegei,- gobele salasu dunu amo da Ba:ile amola eso amola oubi, amola gasumuni ilima gobele salalusu, amo huluane Yousaia da mugululi fasi. ⁶ E da wadela:i uda 'gode' Asila agoaila loboga hamoi amo Debolo ganodini dialu, amo gadili gaguli asili, moilai hamega Gidalone Fago gadenene laluga gobele, ea gasa ganumu amo huluane nasubu su agoane hamoma:ne dadabilalu, dunudafa ilia bogoi uli dogosu soqebi amo da:iya dudulisisi.

⁷ E da Debolo ganodini sesei dialu, amogawi hina: da:i bidi lasu uda amola dunu amogai esafulu, amo huluane wadela:lesi. (Amogawi, uda ilia da ogoole 'gode' Asilama nodoma:ne sia:ne gadomusa:, abula loboga amunasu.) ⁸ E da gobele salasu dunu amo da Yuda moilai hisu hisu ganodini esalu, amo huluane Yelusalemega oule misi. Amola Yuda soqe huluane ganodini, e da oloda amo da:iya ilia gobele salalusu, amo huluane wadela:lesi. Amola e da oloda huluane amo da goudi wadela:i a:silibu amoma nodone sia:ne gadomusa: gagui, amo huluane Yousaia da gagoudane sasali. Amo oloda ilia da logo holei amo Yosiua (moilai ouligisu dunu) ea gagui, amo gadenene ba:i. Amola amo logo holei da moilai mimogo logo holei amo ea fofadidi dialebe ba:i. ⁹ Gobele salasu dunu moilai hisu hisu amoga

esalu, amo e da mugululi fasilalu, amo gobele salasu dunu da Yelusalemega oule misini, ilia da Debolo ganodini mae hawa: hamoma:ne sia:i. Be ilia da yisidi hame sali agi, amo da ilia na:iyado gobele salasu hawa: hamosu dunu, ilima i, amo fawane da ilia moma:ne sia:i.

¹⁰ Hina bagade Yousaia amolawane da ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu sogebi Hinome Fago ganodini diala, ea dio amo Doubede Sogebi, amo wadela:lesi. Bai amogawi musa: dunu ilia da ilia dunu mano o uda mano amo ogogosu ‘gode’ Moulegema gobele sasalalusu. ¹¹ Yousaia da hosi amolawane Yuda hina bagade ilia da esoma nodone sia:ne gadomusa: ilegei, amo huluane enodini asunasiagai. Amola esoma nodone sia:ne gadosu ‘sa:liode’, e da amo laluga gobele sali. (Amo ‘sa:liode’ ilia da Debolo gagoi ganodini, logo holei amola Na:ida:ne Milege (eagene ouligisu dunu bagade) ea diasu gadenene ouligi.)

¹² Hina bagade Yousaia da oloda huluane amo Yuda hina bagade ilia da hina bagade diasu figisu da:iya, hina bagade A:iha:se ea sesei amo gadodili gagui, amola oloda huluane amo hina bagade Ma:na:se da Debolo gagoi aduna ganodini gagui, amo huluane e da gagoudane fasili, amola Gidalone Fagoa galagugudui. ¹³ Amola oloda huluane amo hina bagade Soloumane da Yelusalemega gusudili amola Olife Goumia gadili (south) amo wadela:idafa ogogosu loboga hamoi ‘gode’ (Saidone fi ilia uda ‘gode’ A:siadalode, Moua:be fi ilia ‘gode’ Gimosie, A:mone fi ilia ‘gode’ Moulege) ilima nodone sia:ne gadomusa: gagui, amo huluane Yousaia da wadela:lesi.

14 Hina bagade Yousaia da gelega hamoi momogoi huluane gagoudane sali, amola wadela:i uda ‘gode’ Asila ea loboga hamoi agoaila huluane abusa:le fasi. Ila bugisisi osobo amo Yousaia da dunu gasaga dedebolesi.

15 Yousaia amolawane, e da ogogosu ‘godema’ nodone sia:ne gadosu sogebi amo hina bagade Yelouboua:me (Niba:de egefe. E da Isala:ili fi wadela:le hamoma:ne oule asi) ea gagui liligi amo Yousaia da mugululi sali. Yousaia da oloda mugululi salalu, ilia gele gagoudane, su hamosu. Amola e da Asila e agoaila gobelesi.

16 Amalu Yousaia da agolo damana lela ba:legagaloba, dunu bogoi amo ilia gasa da gele gelaboga diafulubi ba:i. Ea sia:ga ilia da amo gasa gadili gaguli asili, oloda da:iya gobelesi. Yousaia da amo oloda agoane wadela:lesisi. Musa:, balofede dunu afae da lolo nabe amoga, hina bagade Yelouboua:me da amo oloda bega: dafulili lelebeba:le, amo hou huluane didili doaga:i. Hina bagade Yousaia da ba:le gagale, balofede dunu amo da musa: hou ba:la:lu, amo ea bogoi gele gelabo amo ba:i.

17 E amane adole ba:i, “Amo bogoi gele gelabo da nowa eala:? Bedele fi dunu da bu adole i, “Amo da balofede dunu, e da Yuda sogega misi amola dia wali olodaga hamobe amo ba:la:lu, amo balofede dunu bogoi amo ea: bogoi gele gelabo.”

18 Yousaia da amane sia:i, “Amanewane yolesima! Ea gasa mae muguluma!” Amaiba:le, ilia amo balofede ea gasa hame mugululi, amola

balofede dunu eno amo da Samelia sogega misi, ea gasa amolawane hame mugului.

¹⁹ E da Samelia soge moilai huluane amo ganodini, ogogosu 'gode'ma nodone sia:ne gadosu sogebi amo Isala:ili hina bagade ilia da hamobeba:le, Hina Gode da ougi bagade ba:i, Yousaia da Bedele moilaiga oloda hamoi mugululi fasi amo defele, amo oloda mugululi fasi.

²⁰ Wadela:i gobelesalasu dunu huluane, e da ilila: hawa: hamosu oloda da:iya medole legei. Amola oloda huluane amo wadela:ma:ne, e da amo da:iya dunu gasa udigili gobelesali. Amalu, e da Yelusalemega buhagi.

*Yousaia da Baligisu Lolo Nasu Hamoi
(2 Hou Olelesu 35:1-19)*

²¹ Hina bagade Yousaia da Yuda fima, ilia da Hina Godema nodoma:ne, Baligisu Lolo Nasu amo Gousa:su Meloaganodini dedei defele, amo hamoma:ne sia:i.

²² Musa: bisisu dunu da Isala:ili ouligilalu amoganini amo esoha, amoga Isala:ili amola Yuda hina bagade ilia da Baligisu Lolo Nasu hamosu amo defele hame hamosu.

²³ Be wali, Yousaia ea ouligibi ode¹⁸ amoga, ilia da Yelusalemega Baligisu Lolo Nasu hamoi.

Yousaia da Hou Eno Afadenei

²⁴ Hina bagade Yousaia da Meloaganodini dedei, amoga molole fa:no bobogemusa:dawa:i. Amaiba:le, e da gesami dasu dunu amola wadela:i ba:la:lusu dunu amola diasua ogogosu

‘gode’ liligi, amola loboga hamoi ‘gode’, amola ogogosu ‘gode’ma nodone sia:ne gadosu liligi huluanedafa mugululi fasi. ²⁵ Hina bagade e agoai da musa: hame ba:i. E da ea dogoga amola ea asigi dawa:suga amola ea gasa huluanedafa, amoga e da Hina Gode Ea hawa: hamosu hamonanu. E da Mousesese ea sema huluane nabawane hamosu. Amola e fa:no, hina bagade, e agoai hame ba:i.

²⁶ Be hina bagade Ma:na:se da musa: wadela:i hou bagade hamobeba:le, Hina Gode da Yuda fima ougi bagade heda:i, amola waha amolawane Ea ougi da hame gumi.

²⁷ Hina Gode da amane sia:i, “Na da Isala:ili fima hamoi amo defele Na da Yuda fima hamomu. Na da Yuda dunu bu mae ba:ma:ne, mugululi fasimu. Amola Na da Yelusaleme amola Debolo Diasu, Na fi dunu da amogawi Nama nodone sia:ne gadomusa: ilegei dagoi. Be wali Na da Yelusaleme amola Debolo diasu amo higale, fisiagamu.”

Yousaia ea Ouligilalu amo Dagoi
(2 Hou Olelesu 35:20—36:1)

²⁸ Yuda hina bagade Yousaia ea hawa: hamonanu eno huluane da “Yuda hina bagade Iliia Hamonanu Meloa” amo ganodini dedene legei.

²⁹ Yousaia da Yuda fi ouligilaloba, Idibidi hina bagade Nigou da Asilia hina bagade fidima:ne, ea dadi gagui wa:i amo Iufala:idisi Hanoga oule asi. Hina bagade Yousaia da Migidou moilai bai bagadega Idibidi dadi gagui wa:i ilia gusuba:i ahoasu amo hedofamusa: dawa:i, be amo gege-suga, e da medole legei dagoi ba:i. ³⁰ Ea dadi

gagui wa:i ouligisu dunu ilia da ea bogoi da:i hodo amo 'sa:liode' da:iya ligisili, Yelusalemega bu gaguli misi. Amogawi, ilia da ea da:i hodo amo hina bagade bogoi uli dogosu sogebi amo ganodini uli dogone sali. Yuda fi dunu da Yousaia egefe Youaha:se amo hina bagade hamoma:ne, susuligi sogala:le ilegei dagoi.

*Yuda hina bagade Youaha:se
(2 Hou Olelesu 36:2-4)*

³¹ Youaha:se da lalelegele, ode 23 esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusalemega esala, oubi osodayale agoane Yuda fi ouligilalu. Ea ame da Hamiudale (Yelevaia ea idiwi. E da Libina moilai bai bagadega misi.) ³² E da ea aowalali ilia hou defele, Hina Godema wadela:le hamoi. ³³ Idibidi hina bagade Nigou da Libila moilai bai bagadega (Ha:ima:de soge ganodini) amogawi Youaha:se gagulaligili, e da Yuda dunu ema silifa defei 3,000 gilo amola gouli 30 gilo dabe ema ima:ne sia:i. ³⁴ Hina bagade Nigou da Yousaia egefe eno Ilaigime, amo Yousaia bagia Yuda hina bagade hamoi. E da Ilaigime ea dio afadenene, bu Yihoiagimi dio ema asuli. Hina bagade Nigou da Youaha:se amo Idibidi sogega oule asili, e da amogawi bogoi.

*Yuda hina bagade Yihoiagimi
(2 Hou Olelesu 36:5-8)*

³⁵ Idibidi hina bagade da Yuda fi ilia ema su dabe ima:ne sia:i. Amo dabe hamomusa:, Yuda hina bagade Yihoiagimi da Yuda fi dunuma, liligi ilia gagui amo defele su dabe ima:ne sia:i.

³⁶ Yihoiagimi da lalelegele, ode 25 esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusalemega esala, ode gidayale agoane Yuda fi ouligilalu. Ea ame da Sibiuda (Bida:ia ea idiwi. E da Luma moilaiga misi.) ³⁷ Yihoiagimi da ea aowalali fi defele, Hina Godema wadela:le hamoi.

24

¹ Yihoiagimi da Yuda fi ouligilaloba, Ba: bilone hina bagade Nebiugedenese da Yuda soqe doagala:le, golili sa:ili, hasali. Ode udianaga, Yihoiagime da Nebiuga:denese ea ouligibi hagudu esalu. Be ode udiana da gidigili, Yihoiagimi da odoga:i. ² Hina Gode da gegesu liligi gagui dunu gilisisu amo Yudama doagala:musa: amola gugunufinisimusa: asunasi. Amo gegesu dunu da Ba: bilone, Silia, Moua:be, A:mone amo sogega misi dunu. Amo hou doaga:i, Hina Gode da musa: Ea balofede dunu ilimadili hamomusa: sia:i dagoi. ³⁻⁴ Hina Gode da amane hamoma:ne sia:beba:le, ha lai dunu da Yuda fi gugunufinisimusa: misi. Yuda hina bagade Ma:na:se da Hina Godema wadela:le hamoiba:le, amola e da molole hamosu dunu bagohame medole legeiba:le, Hina Gode da Yuda fi dunu huluane Ea bu mae ba:ma:ne, mugululi gadili sefasi. E da Ma:na:se ea baligili bagade wadela:i hou hamobeba:le, Hina Gode da amo gogolema:ne olofomu hamedei ba:i.

⁵ Yihoiagimi ea hamonanu huluane da “Yuda hina bagade Ilia Hamonanu Meloa” amo gano-

dini dedene legei. ⁶ Yihoiagimi da bogole, egefe Yihoiagini da e bagia Yuda hina bagade hamoi.

⁷ Idibidi hina bagade amola ea dadi gagui dunu wa:i da Idibidi sogedili bu gegemusa: mogodigili gadili hame asi. Bai amo esoha, Ba: bilone hina bagade da soge huluane amo Idibidi da musa: gagui, e da amo soge hasalalu, ouligi. Amo soge alalo da Iufala: idisi Hano amogainini asili Idibidi soge ga (north) alalo amoga doaga:i.

*Yuda hina bagade Yihoiagini
(2 Hou Olelesu 36:9-10)*

⁸ Yihoiagini da lalelegele, ode 18 agoane esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusaleme ga esala, oubi udiana agoane Yuda fi ouligilalu. Ea ame da Nihasiada (Elena: ida: ne ea idiwi. E da Yelusaleme uda.). ⁹ Yihoiagini da ea ada ea hamoi defele, Hina Godema wadela: le hamoi.

¹⁰ E da Yuda fi ouligilaloba, Ba: bilone dadi gagui dunu wa:i (hina bagade Nebiuga: denese ea eagene ouligisu dunu ilia da Ba: bilone dadi gagui wa:i ouligisu) ilia da Yelusaleme doagala: musa: mogodigili asili, Yelusaleme eale disisi. ¹¹ Ili da eale disisi doagala: loba, Nebiuga: denese da hisu Yelusaleme misi. ¹² Amalalu, hina bagade Yihoiagini amola ea ame, egefe, ea dadi gagui ouligisu dunu amola ea hina bagade diasu ouligisu dunu, ilia da goaya: iba: le Ba: bilone dunuma gilisi. Nebiuga: denese da Ba: bilone fi ode godoane ouligilalu, e da Yihoiagini gagu- laligi.

¹³ E da noga:idafa liligi huluane Debolo Diasu amola hina bagade diasu ganodini galu, amo huluane lale, Ba: bilone sogega gaguli asi. Hina Gode Ea musa: sia:i defele, Nebiuga:denese da Debolo Diasu gouliga hamoi hawa: hamosu liligi amo hina bagade Soloumane ea hamoi, amo huluane fifili, gaguli asi. ¹⁴ Nebiuga:denese da Yelusaleme fi dunu, hina bagade ea mano, ouligisudafa dunu, ouli hahamosu dunu, amola bagade dawa:su hawa: hamosu dunu, amo huluane da 10,000 agoane amo ili huluane e da gagulaligili, mugululi, Ba: bilone sogega oule asi. E da hamedafa gagui dunu fawane, Yuda sogega bu esaloma:ne, yolesi.

¹⁵ Nebiuga:denese da Yihoiagini amola ea ame, ea udalali, ea eagene ouligisu dunu ili, amola Yuda fi mimogo dunu huluane, amo Ba: bilone sogega udigili hawa: hamoma:ne hiouginana asi. ¹⁶ Nebiuga:denese da Yuda fi mimogo dunu huluane, (huluane da 7,000 agoane) amola bagade dawa:su hawa: hamosu dunu amola ouli hahamosu dunu (huluane da 1,000 agoane) amo huluane mugululi, Ba: bilone sogega oule asi. Ili huluane da gasalai dunu, amola dadi gaguli gegemu defele ba:i.

¹⁷ Nebiuga:denese da Yihoiagini ea adabi Ma:danaia amo Yuda fi ilia hina bagade hamoi. E da Ma:danaia ea dio afadenene, bu Sedegaia dio ema asuli.

*Yuda hina bagade Sedegaia
(2 Hou Olelesu 36:11-12; Yelemaia 52:1-3)*

¹⁸ Sedegaia da lalelegele, ode 21 agoane esalu, e da muni Yuda hina bagade hamoi. E da Yelusalemega esalu, ode gidayale agoane Yuda fi ouligilalu. Ea ame da Hamiudale (Yelegaia ea idiwi. E da Libina uda misi.) ¹⁹ Hina bagade Sedegaia da hina bagade Yihoiagini ea hamoi defele, Hina Godema wadela:le hamoi. ²⁰ Hina Gode da Yelusaleme fi amola Yuda fi ilima ougi bagade heda:beba:le, E da ili ba:mu hihini mugululi, gadili sefasi.

25

Yelusaleme da Dafai Dagoi

(2 Hou Olelesu 36:13-21; Yelegaia 52:3-11)

¹ Sedegaia da Ba: bilone hina bagade Nebiuga:denesema odoga:i. Amaiba:le, eso nabu amola oubi nabu, Sedegaia ea ouligibi ode sesege amoga, Nebiuga:denese da ea dadi gagui wa:i oule asili, Yelusaleme doagala:musa: misi. Ili da moilai hamega, ha wa:i amo fisilalu, doagala:musa:, osobo gasa:le lelegela heda:i, ² Ili da eale disili, doagala:lalu, Sedegaia ea ouligilaloba ode gida da doaga:i. ³ Amo odegaga, eso sesege amola oubi biyadu amoga Yelusaleme dunu da ha:i manu hamedafa galu.

⁴ Amo esoga, Ba: bilone dadi gagui dunu da Yelusaleme gagoi dogoa fili, ganodini golili sa:i. Ba: bilone dadi gagui dunu ilia da Yelusaleme eale disi ba:i. Be Yuda dadi gagui dunu da gasia hobeai. Ili da hina bagade ea ifabia amodili asili, logo holei amo da gagoi aduna di dialu amodili, Yodane Fagoa doaga:musa: hobeale afia:i. ⁵ Be Ba: bilone dadi gagui wa:i

da hina bagade Sedegaia se bobogele, umi soge amo da Yeligou moilai bai bagade gadenene, amoga e gagulaligi. Amalu, Sedegaia ea dadi gagui dunu huluane da e fisiaga:lu, mugululi afia:i. ⁶ Ba: bilone dadi gagui dunu da Sedegaia amo hina bagade Nebiuga:denese da Libila esalu, amoga e oule asili, Nebiuga:denese da ema fofada:nanu, ema se bidi imunu ilegei. ⁷ Sedegaia da hi ba:lobawane, ilia da eagofelali fufuga:lelegei. Amalu, Nebiuga:denese da sia:beba:le, ilia da Sedegaia ea si aduna duga:le fasilalu, sia:inega la:gilalu, e Ba: bilone sogega hiouginana asi.

*Debolo Diasu da Gugunufinisi Ba:i
(Yelemmaia 52:12-23)*

⁸ Eso fesu amola oubi bi, Ba: bilone hina bagade Nebiuga:denese ea ouligibi ode 19 amoga, Nebiusala:ida:ne (hina bagade ea fada:i sia:ne iasu dunu amola ea dadi gagui wa:i ouligisu dunu) e da Yelusaleme doagala:la sa:i. ⁹ E da Debolu Diasu amola hina bagade diasu amola mimogo dunu Yelusalemega esafulu ilia diasu, amo huluane ulagili sali. ¹⁰ Ea dadi gagui dunu da moilai gagoi mugululi sali. ¹¹ Amalu, Nebiusala:ida:ne da dunu oda hame hobeai moilai ganodini esalu, amola hawa: hamosu bagade dawa: dunu musa: hame mugululi asi amo huluane, amola dunu amo da musa: Ba: bilone dadi gagui wa:i ilima hobeale madelala asi, amo huluane e da Ba: bilone sogega hiouginana asi. ¹² Be hamedafa gagui dunu, amo da soge hame gagui, amo e da waini sagaiga

amola ifabi amoga hawa: hamoma:ne, e da Yuda sogega esaloma:ne yolesi.

¹³ Ba: bilone dadi gagui wa:i dunu da balasega hamoi duni bugi, amola balasega hamoi gaguli fula ahoasu liligi amo Debolo Diasu ganodini diafulu, amola balasega hamoi ofodo sugi, amo huluane fifili, Ba: bilone sogega gaguli asi. ¹⁴ Iliā da safala amola nasubu gasa:su yaeya (amoga ilia da oloda doa:su), gamali gesosu liligi, gobe le salimusa: maga:me disu ofodo, amola balasega hamoi Debolo hawa: hamosu liligi, amo huluane gagaguli afia:i. ¹⁵ Amola ilia da liligi huluane amo da gouliga hamoi o silifaga hamoi, amola ofodo sugi fonobahadi, amola lalu oso gaguli ahoasu yaeya, amo huluane amolawane gagaguli asi. ¹⁶ Balasega hamoi liligi amo hina bagade Soloumane da Debolo amogili sia:ne hahamoi, (duni bugi aduna, gaguli fula ahoasu huluane, amola ofodo sugi bagade) amo da dioi bagadeba:le, defemu hamedei ba:i.

¹⁷ Amo duni bugi aduna da ela defeledafa ba:i. Ela seda defei da 8 mida. Amola balasega hamoi bada amo ela seda defei da 1.3 mida. Amo bada ela sisiga:le da balasega hamoi gigiadomai. Amo da balasega hamoi bomegala:nidi fage amoga nina: hamoi ba:i.

Iliā da Yuda fi Dunu Ba: bilone Sogega Hiouginana Asi

(Yelemmaia 52:24-27)

¹⁸ Ba: bilone dadi gagui wa:i ouligisu dunu Nebiusala:ida:ne, e da gobe le salasu Ouligisudafa Sela:ia, amola ea afoha gobe le salasu dunu Sefenaia, amola Debolo ouligisu dunu mimogodafa

udiana, amo huluane e da Ba: bilone sogega hiouginana asi.

¹⁹ Amola Yelusalemega, e da Yuda dadi gagui wa:i ouligisudafa, amola e fidisu dunu (e da dadi gagui wa:i hamonanu meloa dedei ouligisu), Yuda hina bagade ea fada:i sia:ne iasu dunu biyale gala, amola mimogo dunu eno 60 agoane, amo huluane hiouginana asi. ²⁰ -

²¹ Nebiusala:ida:ne da ili huluane amo Ba: bilone hina bagade Libina moilai bai bagade (Ha:ima:de sogega gala) amoga esalu, ema hiouginana asi. Amogawi, hina bagade Nebiuga:denese da sia:beba:le, ilia amo dunu huluane bubulu-fananu, medole lelegei. Ili da amanewane Yuda fi dunu mugululi hiouginana asi.

*Yuda soge Ouligisu Dunu Gedalaia
(Yelegaia 40:7-9; 41:1-3)*

²² Ba: bilone hina bagade Nebiuga:denese da Gedalaia (Ahaiga:me egefe amola Sia:ifa:ne ea aowa) Yuda soge ouligisu dunu hamoi. E da Gedalaia Yuda dunu amo da Ba: bilonega mugululi hame asi, amo ouligima:ne sia:i.

²³ Yuda dadi gagui wa:i ouligisu dunu amo da hamedafa goaiya:i, ilia amo sia: nababeba:le, ilia da Misiba moilaiga Gedalaia madelai. Amo ouligisu dunu da Isia:ia:iele (Nedanaia egefe), Youha:ina:ne (Galia egefe), Sela:ia (Da:nahiumede egefe. E da Nidoufa dunu misi) amola Yesanaia (Ma:iaga dunu misi). ²⁴ Gedalaia da ilima amane sia:i, “Ba: bilone ouligisu dunu ilima mae beda:ma! Amo soge ganodini ha:ini

fili, Ba: bilone hina bagade ea hawa: hamosu hamoma. Amasea, dilia da hahawane ba:mu.”

²⁵ Be amo odegá, oubi fesu agoane, Isiama:iele (Nedanaia egefe amola Ilisiamá ea aowa. E da hina bagade ea sosogo fi dunu), e da Misiba moilaiga dunu nabuane gala oule asili, Gedalaia doagala:le, e medole legei. Amola e da Yuda fi dunu amola Ba: bilone fi dunu Gedalaia bisili amogai esalu, amo huluane medole legei.

²⁶ Amalalu, Isala:ili dunu, (bagade gagui amola hame gagui) ilia huluane amola dadi gagui ouligisu dunu huluane da amo sogé fisili, Idibidi sogega hobea:i. Bai ilia da Ba: bilone dunuba:le beda:i galu.

Ilia da Yihoiagini Se Iasu Diasu Ganodini Esalu ga Masa:ne Logo Doasi (Yelegaia 52:31-34)

²⁷ Ode afaega, Ifilimelouda:ge da Ba: bilone hina bagade hamoi. Amo odegá, e da Yuda hina bagade Yihoiaginima asigiba:le, e da se iasu diasu ganodini esalu, ga masa:ne logo doasi. Iliá da Yihoiagini Ba: bilone sogega hiouginana asili, e da ode 37 agoane se iasu diasu ganodini esalu, amalu amo odegá, eso 27 amola oubi fago, amoga Ba: bilone hina bagade da e se iasu diasu ganodini esalu amo logo doasi.

²⁸ Ifilimelouda:ge da ema asigiwane hamoi. E da eno hina bagade dunu Ba: bilone sogega mugululi misi, ilima Yihoiagimi e bisilua dunu hamone ouligima:ne sogebi ema i. ²⁹ Amaiba:le, Ifilimelouda:ge da sia:beba:le, Yihoiagini da ea se iasu diasua ga:su abula amo gisa:le, eno

gaheabolo ga:i. Amola ea fifi manu amoga e da hina bagade e bisili ha:i mai. ³⁰ Amola eso huluane, ea fifi manu amoga, ea esala lamu liligi defele, ilia da igili bidi iasu. Sia: ama dagoi

GODE EA SIA: IDA:IWANE GALA
The Holy Bible in the Bedamuni language of Papua
New Guinea
Buk Baibel long tok ples Bedamuni

Copyright © 2000 Tom Hoey

Language: Bedamuni (Beami)

Translation by: Tom Hoey

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2019-12-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

28e512c8-4603-5063-83de-bc2fd6fa3b51